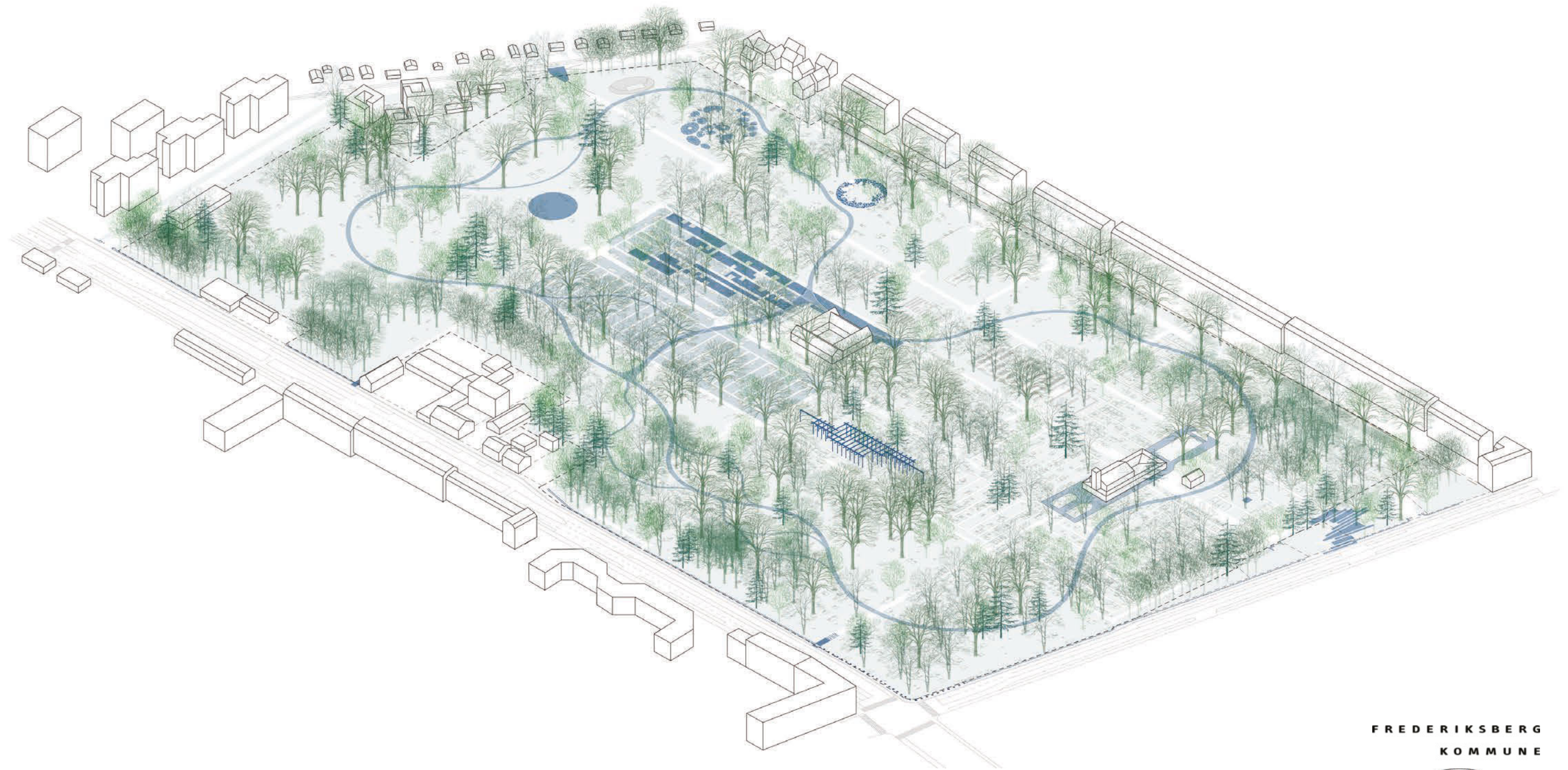

SOLBJERG PARKKIRKEGÅRD

UDVIKLINGSPLAN

SEPTEMBER 2023

FREDERIKSBERG
KOMMUNE

MASU PLANNING

INDHOLD

VISION OG ANALYSER

VISION OG ANALYSER	3
UDVALGTE INDSATSER	3
TEMAER OG UDVIKLINGSPLAN	3
VISION	4
BORGERDIALOG	6
HISTORIE	8
KONTEKST	10
OMGIVELSER OG TRANSFORMATION	11
GRAVSTEDER	12
BYUDVIKLINGSPOTENTIALE	14

UDVALGTE INDSATSER

EKSISTERENDE TRÆER	16
SÆRLIGE KARAKTERER	18
STIER OG PLADSER	20
INDSATSER	22
TUELANDSKAB	24
SPEJLFLADE	26
MINDEPLADS	28
AKSEFÆLLESGRAV - OPSTART	30
PERGOLA	32
VELKOMSTPLADS	34
MAGNOLIEPLADS, PLATANPLADS OG GRANITPLADS	36
KAPELPLADS	38

TEMAER OG UDVIKLINGSPLAN

SUPERMØBLER	40
TRÆER - UDTYNDING OG NYPLANTNING	42
HÆKKE	44
BIODIVERSITET	46
RENOVERING AF STIER	48
KLIMASIKRING - 100-ÅRS-REGN	50
DIGE, KANT OG PLATANPLADS	51
ETAPEPLAN	52
UDVIKLINGSPLAN	54

FRA INDADVENDT RETLINET KIRKEGÅRD - TIL INVITERENDE REKREATIV PARK MED FOKUS PÅ RO OG FORDYBELSE

Store dele af Solbjerg Parkkirkegård kan i de kommende årtier ændre funktion fra aktiv kirkegård til rekreativ park. Visionen er at skabe én stor grøn parkkirkegård, hvor man med respekt for gravsteder og aktive kirkegårdsarealer giver rum til rekreation, ophold og bevægelse i den tætte by. Et parkområde fuld af minder og historiefortælling, med sanselige oplevelser, mulighed for ro og fordybelse, samt et område hvor natur og biodiversitet får plads.

EKSISTERENDE KVALITETER STYRKES

Solbjerg Parkkirkegård har store kvaliteter: Her er mange smukke historiske gravsteder og mange aktive gravsteder. Gravstederne har betydning for en stor del af de mennesker, der kommer på kirkegården, hvilket giver betydning, minder og historiefortælling. Her er døden nærværende, hvilket skaber en helt særlig højtidelig og menneskelig stemning, som skal respekteres og værnes om. De aktiviteter, der tilføjes, må ikke overdøve den atmosfære.

Det er en forudsætning for udviklingsplanen at bevare alle bevaringsværdige træer. På kirkegården har træerne i 150 år fået ro og tid til at udvikle sig. Derfor findes der mange store, fuldkrøgede træer af forskellige arter, som giver kirkegården sin helt særlige karakter og stemning. Samtidig er træerne byens lunger, de giver ilt og bidrager til optagelse af CO₂.

VARIATION OG KARAKTER

Parkkirkegården opdeles i zoner, med hver sin stemning og karakter som vokser ud af områdets eksisterende værdier. Når man bevæger sig ad den slyngede sti gennem parkkirkegården, vil man opleve en større variation i lys, bebyggelse, landskabelig værdi og rummelighed, beplantningernes farver, tætheder mm. I nogle zoner vil der forsat være aktive gravsteder, mens andre zoner omformes til park, hvor de historiske gravsteder bevares.

EN NY SLYNGET STI

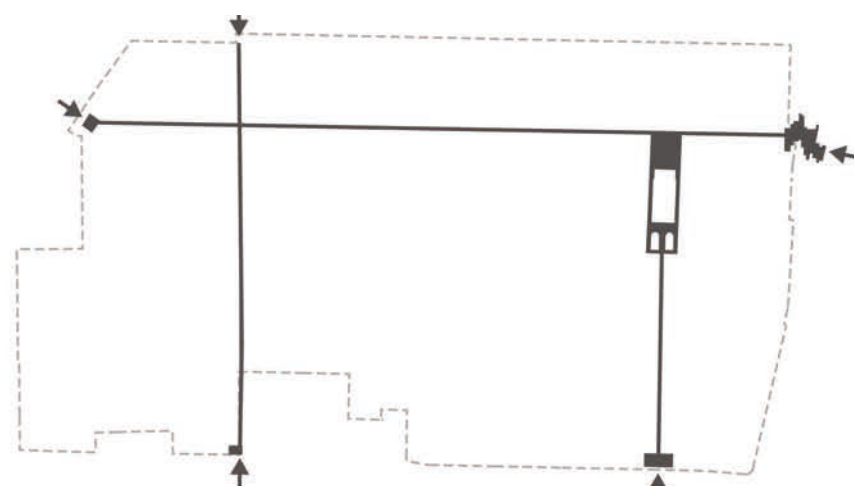
En ny sammenhængende slynget promenadesti bryder den nuværende stramme rektangulære struktur. Sammen med tydelige og lettilgængelige indgange og gennemgående stier indbyder det nye stisystem til at bruge området rekreativt og i sammenhæng med Frederiksberg Have, Zoologisk Have og Søndermarken.

NEDSLAG TIL OPHOLD OG BEVÆGELSE

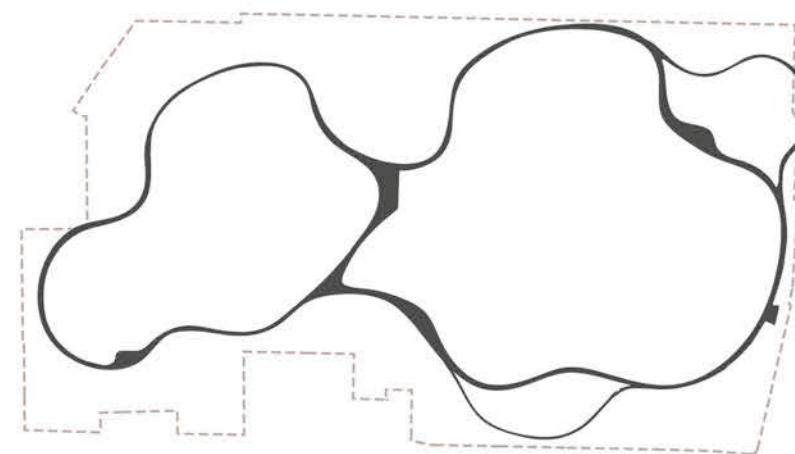
Langs den slyngede sti skabes nye mødesteder samt steder for bevægelse og rekreation. Disse steder er multifunktionelle og kan anvendes af forskellige målgrupper, samtidig med at de understøtter parkkirkegårdens landskabelige værdier.

NATURVÆRDI OG KLIMAFORBEDRING

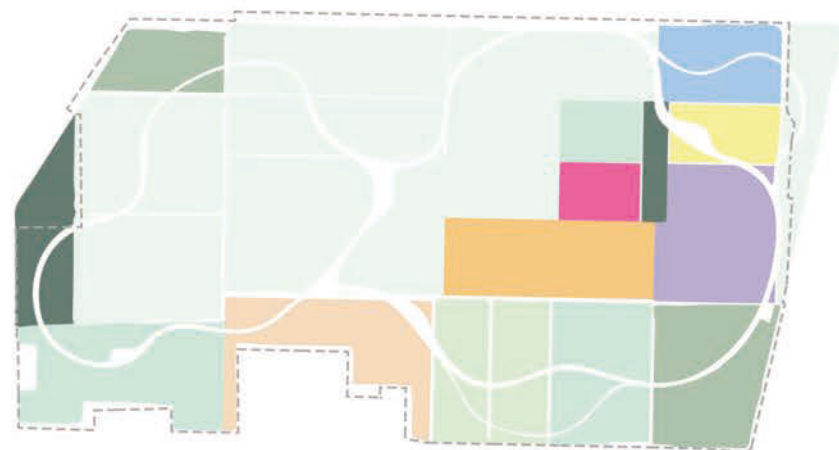
Det er vigtigt at fastholde og styrke stedets artsrigdom og biodiversitet på en måde, der samtidig tilgodeser hensynet til kulturlandskabet. Ligeledes er der potentiale til at øge biomassen og derved reducere CO₂. Som en del af klimaplanen skal parkkirkegården kunne tilbageholde det regnvand, der falder indenfor kirkegårdens eget areal.

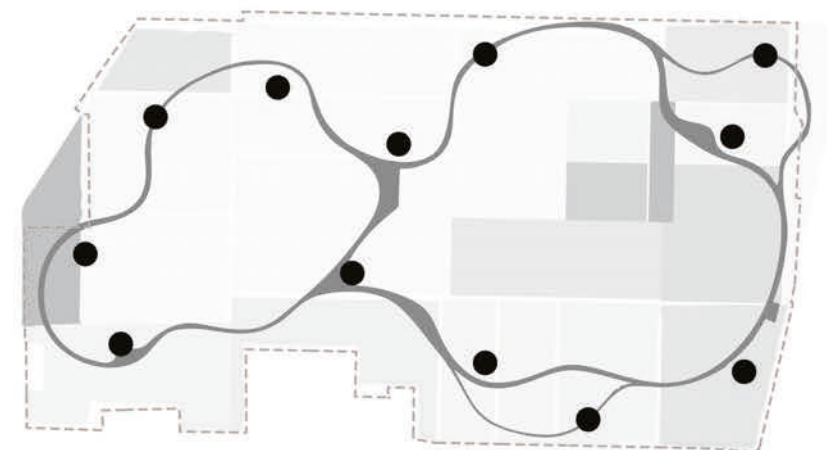
Tre overordnede akser - stier, som forbindes til det omgivende bymiljø med pladsdannelser.

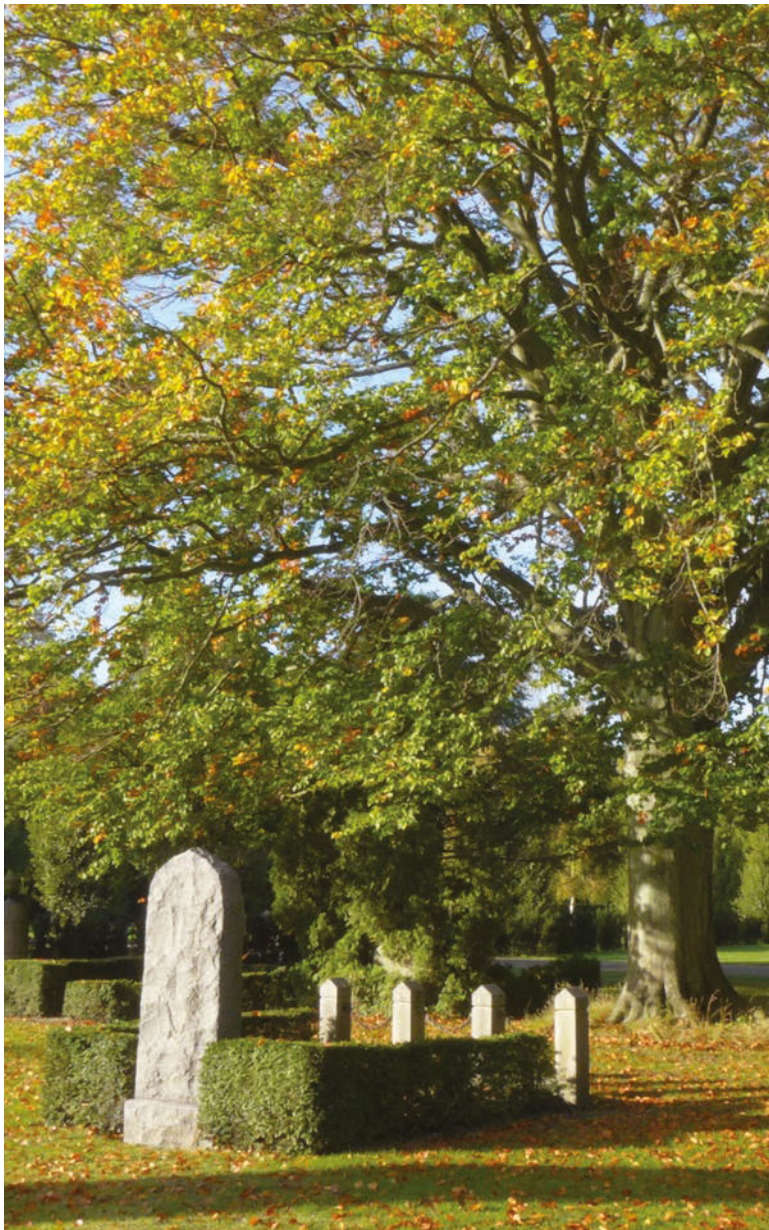
En ny slynget sti, som skaber parkkarakter.

Karaktererne i de enkelte delområder forstærkes - derved opnås kontraster og variation.

Nedslag, som indbyder til rekreation, refleksion, fordybelse og bevægelse.

Det er vigtigt at værne om de eksisterende kvaliteter.

I efteråret 2021 afholdtes et borgermøde i forbindelse med en høringsperiode på Kapellet på Solbjerg Parkkirkegård.

Mange engagerede borgere deltog i borgermødet og kom med mange positive tilkendegivelser til projektet og ønsker til den fremtidige Solbjerg Parkkirkegård. Herunder følger en opsamling af ønsker, ideer og bekymringer.

REKREATIVE ELEMENTER

- Læ
- Flere bænke i solen
- Behagelige hvilestole
- Vand, som oplevelse
- Et meditativt sted
- Mindehave
- Overdækning
- Et roligt sted

BIODIVERSITET

- Redekasser
- Vand, som naturforbedrende tiltag
- Mange ønsker om mere biodiversitet

BEPLANTNING

- Blomstereng, Striben
- Dufte
- Mirabel, hvidtjørn, syren
- Frugttræer
- Åben Park: Tynd ud i træer og lad solen komme frem
- Smukt blomstrende frugttræer

BEKYMNINGER OG FRAVALG

- Respekt for gravsteder
- Bevare eksisterende kvaliteter
- Ikke ønske om løberute
- Ikke ønske om legeplads
- Ikke ønske om birkelund
- Ikke ønsker om bebyggelse
- Konflikter med hundeluftere

PROCES MOD EN ENDELIG UDVIKLINGSPLAN

De fleste ønsker og bekymringer var allerede indarbejdet i projektet inden borgermødet.

I den endelige udviklingsplan er flere af de ønsker, ideer, bekymringer og tanker, som borgerne er kommet med i høringsperioden indarbejdet.

I dette hæfte præsenteres et projekt med en langsigtet plan.

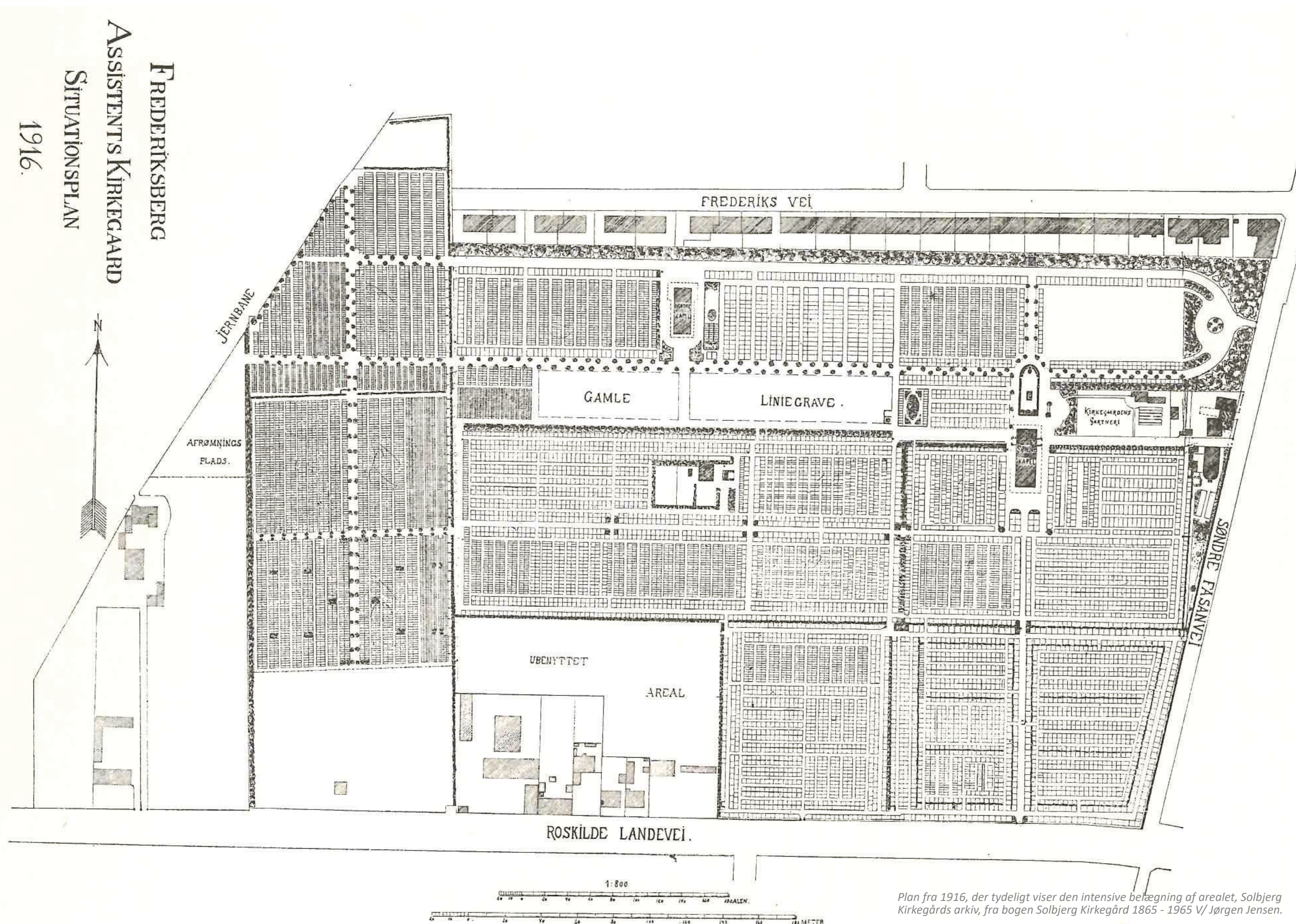
Den langsigtede plan suppleres med etapeplaner, som viser, hvordan parken gradvist videreudvikles over en årrække.

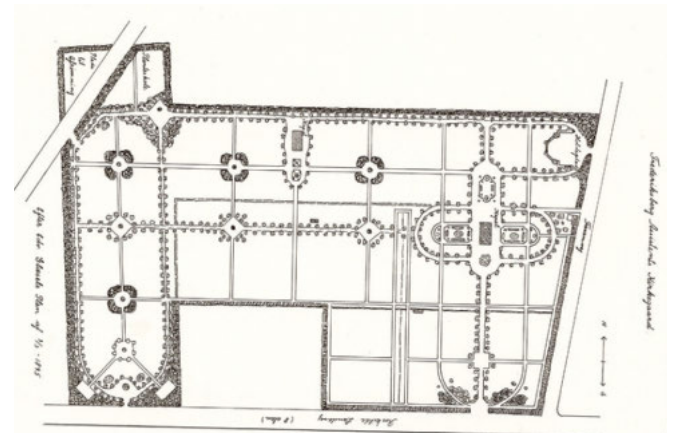
Fra borgermøde i Kapellet på Solbjerg Parkkirkegård 4. nov. 2021.

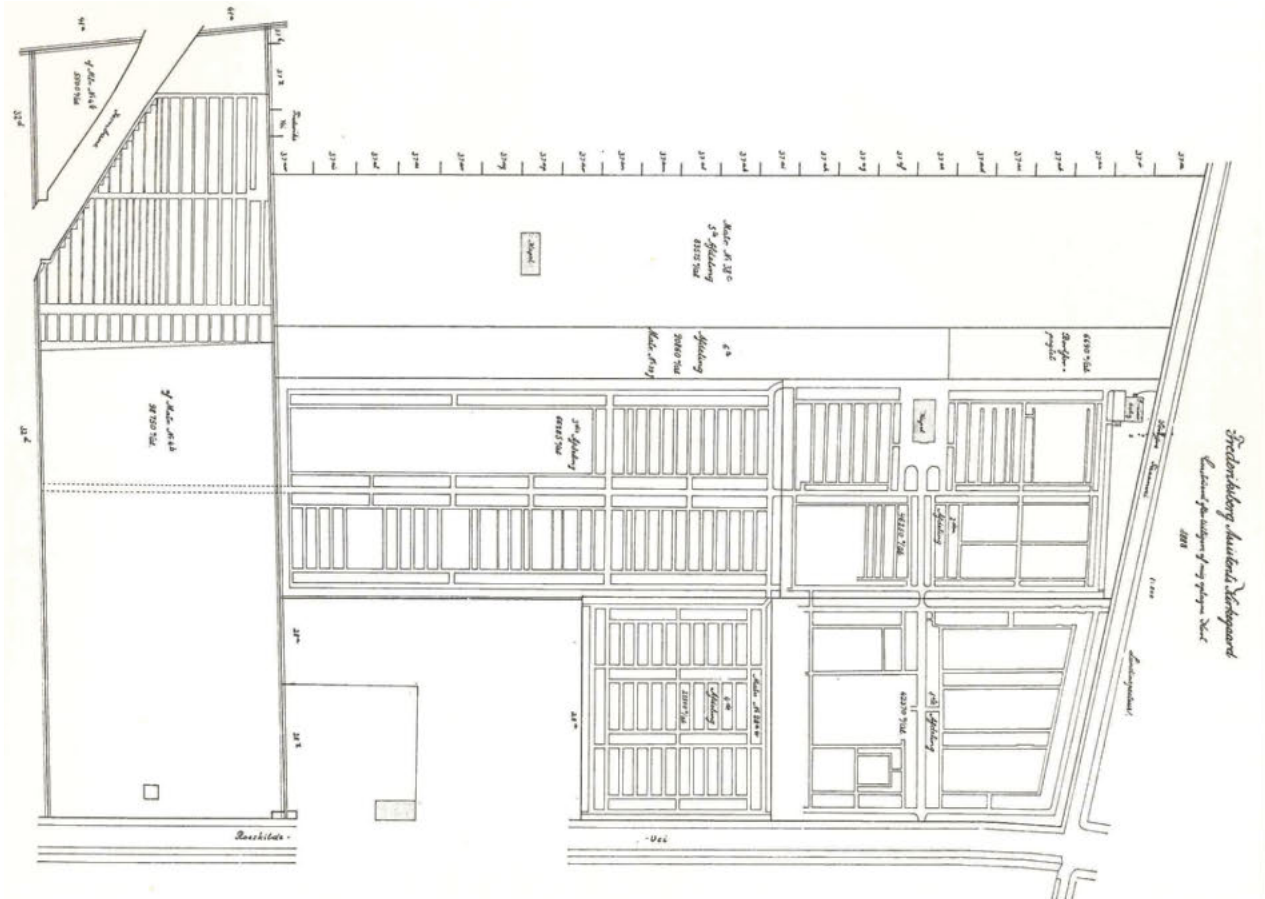
I udviklingsplanen handler det om at afveje og finde balancerne, som vist herover.

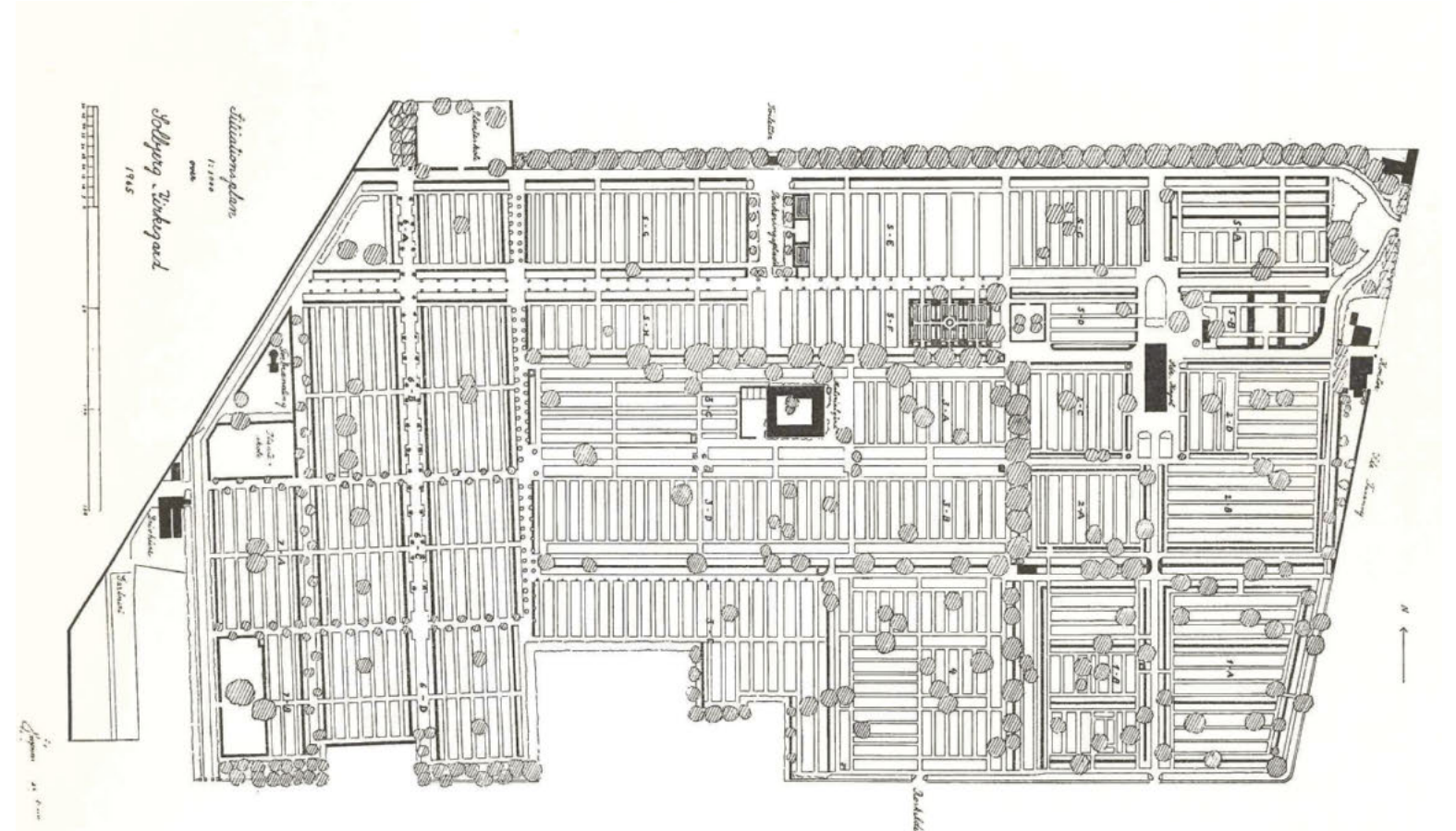
Plan fra 1916, der tydeligt viser den intensive belægning af arealet, Solbjerg Kirkegårds arkiv, fra bogen Solbjerg Kirkegård 1865 - 1965 V/ Jørgen Jensen.

I 1895 tegnede havearkitekt Edv. Glæsel dette forslag til haveplan med gennemgående hovedakser. Planen blev dog ikke realiseret, efter tegning i Solbjerg Kirkegårds arkiv, fra bogen Solbjerg Kirkegård 1865 - 1965 v/ Jørgen Jensen.

Samlet plan over kirkegården fra 1888 med de igangværende afdelinger indtegnet (Stadsinspektørens arkiv) fra bogen Solbjerg Kirkegård 1865 - 1965 V/ Jørgen Jensen.

Opmåling af kirkegården foretaget i 1905 med fremhævelse af den væsentlige del af beplantningen. Fra bogen Solbjerg Kirkegård 1865 - 1965 V/ Jørgen Jensen.

INDVIELSE

Solbjerg Parkkirkegård blev indviet den 22. juni 1865 officielt under navnet Frederiksberg Sogns Assistenskirkegård, da det var en "hjelpekirkegård" til Frederiksberg kirkegård. Afdeling 1A nær krydset mellem Søndre Fasanvej og Roskildevej var den første som blev indviet. I de kommende år bredte kirkegården sig langs Søndre Fasanvej og Roskildevej.

INDELING

Inddelingen var i starten som på Frederiksberg Ældrekirkegård hvor fine, private familiegravsteder blev anlagt ude i siden, og fattige/almindelige mennesker blev anbragt i frijord inde i midten. En bred elmehek adskilte de to afdelinger. Der var meget få anlag-

te stier og gange til midten af kirkegården, så al transport måtte fortages hen over benyttede gravsteder. Det drejede sig om en intensiv udnyttelse af jorden. Hovedindgangen til kirkegården var oprindeligt fra Roskildevej, men blev flyttet til Søndre Fasanvej for bl.a. at forhindre gennemgang fra Roskildevej til Søndre Fasanvej.

KAPEL

I 1878 blev Kapellet indviet. Det er tegnet af arkitekt Harald Drewsen. Han var inspireret af de 12 apostle skulpturer i Vor Frue Kirke, og kapellet med dets fine dekorationer og røde mursten er et typisk udtryk for 1800-tals historicisme.

PARKKIRKEGÅRD

I folkemunde blev kirkegården kaldt "Fasankirkegården", hvilket ledte tankerne på en kirkegård for dyr, hvorfor den blev omdøbt til Solbjerg Kirkegård i 1926.

Igenem en længere periode er der nedlagt gravsteder, hvilket efterlader store huller i kirkegårdens helhed, som ikke udnyttes optimalt. Dette skyldes at langt størstedelen af befolkningen foretrækker kremering frem for kistebegravelse.

Da pladsbehovet til gravsteder blev mindre, blev det i 1998 besluttet at ændre navnet til Solbjerg Parkkirkegård og arbejde på en plan, hvor dele af kirkegården skulle overgå til parkformål.

BEPLANTNINGSSTRUKTUR

Avnbøgalléen, som står stærkt i dag og ses som en markant akse på planen fra 1916. Træerne er skiftet ud i mellemtiden.

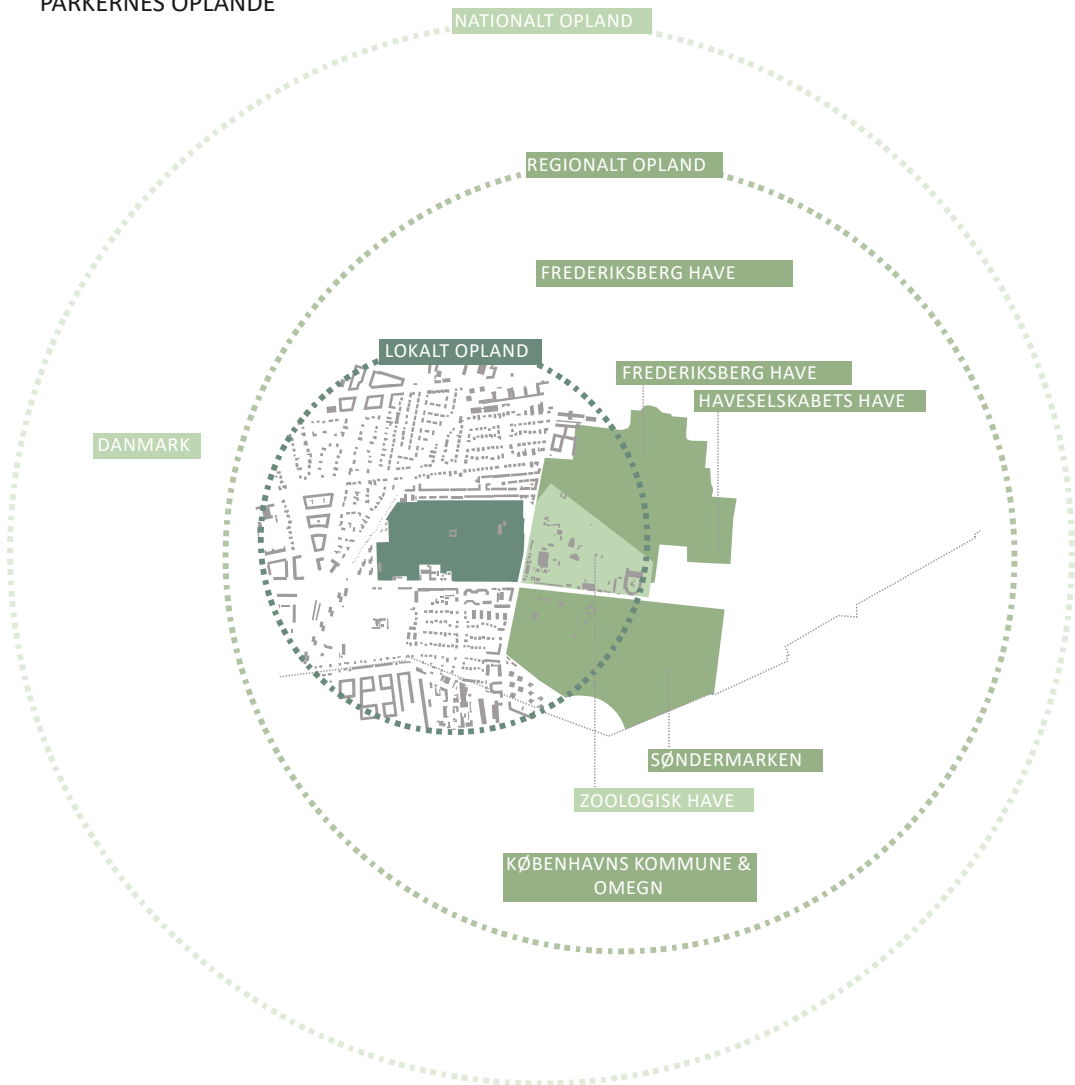
Platanalléen ses af opmålingen fra 1905.

Tilsyneladende er der ikke lavet eller fulgt en overordnet beplantningsplan. Trærækkerne på kirkegården bærer præg af skiftende kirkegårdsledere's smag og opfindsomhed.

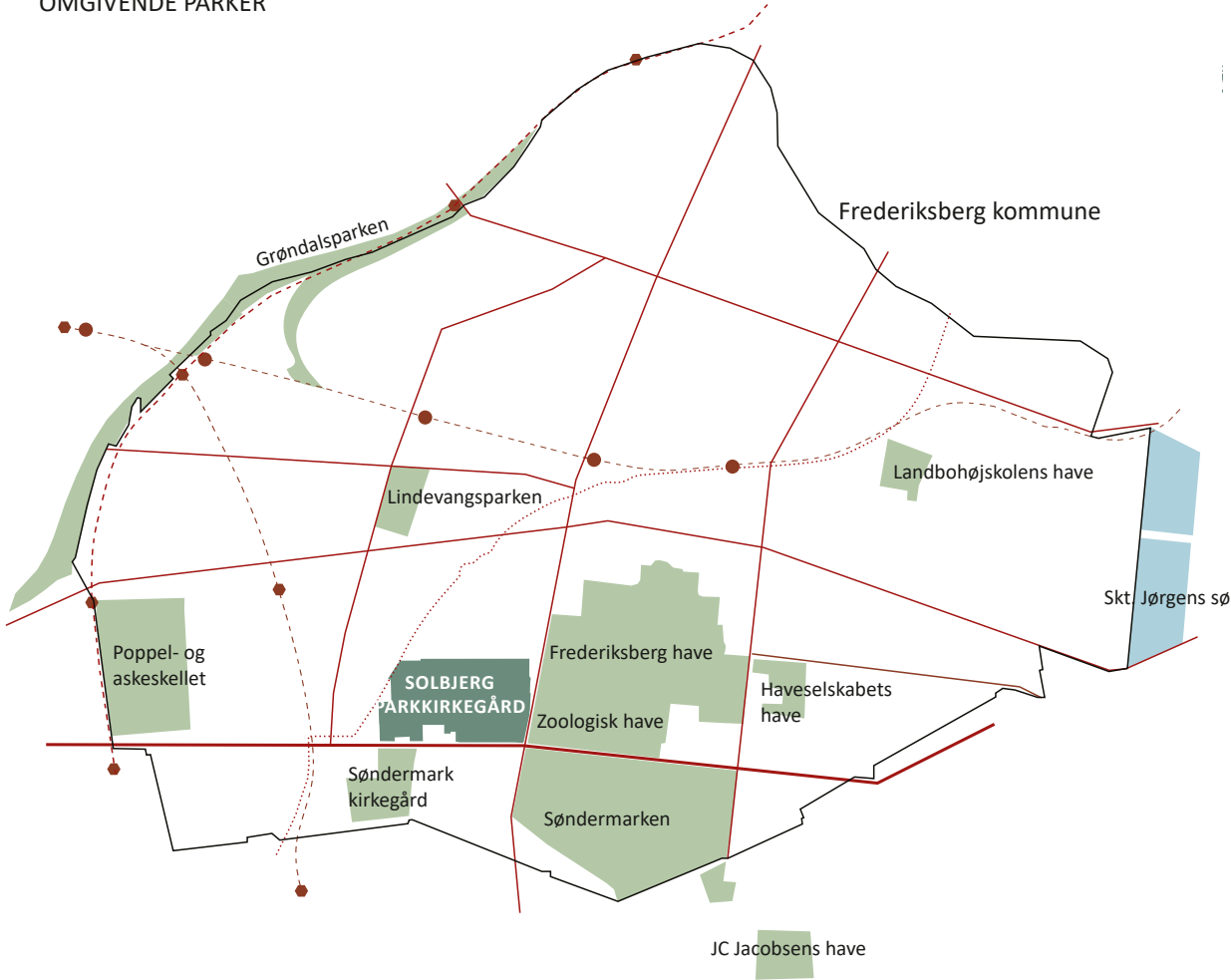
Træerne på gravstederne, hvoraf mange af dem er store i dag, er plantet som små træer til minde om en afdød pårørende.

KONTEKST

PARKERNES OPLANDE

OMGIVENDE PARKER

SOLBJERG PARKKIRKEGÅRD

Solbjerg Parkkirkegård ligger på Frederiksberg Bakke på et jævnt skrånende terræn fra det nordøstlige hjørne til det sydvestlige hjørne.

Parkkirkegården ligger centralt i Frederiksberg Kommune tæt op ad Søndermarken, Frederiksberg Have, Zoologisk Have og Søndermark Kirkegård.

De forskellige parker har hver sin karakter og brugere fra forskellige oplande.

PARKERNES OPLANDE

Frederiksberg Have er en historisk romantisk slotshave med spor fra barokkens hovedakser. Parken er flittigt besøgt af borgere fra hele Frederiksberg Kommune og dele af Københavns Kommune, som går ture, løber eller opholder sig i græsset eller bliver roet i både på kanalen.

Zoologisk Have benyttes af hele landets befolkning samt turister, og der er en betydelig entre.

Søndermarken er en stærkt kuperet romantisk have med slyngede stier og pavilloner. Efter en nyere renovering er der skabt lys og liv i Søndermarken i form af en løberute og træningsudstyr.

Søndermark Kirkegård er en stramt geometrisk opbygget kirkegård, som benyttes 100 % til kirkegård.

Solbjerg Parkkirkegård adskiller sig fra de øvrige parker ved at være en lokal park for de omkringliggende boligområder.

OMGIVELSER OG TRANSFORMATION

NÆROMRÅDETS KARAKTER

PARKERNES NÆRE OMGIVELSER

Brugerne af parkkirkegården kommer fra de nærmeste bebyggelser.

Mod nord langs Frederiksvej ligger femetages karreer som en høj ramme omkring parkkirkegården. Bag disse ligger villaer og Diakonissestiftelsen. I den vestlige ende af Frederiksvej ligger Børnehuset Frederiksvej helt op ad kirkegården.

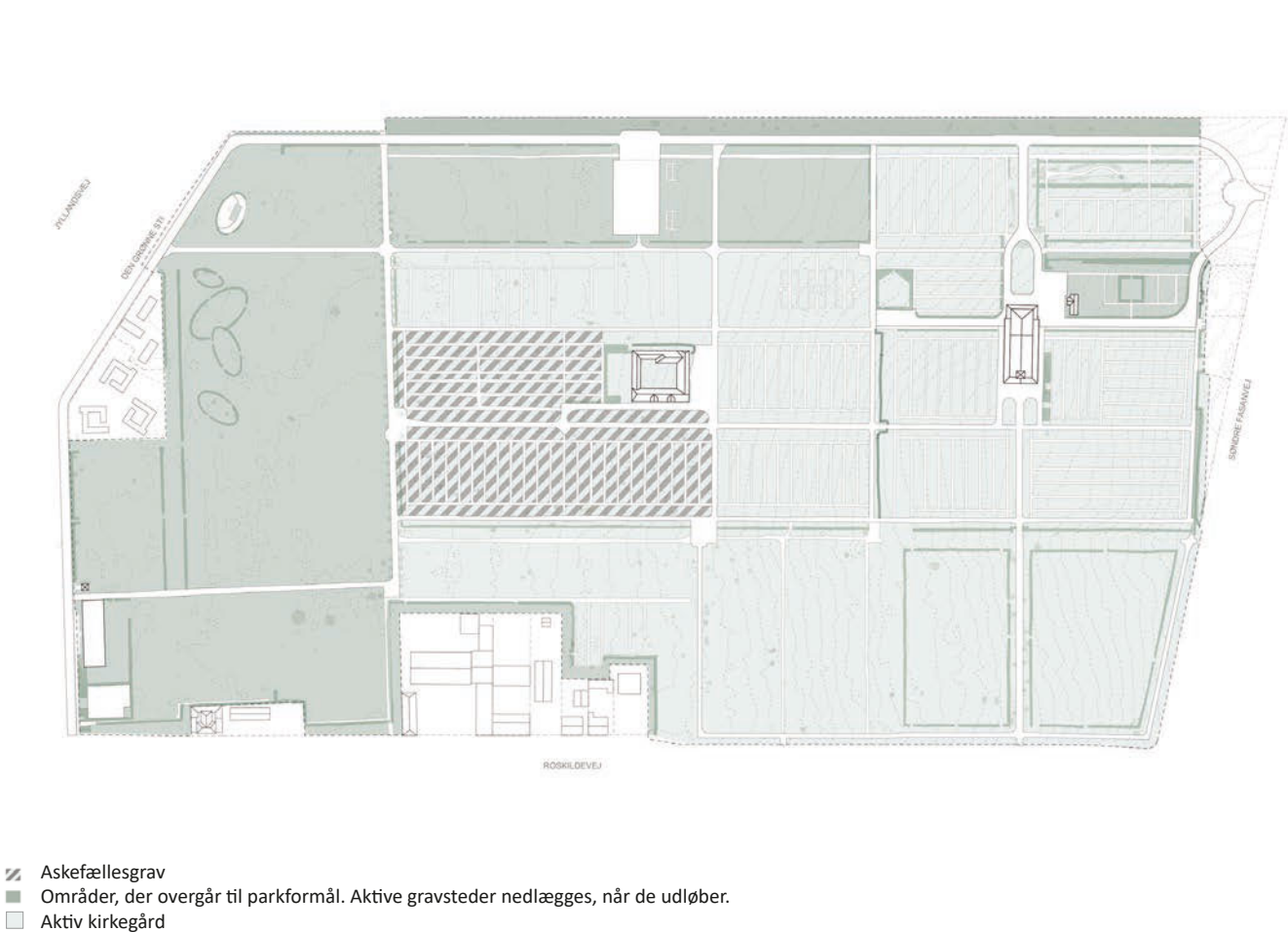
Langs parkkirkegårdens vestlige hækafrænsning ligger 'Den Grønne Sti'. Bag en parallel hæk langs cykelruten ligger en række kolonihaver og vest for dem ligger et villakvarter.

I parkens sydvestlige hjørne ligger et hjem og samlingssted for krigsveteraner.

Parkkirkegården afgrænses mod Roskildevej af en mur. Mellem Roskildevej og Parkkirkegården ligger lidt bebyggelse i form af et stenhuggeri, en Aldi og nogle værksteder.

På Sydsiden af Roskildevej ligger høje karréer og et stort tæt boligområde, som både dækker Frederiksberg og Københavns Kommune.

KIRKEGÅRD OVERGÅR TIL PARKKIRKEGÅRD

BEVARELSE AF KIRKEGÅRD OG NY ASKEFÆLLESGRAV

Størstedelen af Solbjerg Parkkirkegård bevares som kirkegård med aktive gravsteder, mens en anden del af kirkegården bliver omdannet til park med historiske gravsteder. Diagrammet viser med mørk grøn de områder, som overgår til parkformål, her nedlægges gravstederne efterhånden som de sidste gravsteder udløber, nogle gravsteder udløber i 2050, så der vil fortsat være få aktive gravsteder i disse områder mange år endnu. Ligeledes vil der være historiske gravsteder, som skal bevares og vedligeholdes. Det skraverede område er udlagt til ny askefællesgrav.

GRAVSTEDER

DELOMRÅDER OVERGÅR TIL PARKFORMÅL

På planen ses, med mørk grøn, hvor parkformålet vægtes højest - og hvor det ikke vil være muligt at etablere nye aktive gravsteder. Her vil fortsat være bevaringsværdige gravsteder, som vist på planen.

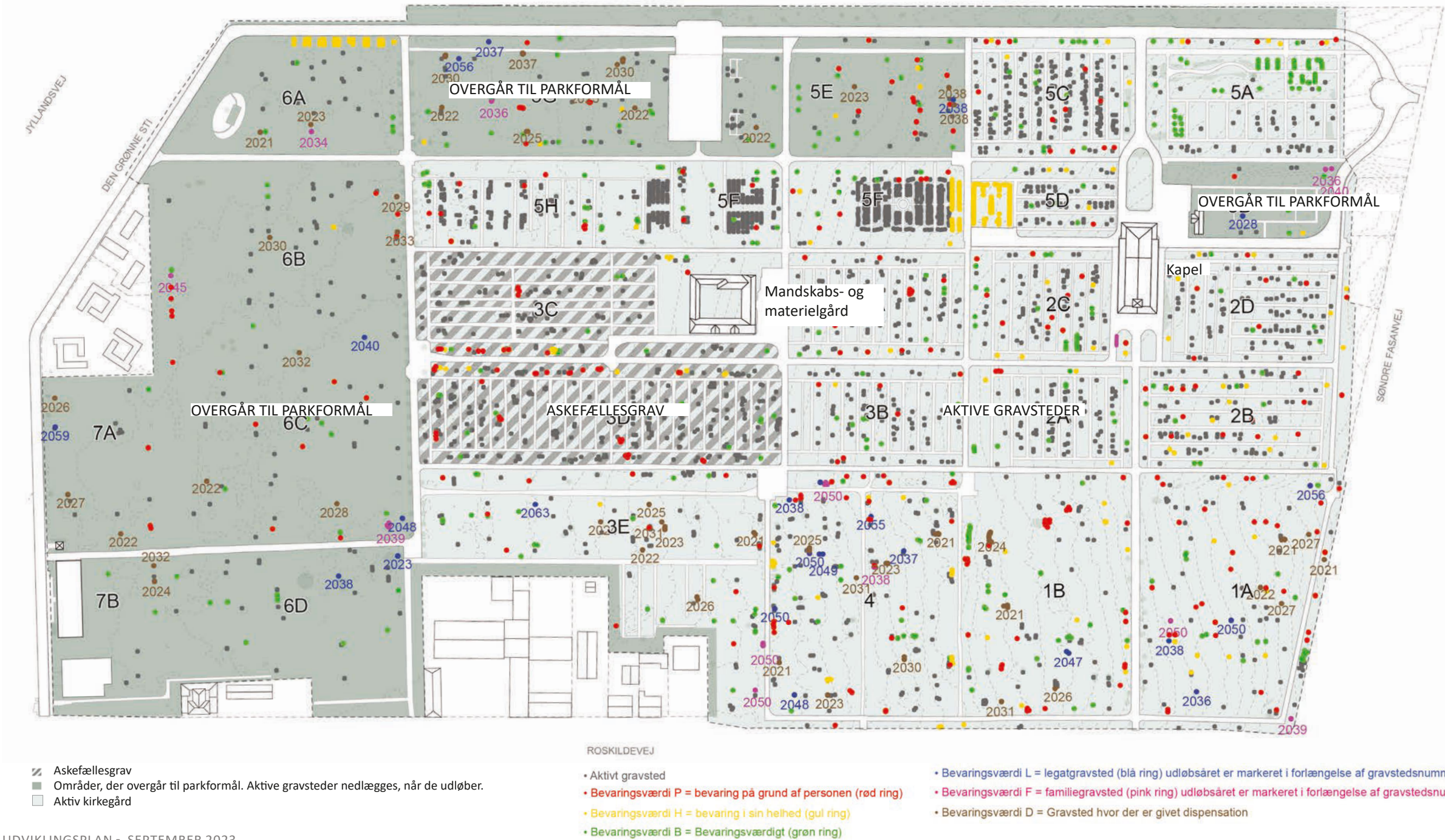
ASKEFÆLLESGRAV

Det skraverede område udpeges til askefællesgrav.

AKTIV KIRKEGÅRD

I arealer med lys grøn, vil der fortsat være aktive gravsteder og her vil kunne tilbydes plads til nye gravsteder.

Planen viser, at der på hele Solbjerg Parkkirkegård fortsat vil være gravsteder, som er bevaringsværdige og aktive. Det er en forudsætning i udviklingsplanen, at disse gravsteder respekteres.

For over 100 år siden var dette et ungt bøgetræ, som blev plantet af de efterladte på gravstedet. Nu er det vokset til et stort karaktertræ og hegnet omkring graven synes lille.

En af de mange smukke mindeplader.

Her skubber træstammen til gravstenen, når stammen vokser.

Et historisk gravmonument i den historiske have.

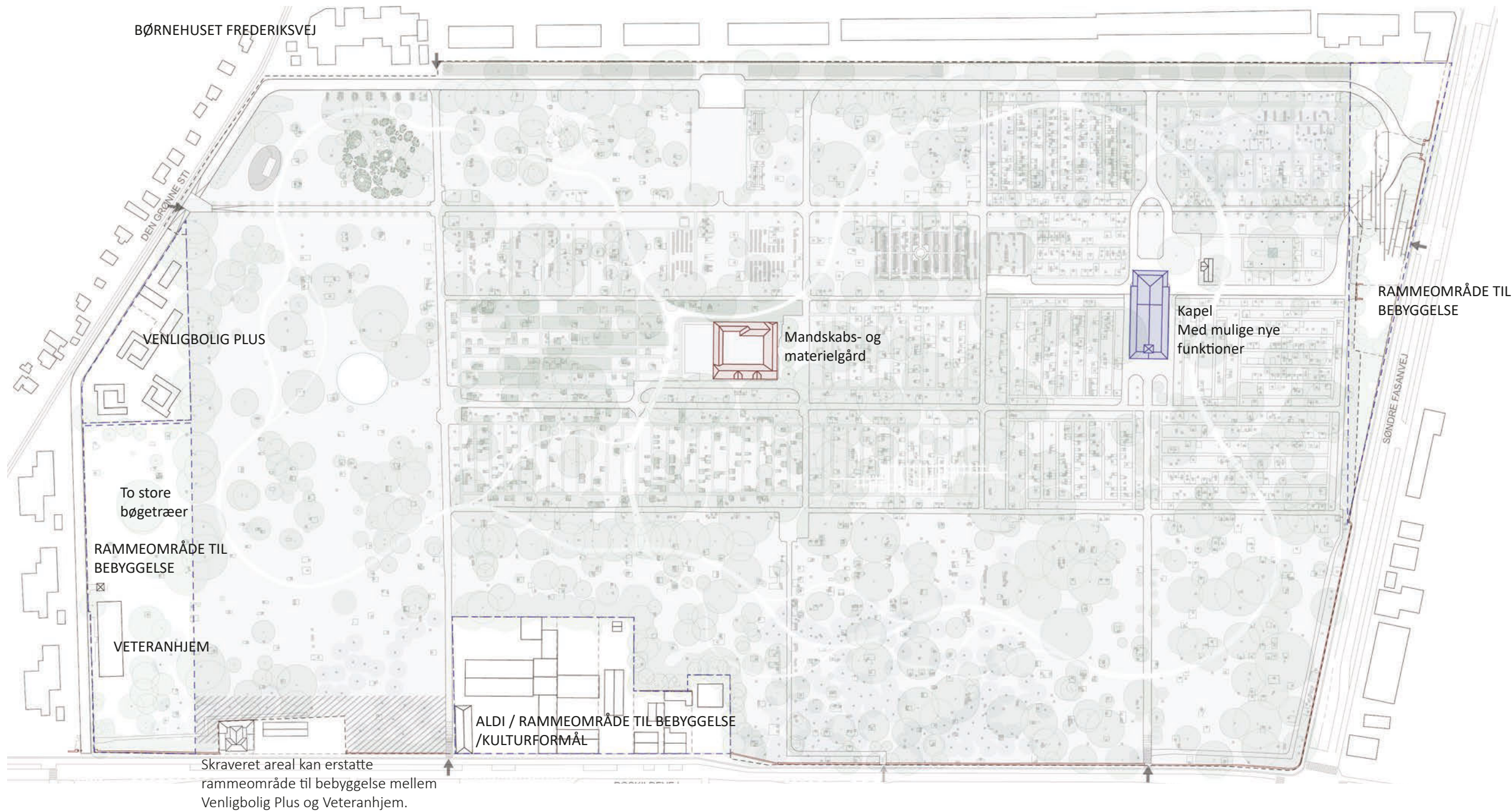
BYUDVIKLINGSPOTENTIALIALE

RAMMEOMRÅDER FASTLAGT I KOMMUNEPLAN 2021
Plan over Solbjerg Parkkirkegård med rammeområder til bebyggelse fastlagt i Kommuneplan 2021.

Bebyggelser i de viste områder skal udføres under hensyn til visionen for parkkirkegården om ro og fordybelse, i respekt for bevaringsværdige gravsteder og store bevaringsværdige træer inklusiv respektafstand til træernes rodzoner.

Det kunne overvejes at udskifte rammeområde til bebyggelse i vest med arealet ved Roskildevej i syd, som er skraveret på planen, da der er store bevaringsværdige træer og gravsteder på rammeområdet i vest. For begge områder i vest er det en forudsætning at der kan opnås tilladelse hertil af de kirkelige myndigheder, når arealet er nedlagt i forbindelse med at alle gravsteder er udløbet.

Den gule gård centralt på parkkirkegården skal fortsat anvendes som mandskabs- og materielgård. Kapellet som har en meget karakteristisk sal, kan på længere sigt renoveres og anvendes til nye kulturelle formål, for andre målgrupper.

HISTORISKE BYGNINGER

Kapel - den smukke sal i kapellet kan bruges til kulturelle formål.

Den gule gård centralt på kirkegården fungerer - også fremadrettet som mandskabs- og materielgård. Hækken foreslås fjernet, så bygningen kan træde mere frem.

NY ARKITEKTUR

Venligbolig Plus- bebyggelsen i en let trækonstruktion er fint tilpasset parkkirkegården.

Børneinstitutionen på Frederiksvej, som grænser op til parkkirkegården.

EKSISTERENDE TRÆER

TRÆREGISTRERING
Inden udarbejdelse af denne helhedsplan, er træarterne på Solbjerg Parkkirkegård registreret. Denne registrering giver indblik og indlevelse i kirkegårdens forskellige afsnit. Registreringen danner basis for definitionen af de enkelte delområders særlige karakter.

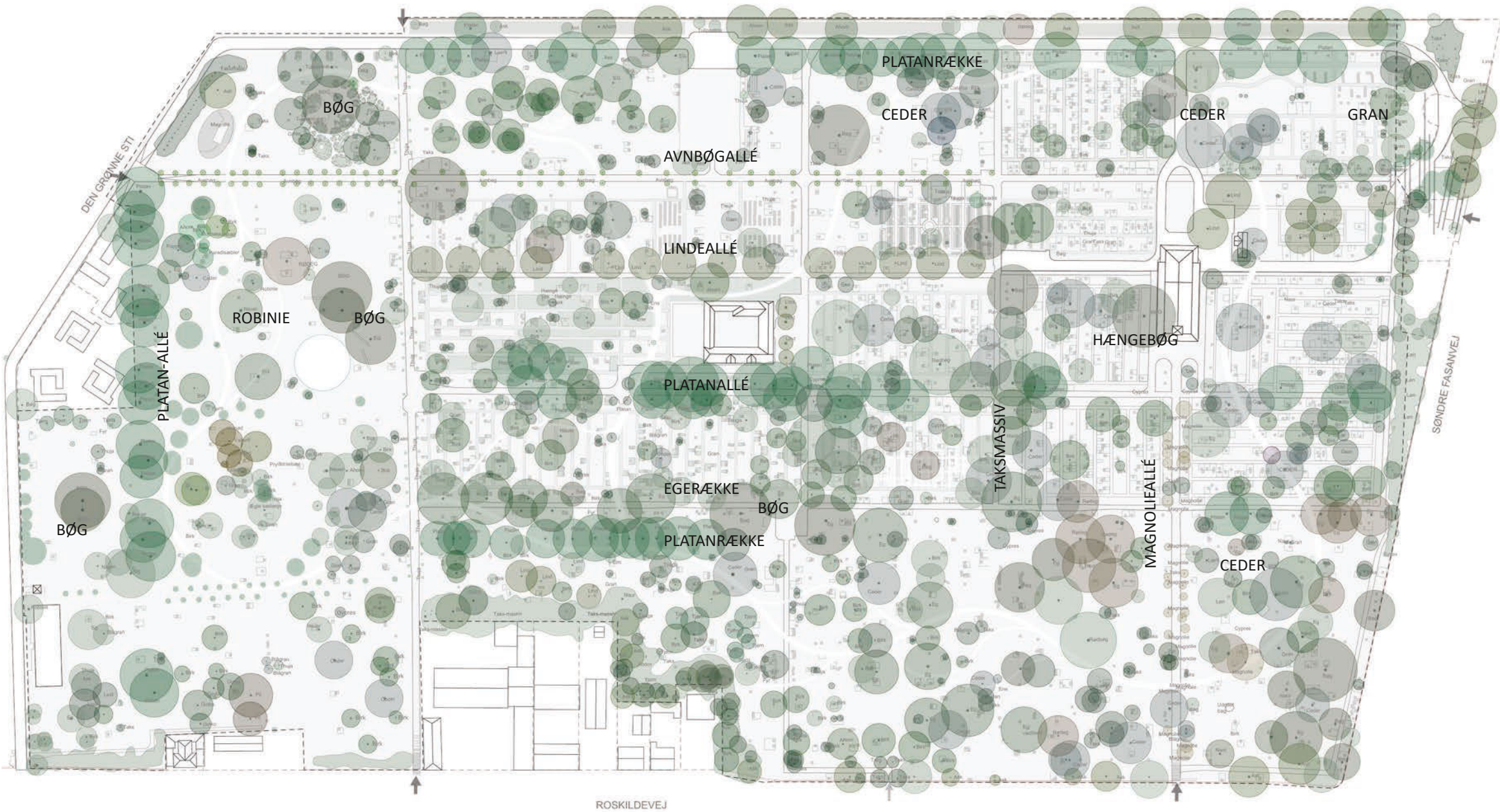
Træerne er en kombination af alléer og rækker langs stierne, træer på gravsteder og fritstående solitærtræer.

ALLÉER OG TRÆRÆKKER
Langs de øst-vestgående stier er der gennem årene plantet rækker af platan, egetræer, lindetræer og avnbøg. I den nord-syd-gående retning ses platanalléen i vest og magnoliealléen i øst.

TRÆER PÅ GRAVSTEDER
De fleste andre træer er plantet som små træer på et gravsted til minde om en afdød pårørende. Disse træer er nu blevet store. Nogle af dem er endda ved at vælte gravstenen eller hegnet. Mange af solitærtræerne har sådan en historie, selvom gravstederne er nedlagt.

SÆRLIGE TRÆER
Solbjerg Parkkirkegård imponerer med sine mange store særlige træer, som har fået lov til at gro i fred og ro med god plads og gode vækstbetingelser.

Store karaktergivende cedertræer og bøgetræer, nævnes på planen herunder. I udviklingsplanen bliver tre udvalgte af disse træer understreget med et supermøbel.

SIGNATURFORKLARING TRÆARTER

Træer fjernes	Cypres
Lind	Mangolie
Platan	Rødbøg
Ask	Avnbøg
Løn	Naur
Taks	Tsuga
Gran	Blågran
Ceder	Ægte kastanje
Valnød	Ginko
Rødeg	Nauer
El	Poppel
Eg	Fyr
Birk	Tulipantræ
Robinie	Paradisæbler
Cypres	Ahorn

Et bøgetræ, der er plantet som lille på et gravsted.

Platanalléen i parkens vestlige ende, sommer.

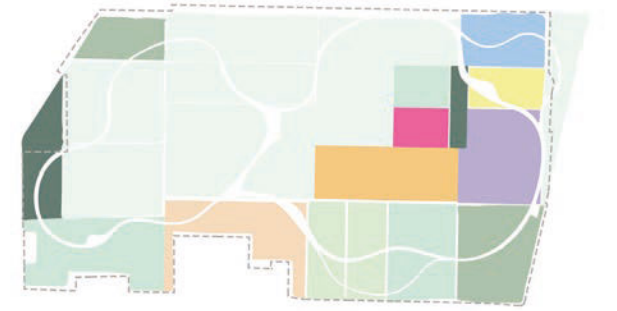

Avnbøg-alléen, vinterbeskæring.

Avnbøggalléen, forår.

SÆRLIGE KARAKTERER

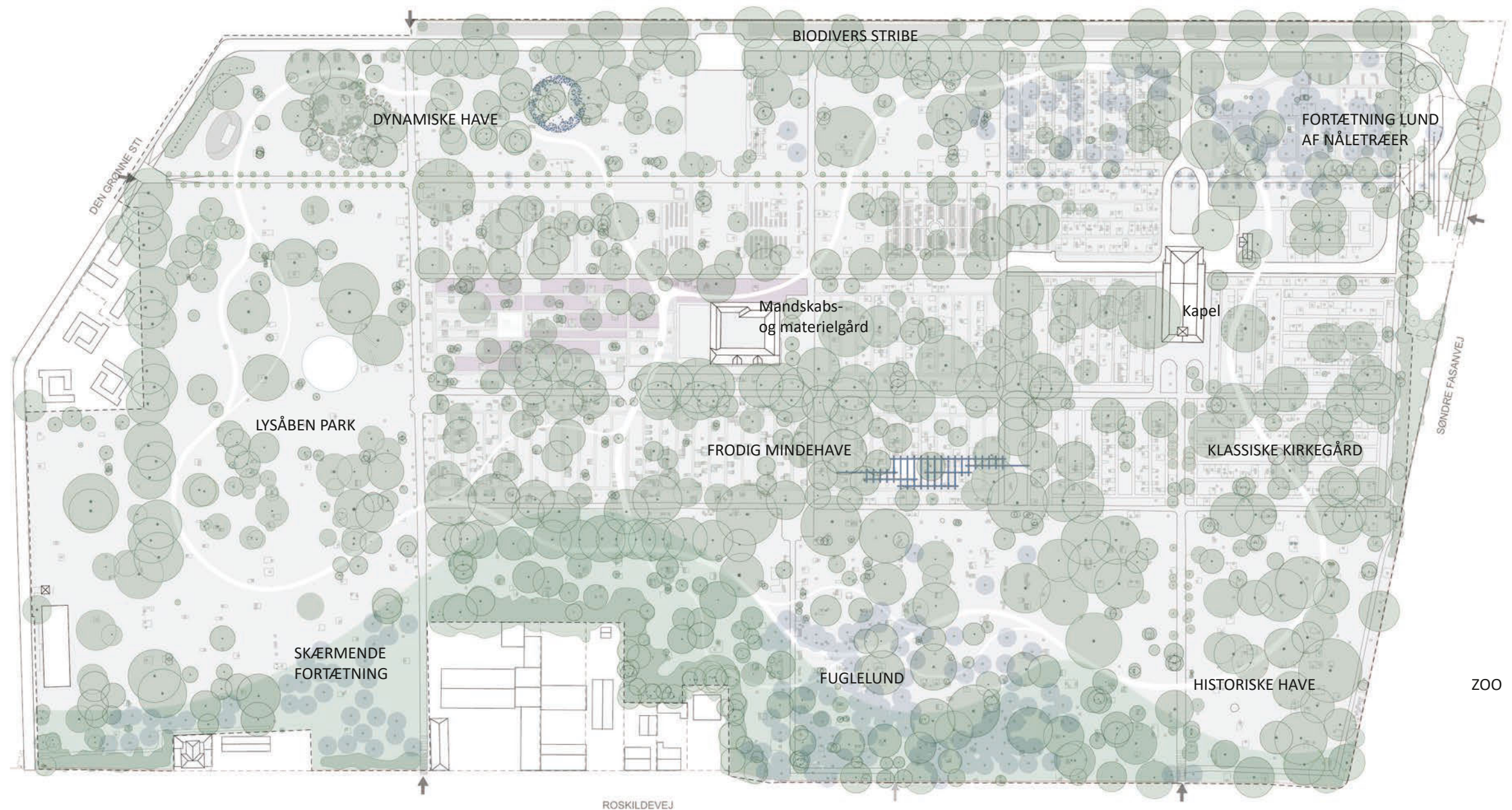

I Solbjerg Parkkirkegårds vestlige ende er parken lys og åben. Store fuldkronede egetræer, robinier og bøgetræer står solitært og breder deres store kroner ud over en grøn græsflade. Det er en af de karakterer, som udviklingsplanen har til formål at bevare og forstærke. Den defineres som LYSÅBEN PARK.

Karakteren i hvert delområde er indfanget og defineret, så udviklingsplanen sigter mod at de enkelte områders karakter forstærkes, så der skabes mere variation og større kontraster på parkkirkegården.

Dette vil på sigt give mulighed for flere forskellige begravelsesformer.

Definitionerne på karakterene er baggrunden for de valg, der træffes i udviklingsplanen. Eksempelvis placeres et spejbassin eller spejlflade i den lysåbne park, for at forstærke karakteren af lys og åbenhed. Tilsvarende placeres en pergola og en naturlig staudeeng i den Frodige Mindehave, bl.a. for at skabe frodighed.

LYSÅBEN PARK

Parken fremstår som en åben græsflade med store karakterfulde solitræer samt de hæk-indrammede elliptiske haver. Karakteren forstærkes ved at tynde ud i de mindre træer, så der skabes mere rum til de store karakterfulde træer og åbne plæner.

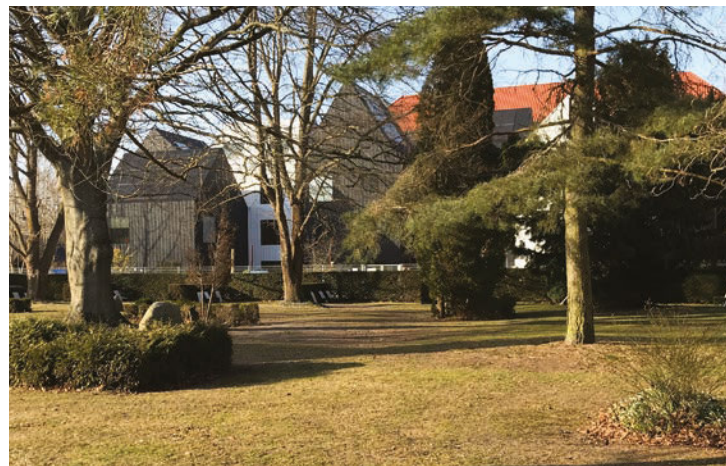
FRODIG MINDEHAVE

Omkring den gule mandskabsbygning ligger det centrale begravelsesområde. Det er præget af lige flisestier og spredte hækomkransede gravsteder. Her foreslåes en åben naturpræget staudebeplantning i form af en ny askefællesgrav samt en pergola med duftende og blomstrende slyngplanter.

DYNAMISK HAVE

Op mod børneinstitutionen ved Frederiksvej ligger et areal, som er oplagt at anvende til bevægelse og rekreation.

FUGLELUND

Langs Roskildevej ligger en del af kirkegården, som trods mange kvaliteter, virker spredt og diffus. Her er et fint potentiale med store hegnsplantninger og fine lunde af tjørn og kirsebærtræer.

Her foreslås en fuglelund med bl.a. frugttræer og -buske. Det vil øge biodiversiteten og give muligheden for en ny begravelsesform under frugttræer.

BIODIVERS STRIBE

Mellem servicevejen og plankeværket til nabobebyggelsen langs Frederiksvej etableres en stribe med høj biodiversitet. Den kan f.eks. bestå af Frederiksbergs længste kvasbunke, defineret præcist og afgrænset af pæle. Her kan være fuglekasser og grupper af frugtbuske.

HISTORISKE HAVE

Diametralt overfor Søndermarken ligger en meget smuk del af kirkegården, som er præget af store solitære træer med hver deres individuelle udtryk, samt monumentale historiske gravsteder. Denne karakter bevares og styrkes.

FORTÆTNING LUND AF NÅLETRÆER

I det nordøstlige hjørne findes fine kontraster mellem nåletræer og løvtræer. Ved at plante flere nåletræer kan denne effekt styrkes. Det kan være meget livsbekræftende at gå i en fortættet fyrreskov og se og bevæge sig i retning af lyset.

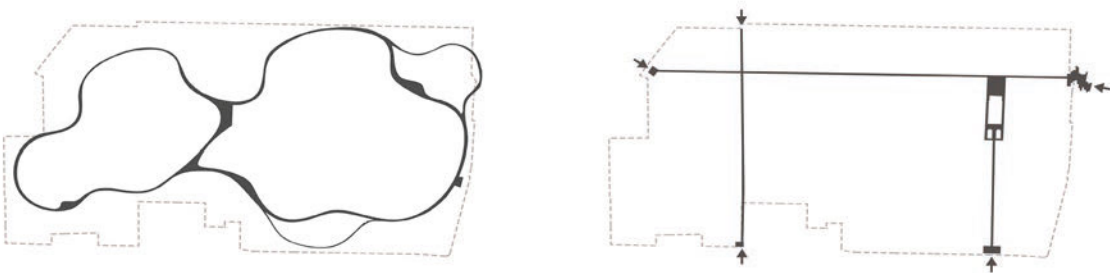

KLASSISK KIRKEGÅRD

Omkring kapellet ligger et klassisk begravelsesområde præget af lange hække, stier og spredte gravsteder. Områdets karakter søges forstærket med flere hække, flere træer, større intimitet og lokale rumdannelser i forbindelse med etablering af nye gravsteder på arealet.

STIER OG PLADSER

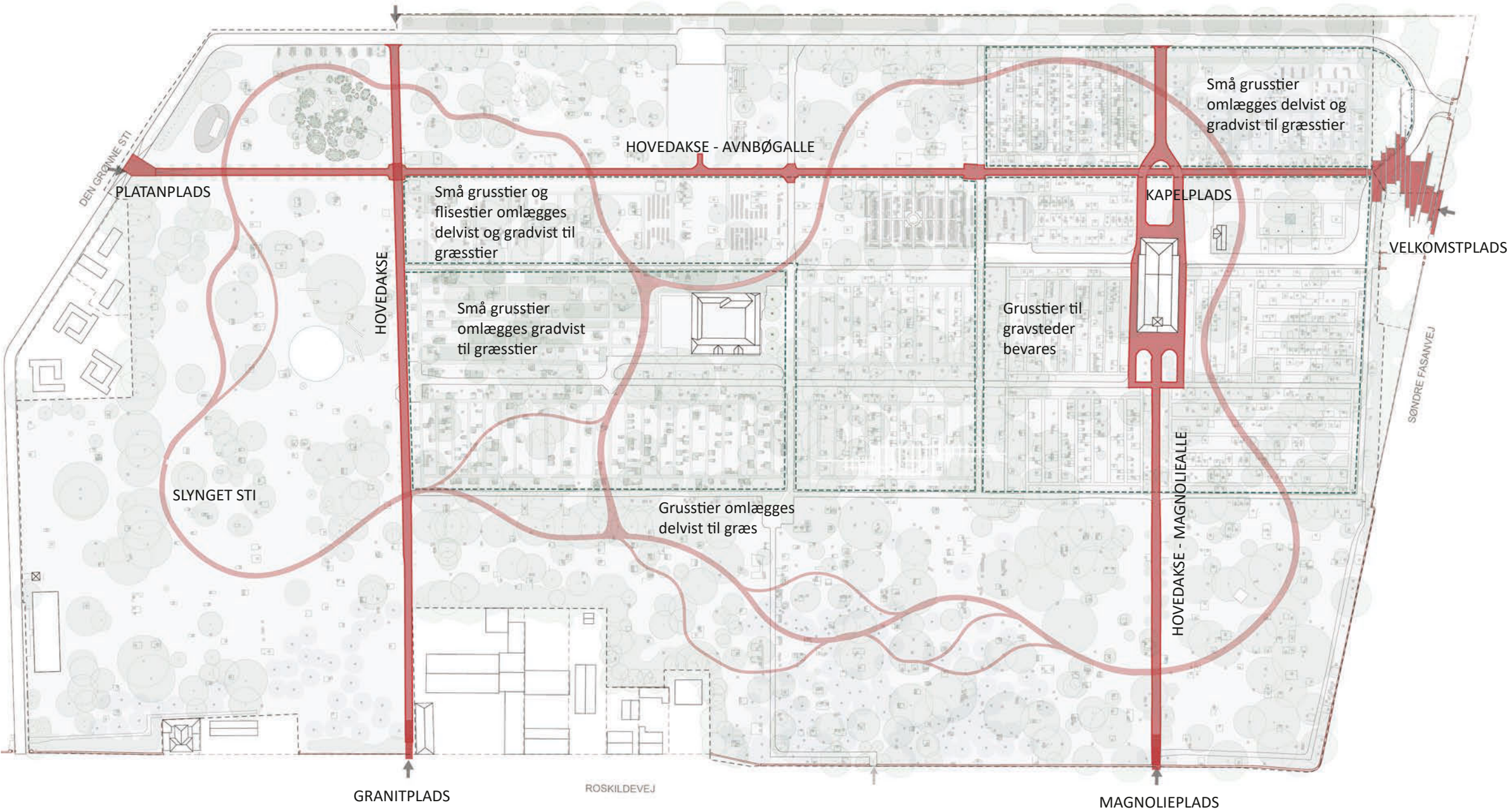
ÅBEN OG OVERSKUELIG
Parkkirkegården skal åbnes op mod de omgivende kvarterer og gader for at blive mere indbydende og inviterende. Det skal være nemt at orientere sig og kende forskel på hovedstier og sekundære stier.

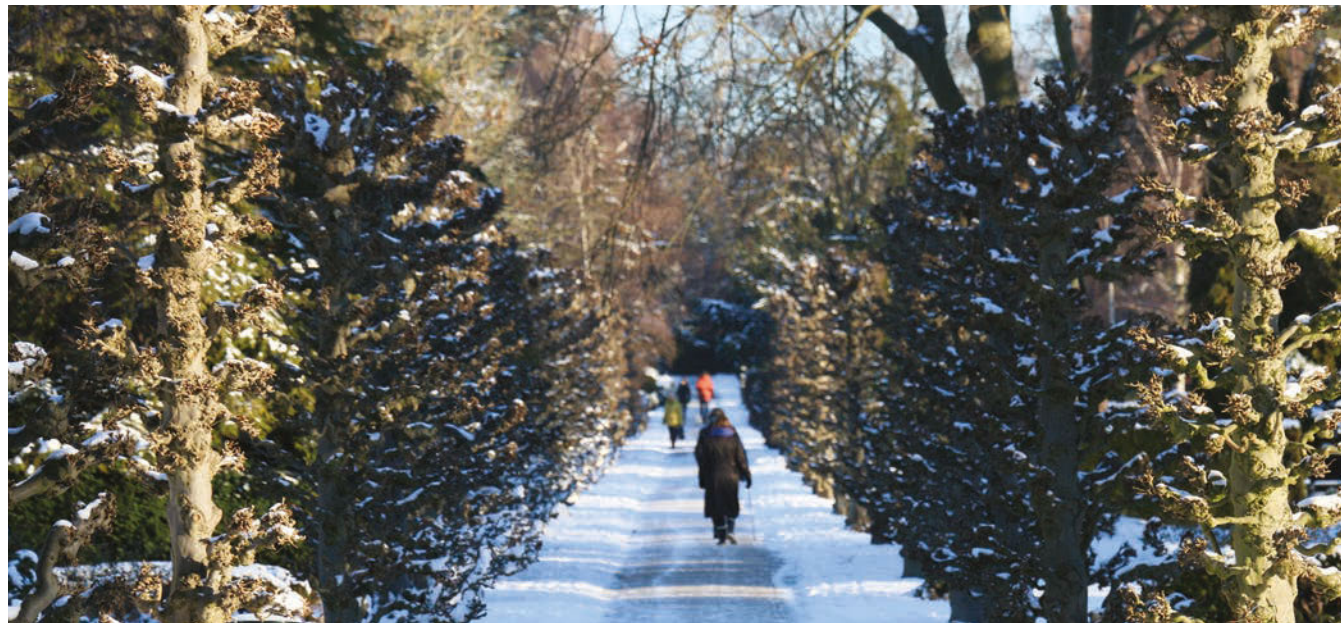
Tre hovedstier fastholdes, forlænges, renoveres og markeres på hele strækningen som alleer. Det er avnbøgalleen, magnoliealleen mod kapellet og thujaalleen. De tre hovedstier belyses med pullertbelysning.

Hvor hovedstierne møder den omgivende by - skabes nye pladsdannelser: Velkomstpladsen, Platanpladsen,

Magnoliepladsen og Granitpladsen. Pladserne belyses med spots på master. Der skabes en ny plads omkring kapellet.

En ny slynget grussti skaber afsæt for transformationen fra kirkegård til parkkirkegård. En vandring ad stien vil være varieret og føre forbi de nye anlæg.

Fra den øst-vest-gående hovedakse. Avnbøg-alléen vil blive forlænget.

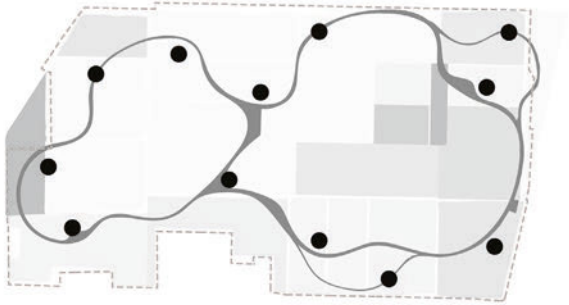

Den historiske hovedindgang fra Roskildevej til Magnolie-allen. Her kommer Magnoliepladsen.

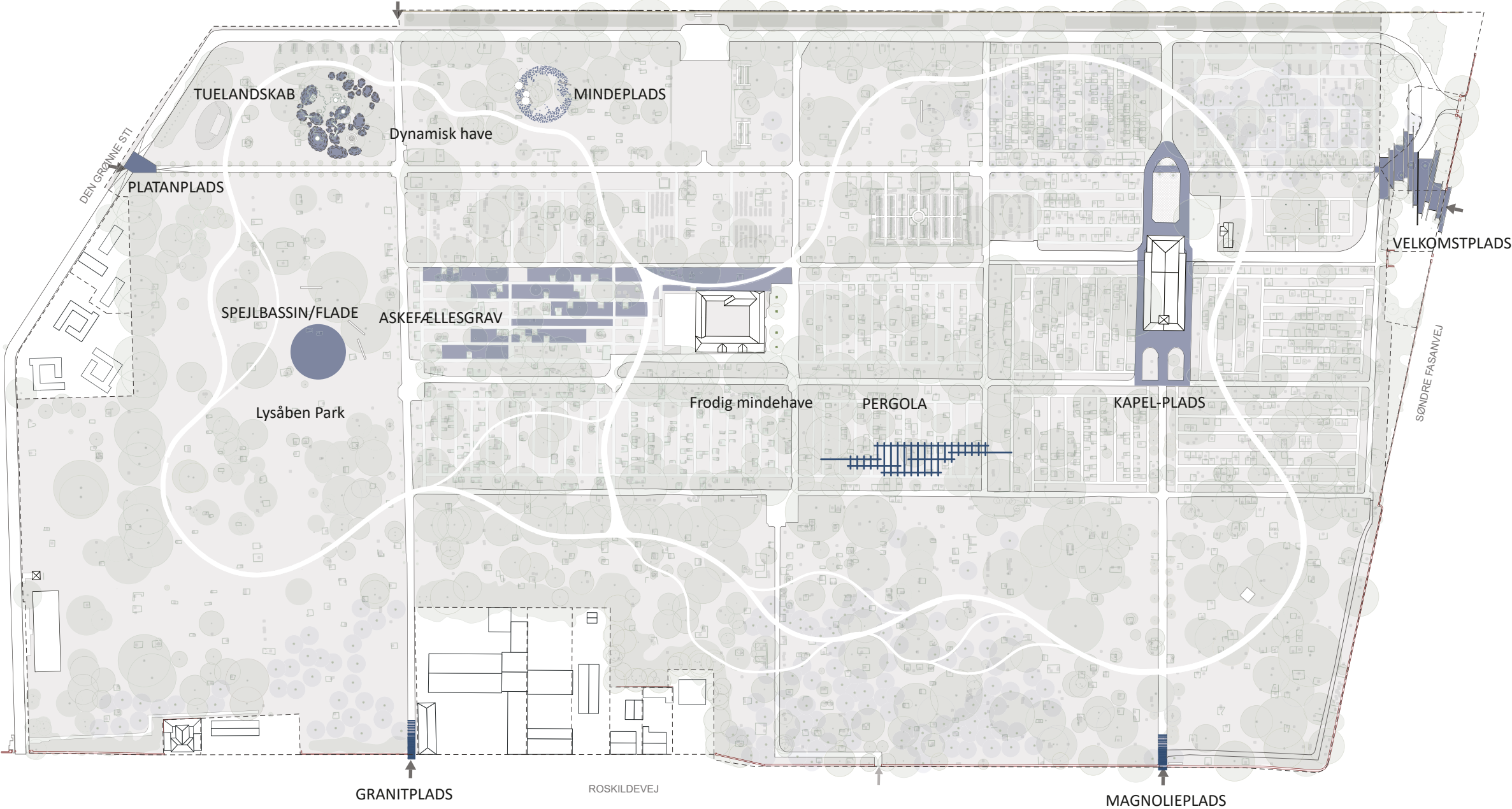
Ny slynget sti, referencefoto.

INDSATSER

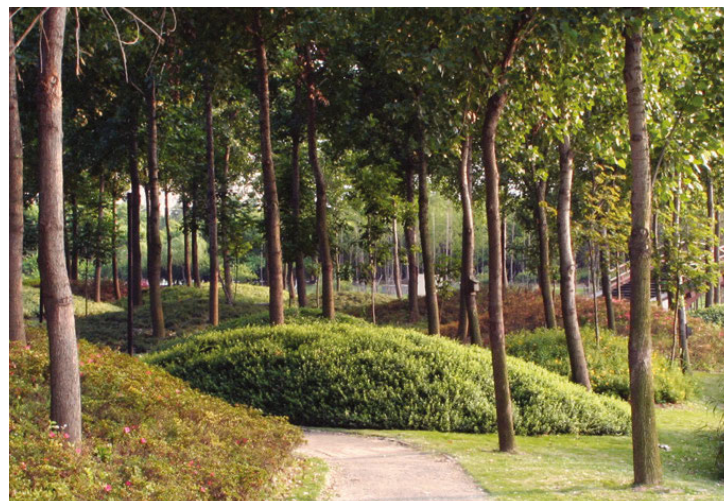
REKREATIVE INDSATSER
Langs den slyngede sti skabes nye mødesteder - steder for bevægelse, ophold og rekreation. I følge kommuneplan 2021 er Solbjerg Parkkirkegård udpeget til stilleområde med plads til rekreative formål. Målet er, at disse steder skal være åbne, inviterende og multifunktionelle. De skal kunne anvendes af flere forskellige målgrupper, samt understøtte parkkirkegårdens landskabelige værdier.

Indsatserne består af inviterende indgange og pladsdannelse samt rekreative tiltag. Blandt de rekreative indsatser er et legende tuelandskab, en mindeplads med en overdækning, et spejl bassin/flade, en blomsterrig askefællesgrav og en pergola. På de følgende sider præsenteres hvert enkelt indsats med referencer og skitseforslag.

Tuelandskab

Hvor børneinstitutionen grænser op til Parkkirkegården anlægges Tuelandskabet, som en have med lave bakker, bænke og trædebroer.

Spejlflade

I parkkirkegårdens Vestlige del, i den åbne park foreslås som vision et spejl bassin/flade, som et samlingspunkt, der tiltrækker liv og understreger den grønne græsflade og spejler trækroneerne.

Mindeplads

Kasserede gravsten genanvendes uden navn og årstal og med bagsiden opad, som fri belægning på en nye mindeplads med en overdækning.

Askefællesgrav

Centralt på kirkegården i Den frodige mindehave udføres den nye askefællesgrav med et tæppe af græsser og stauder.

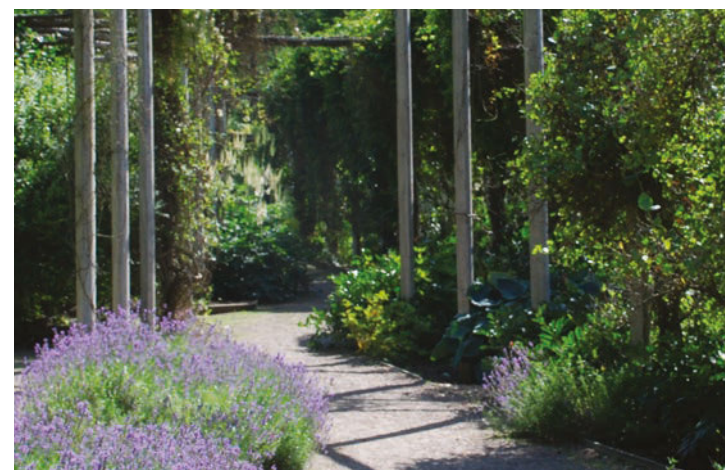
Kapelplads

Kapellet er den centrale bygning på parkkirkegården. For at højne kapellets status og tiltrække nye kulturelle funktioner, anlægges en granitbelægning omkring kapellet.

Pergola

Centralt på kirkegården i Den frodige mindehave udføres en pergola, som indbyder til stille rekreation og sanselig fordybelse.

Velkomstplads

En ny velkomstplads inviterer ind i parkkirkegården fra Søndre Fasanvej lige overfor Zoologisk Have.

Magnolieplads, Platanplads og Granitplads

Magnoliepladsen udføres som et tæppe i granit ved den historiske indgang med magnoliealléen, som leder til Kapellet. Der udføres en tilsvarende granitplads ved den anden hovedakse mod Roskildevej. Platanpladsen placeres, hvor avnbøgalléen møder den Grønne Sti og platanalléen.

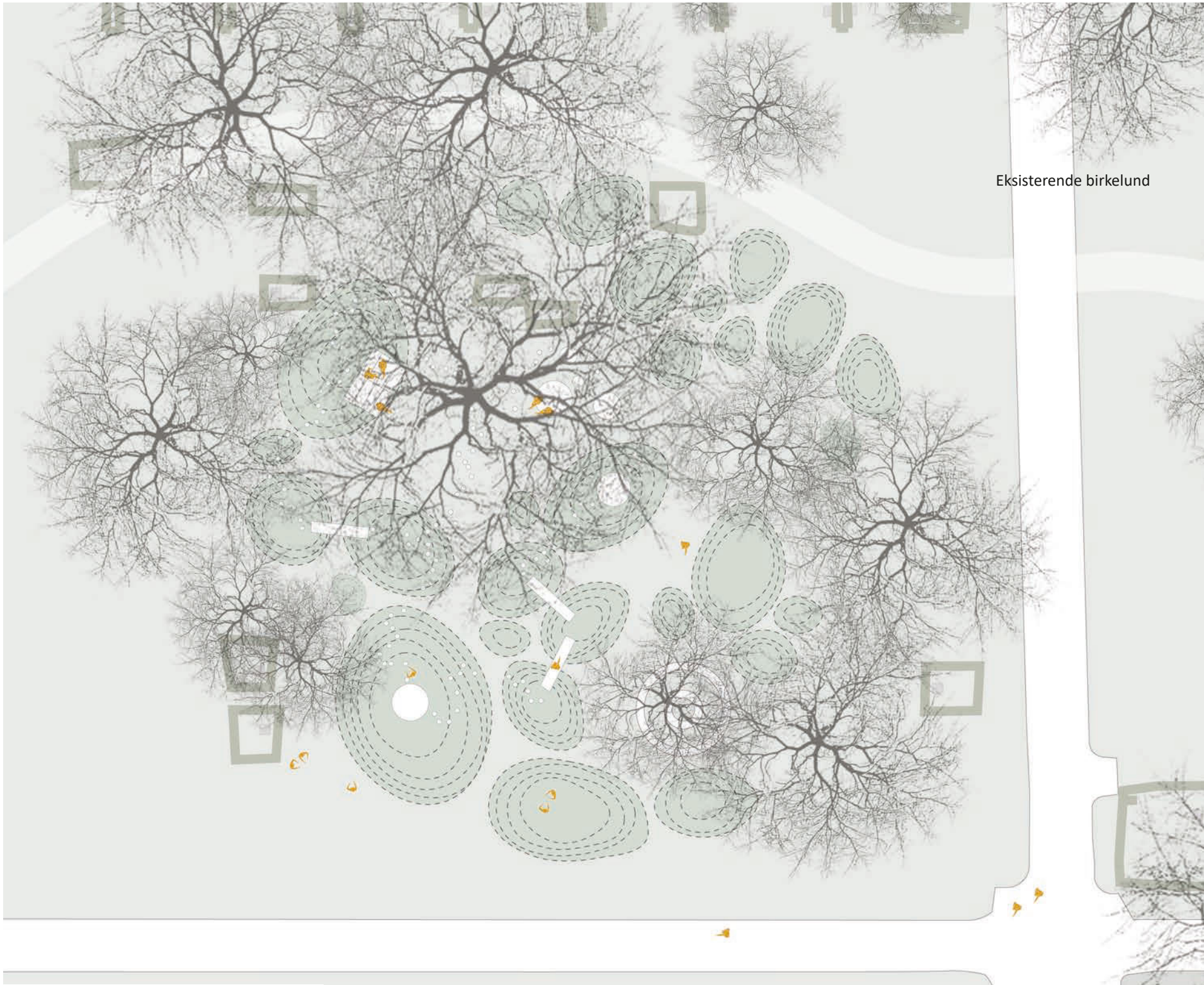
TUELANDSKAB

I den dynamiske have

I grænzonen etableres et tuelandskab mellem træerne. Det vil blive et sted med små bakker, træbroer, stubbe og siddemøbler, som indbyder til rekreation, bevægelse og ophold.

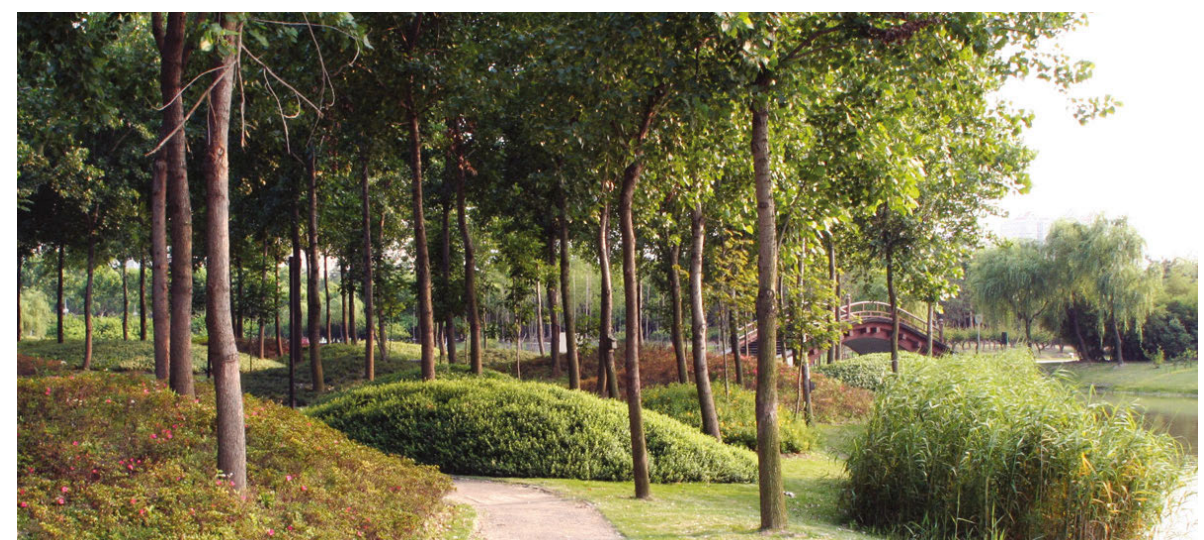
Tuerne udføres under hensyn til træernes rødder, så de lægges langt fra stammerne. Tuerne er 0, 8 -1,5 m høje og 1,5 - 10 m lange.

I området er der et stort bøgetræ, tempeltræer, tulipantræer, taks , ask og magnolie, og der er flere historiske gravsteder.

Aksonometri - viser bakker, plinte, bænke og stubbe for foden af de store træer, bøg, ginkgo og tulipantræ.

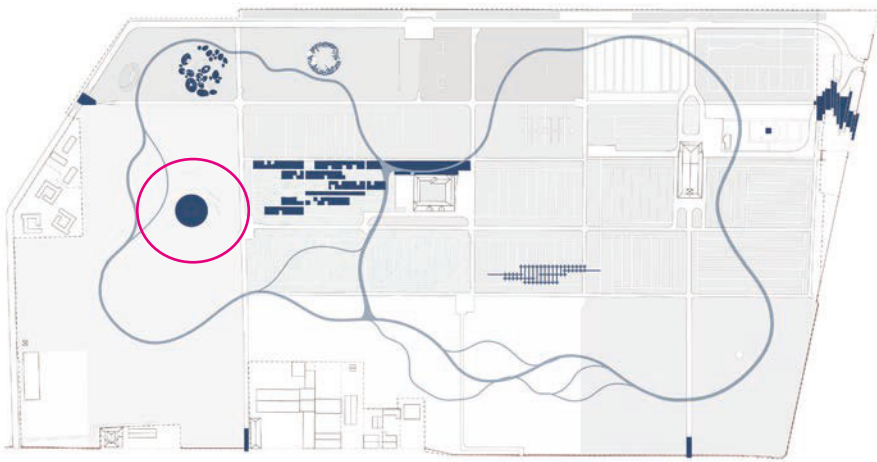
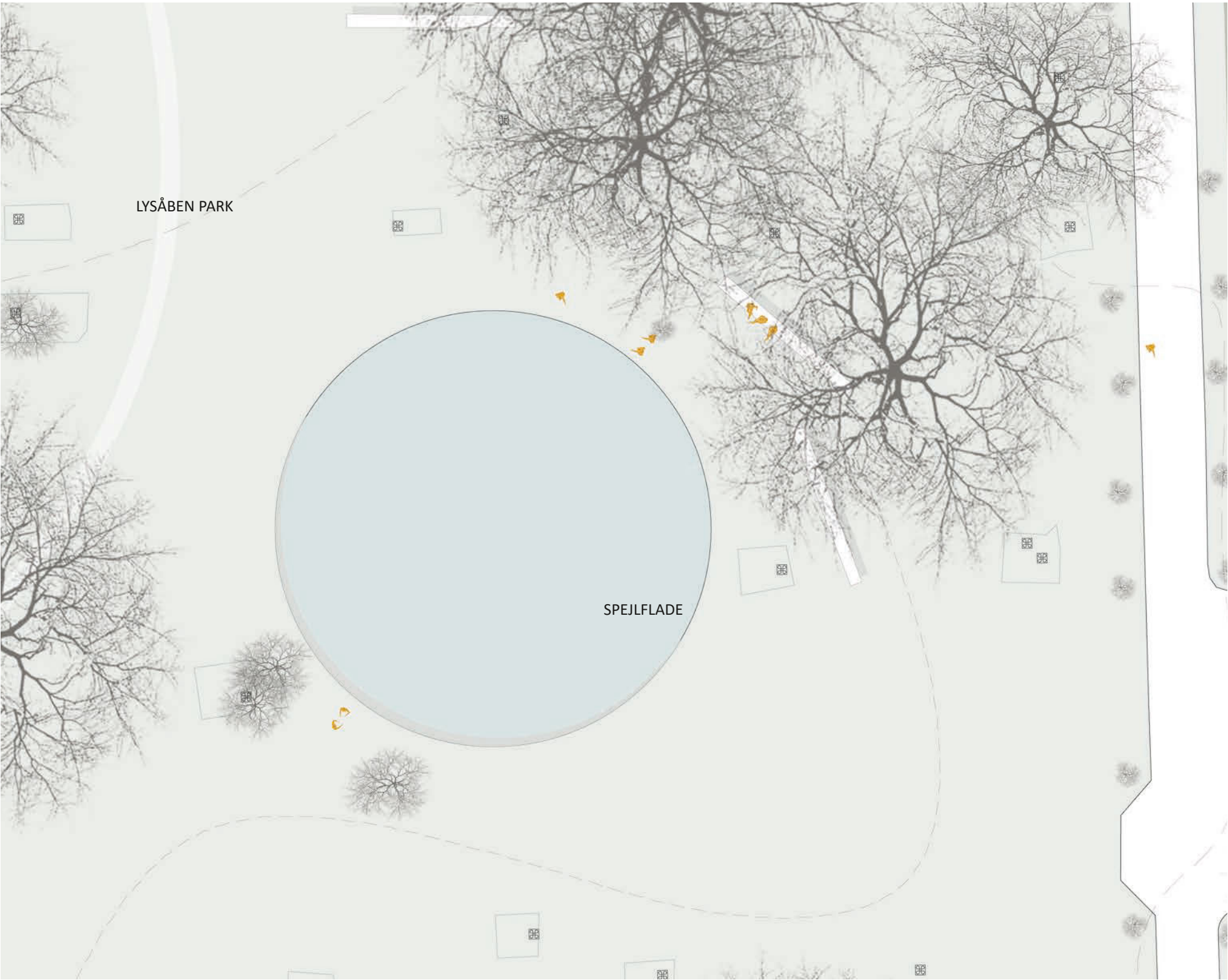
Referencefotos.

SPEJLFLADE

I den lysåbne park

Centralt i den lysåbne park foreslås et spejl bassin/flade. Med en stor spejlende flade, understreger bassinet det åbne rum. Træerne spejler sig i vandfladen og stedet giver ro og forankring, som indbyder til ophold og fællesskab. De fleste parker har en fontæne, en vandkunst eller en sø, som har en særlig tiltrækningskraft. Dette spejl bassin/flade vil understrege parkkarakteren og tilføre parken et centralt samlingspunkt.

Spejl bassinet/fladen ligger som et stort himmelspejl i niveau med græsfladen i et skrånende landskab. En mindre driftskrævende spejflade kan udføres i granit. Den vil dog ikke have samme tiltræknings effekt.

En mindre driftskrævende spejflade kan udføres i granit uden vand. Gravsted på Frederiksberg Ældre Kirkegård.

Referencefotos.

MINDEPLADS

I den dynamiske have

I kantzonen mellem store eksisterende birketræer foreslås en mindeplads. Den cirkulære pladsdannelse udføres af aftjente gravsten, som genbruges. Bagsiden vendes op. I dag køres gravstenene til nedknusning, så dette vil være en mere bæredygtig måde at anvende værdifuldt granitmateriale på.

Ved pladsen etableres et svævende tag mellem træerne samt siddemulighed, så der er et godt sted til ophold i ly for regn og sol.

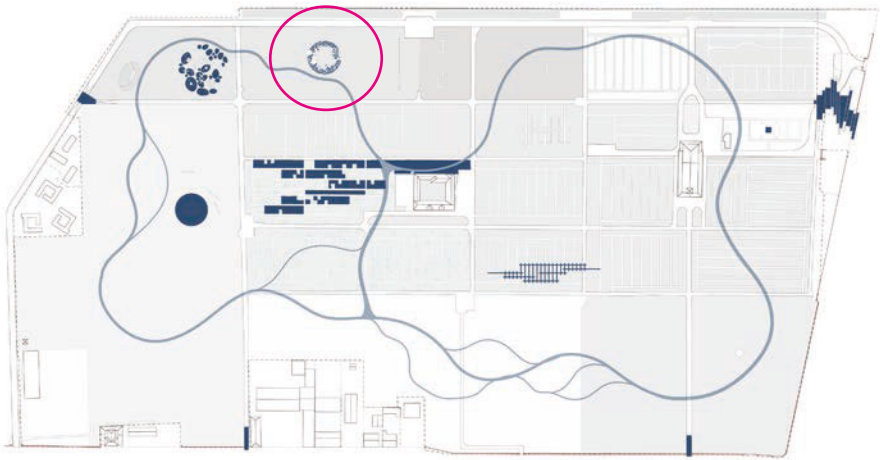
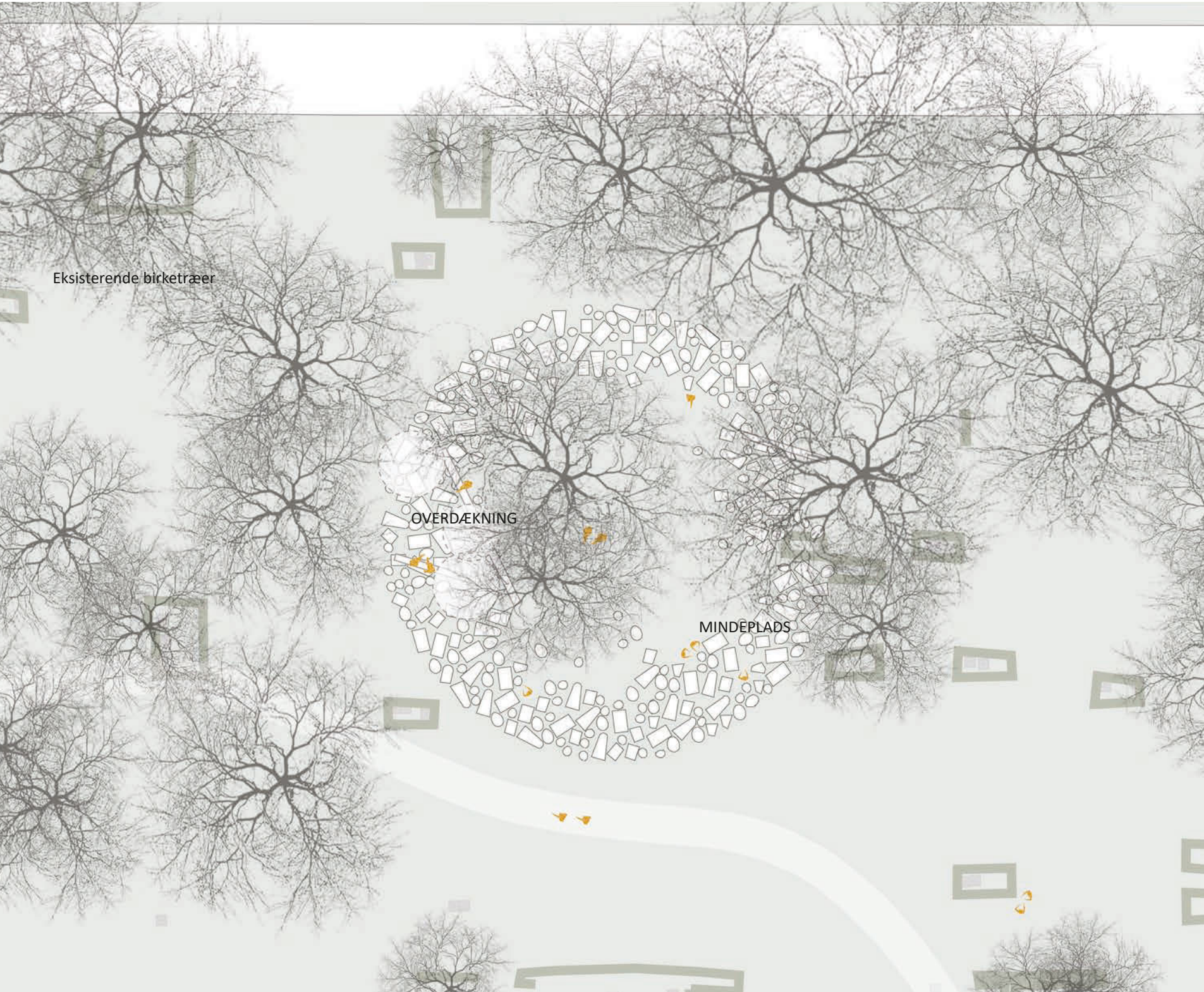

DIAGRAM 1:250

Referencefoto.

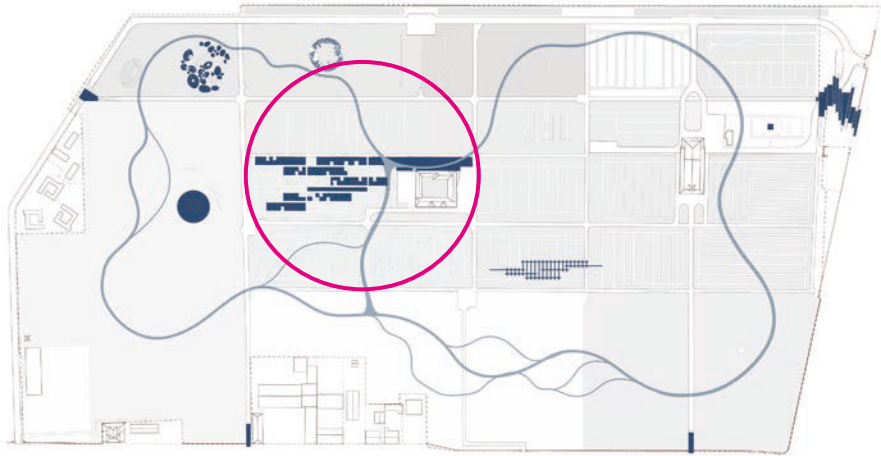
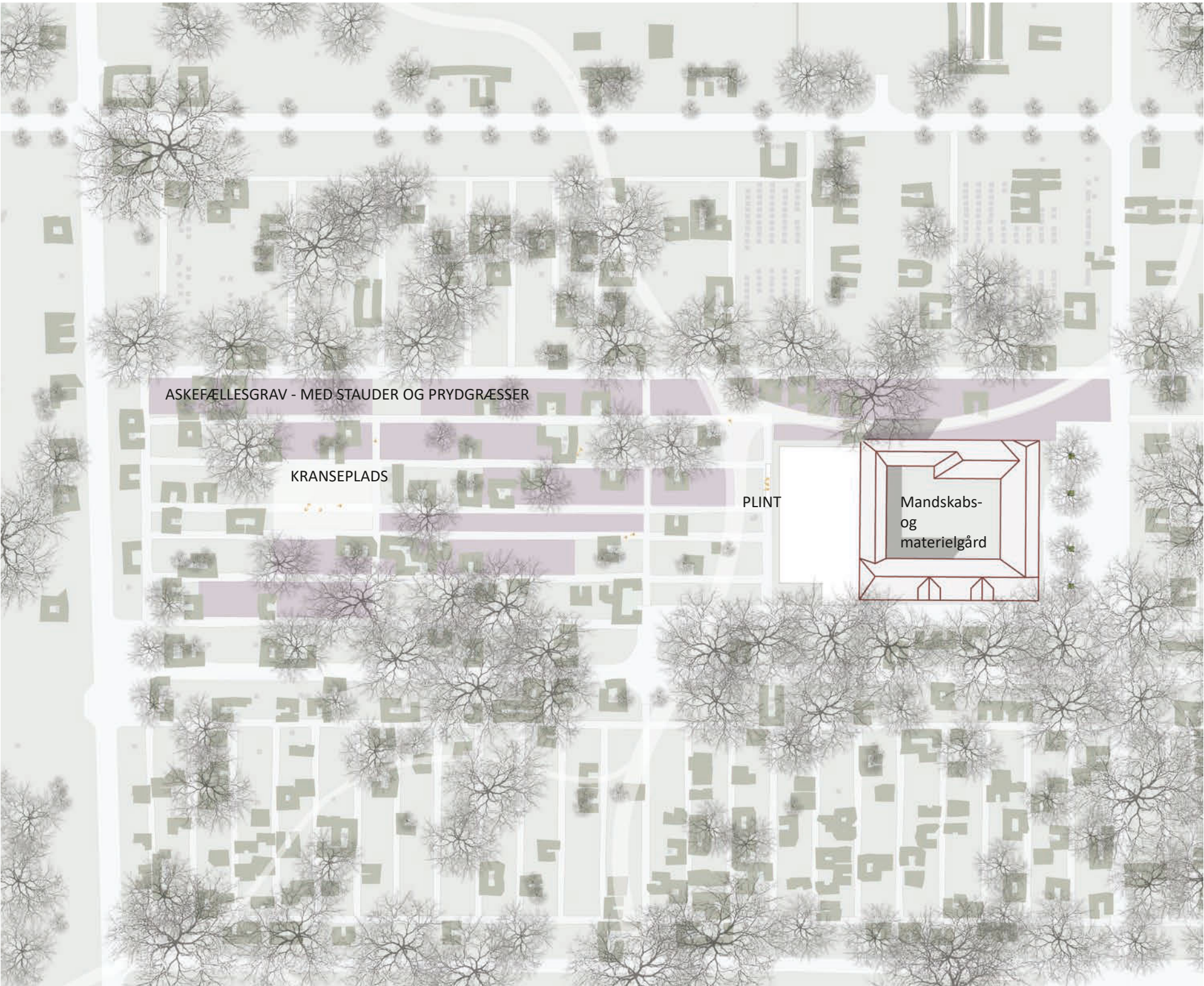
Arealet med birketræerne, hvor mindepladsen placeres.

AKSEFÆLLESGRAV - OPSTART

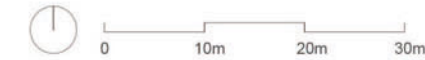
I den frodige mindehave

Askefællesgraven ligger i et område, som er lyst og åbent i den centrale frodige mindehave.

Det foreslås at plante stauder over urnerne med en artsrig staudesammensætning med prydragræsser, så både sørgende og andre mennesker, der går tur i parken, kan glæde sig over en stor blomsterflade, som varierer i farver, højde og bladformer i de forskellige årstider. Centralt mellem de naturlige staudebede ligger en kranseplads. Stierne nedlægges og overgår til græsstriber, hvor der også kan nedlægges urner.

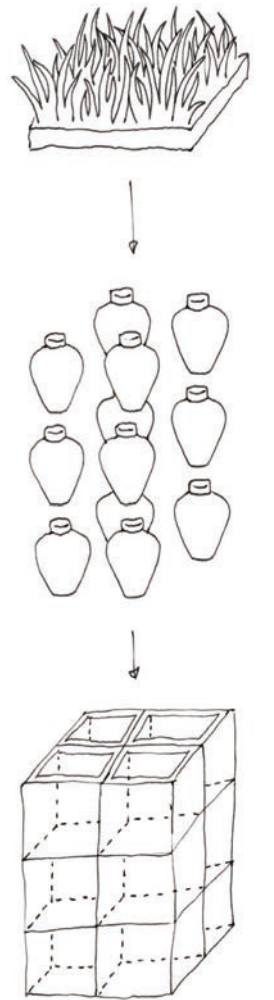
En lysåben del af parkkirkegården - åbnes endnu mere op.

Askefællesgraven startes op i arealet mellem spejl bassin og den gule gård. På længere sigt kan hele arealet omdannes til staudeplæne med askefællesgrav.

DIAGRAM 1:2000

Princip for nedsættelse af urner og tilplantning med stauder i askefællesgrav.

Referencefotos, "præriebeplantning", stauder og prydgæsser.

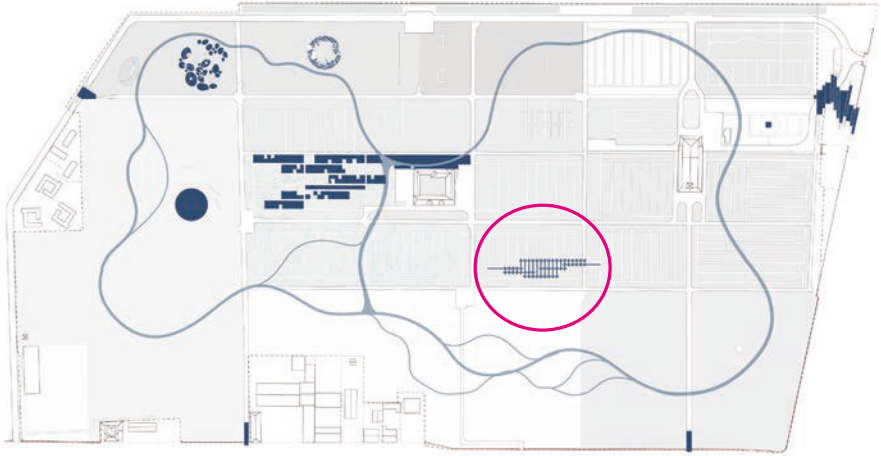
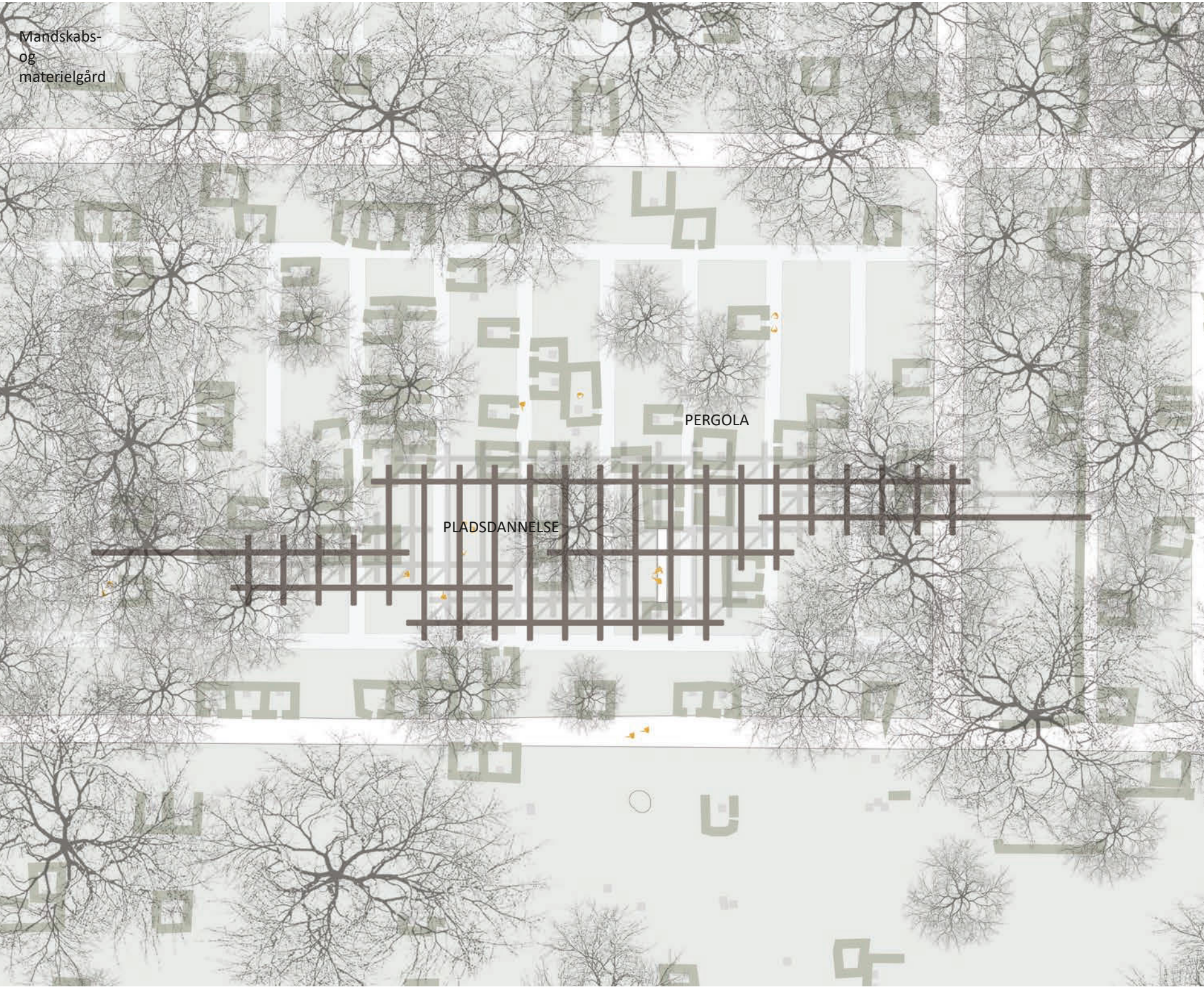
Referencefotos, stauder og prydgæsser.

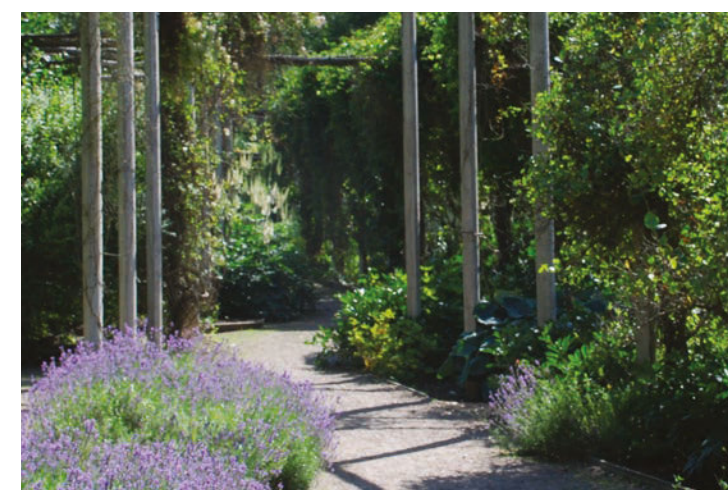
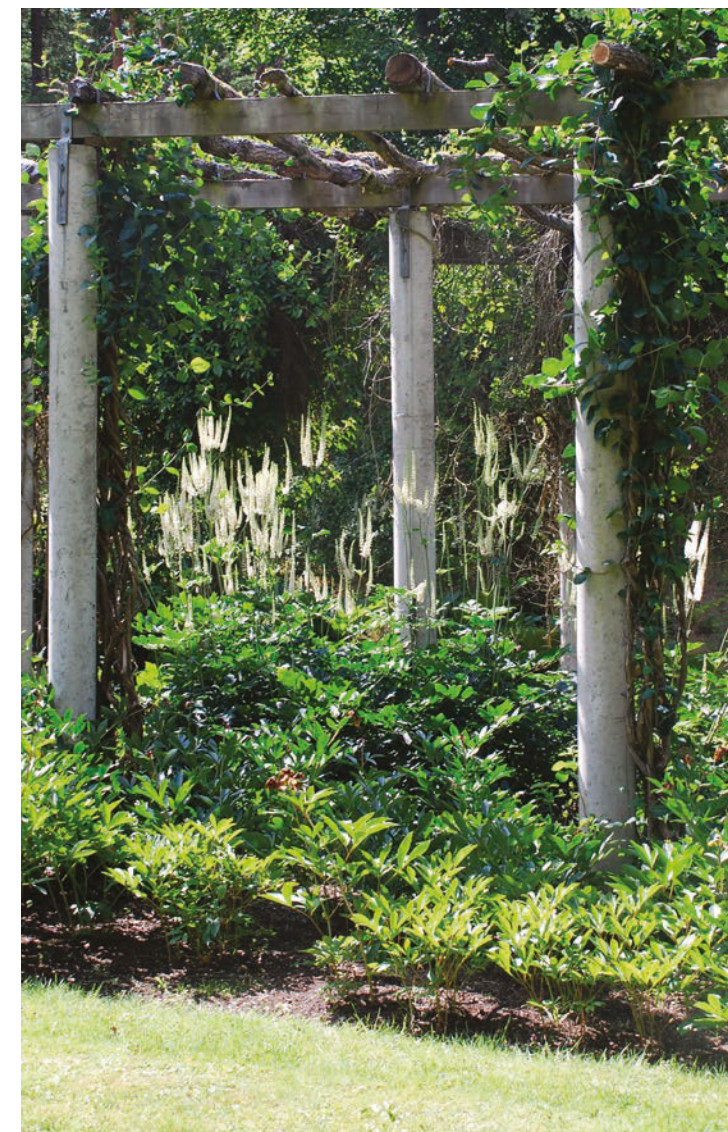
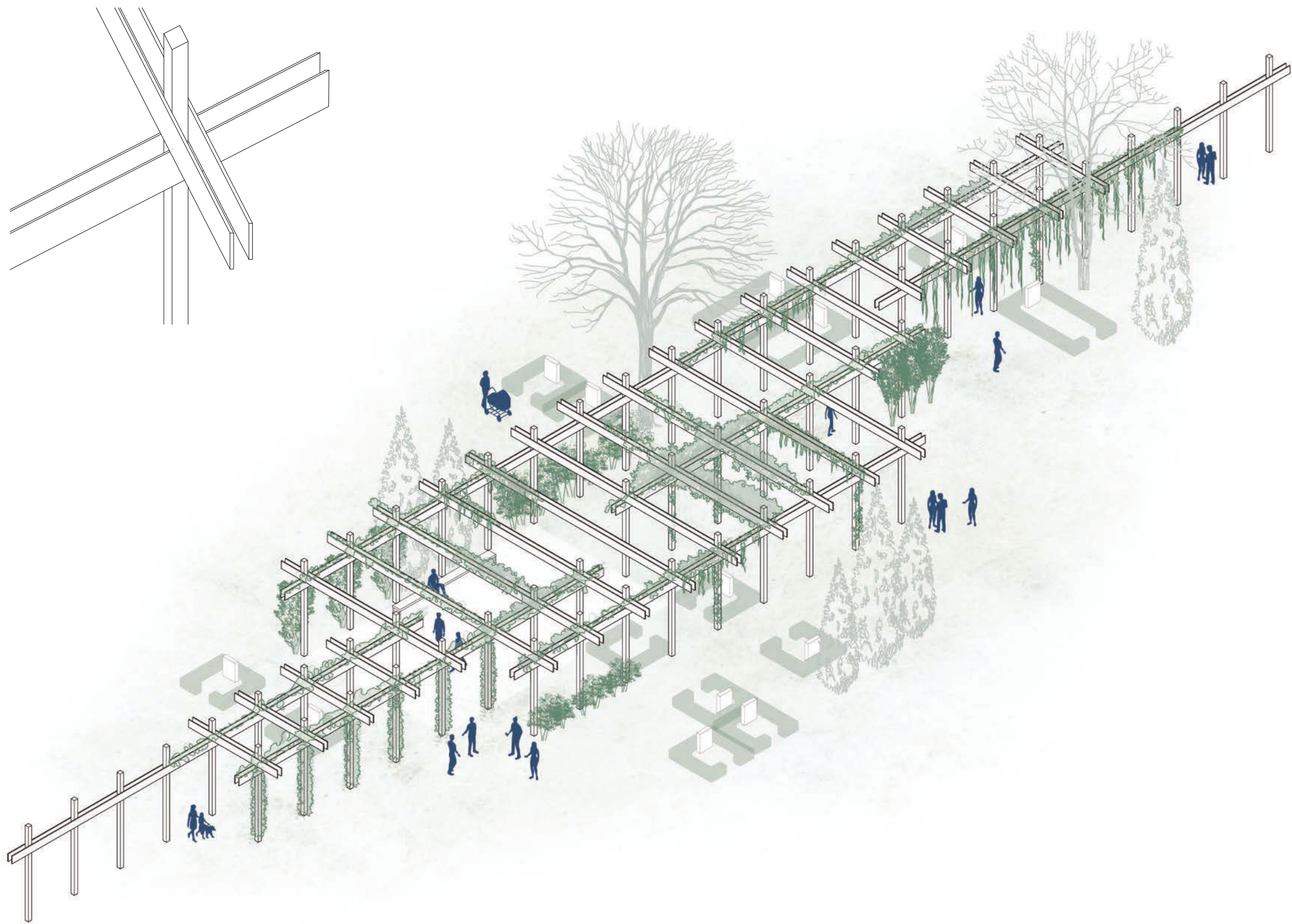
PERGOLA

Den frodige mindehave

Centralt på parkkirkegården i det areal, som er defineret som ”den frodige mindehave” opføres en pergola. Pergolaen er 70 m lang og 11 m bred - og spiller med sin størrelse op til parkkirkegårdens bygninger og storhed. Bevæger man sig tæt på pergolaen, opleves et forløb af mindre haverum med stor frodighed, hvor der opstår en ro og afsondrethed fra resten af parken, resten af byen.

Pergolaen kan benyttes af flere forskellige på een gang. Her kan man mødes og være sammen - eller sidde alene og være helt afslappet og afkoblet. Pergolaen kan beplantes med kaprifolie, blåregn, tobakspibeplante, klematis, akebia, rådhusvin mv.

Referencefotos, dufttrægården, Rönneby.

VELKOMSTPLADS

Ved Søndre Fasanvej

Velkomstpladsen ligger i krydsfeltet mellem avnbøggalléen og Søndre Fasanvej. Pladsen er let forskudt fra alleen, derved skabes samtidig en støjbarriere og en visuel barriere mod trafikken. Fra Søndre Fasanvej lokkes den besøgende ind i parken ad pladsen mellem træerne.

Pladsen udformes i bordurstensbånd og in-situ-støbte betonflader. Denne geometri muliggør trin, hvor der er terrænspring og et retningsskift mellem avnbøg-alléens retning og Søndre Fasanvej. Under detailprojektering indtænkes universel tilgængelighed.

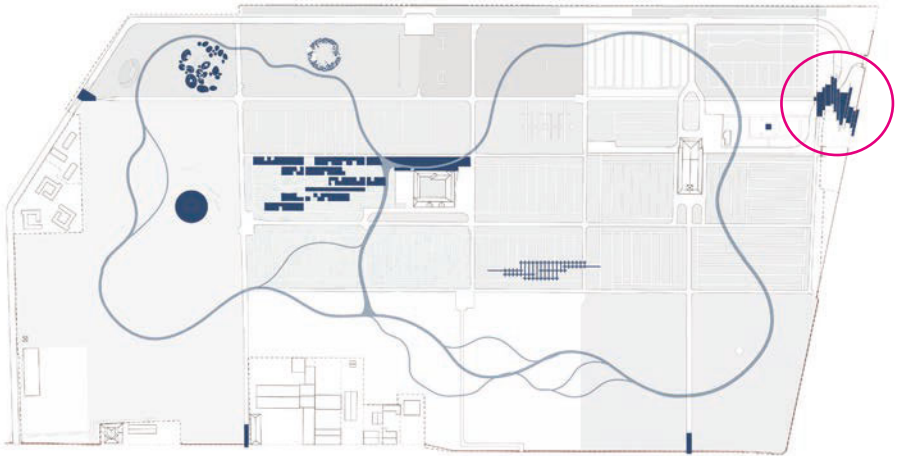
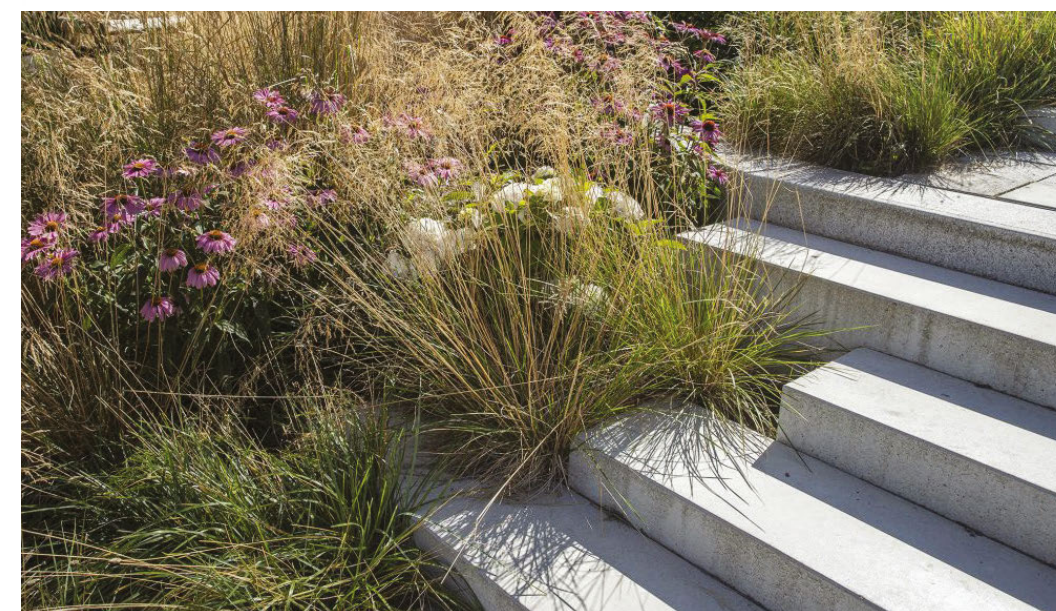
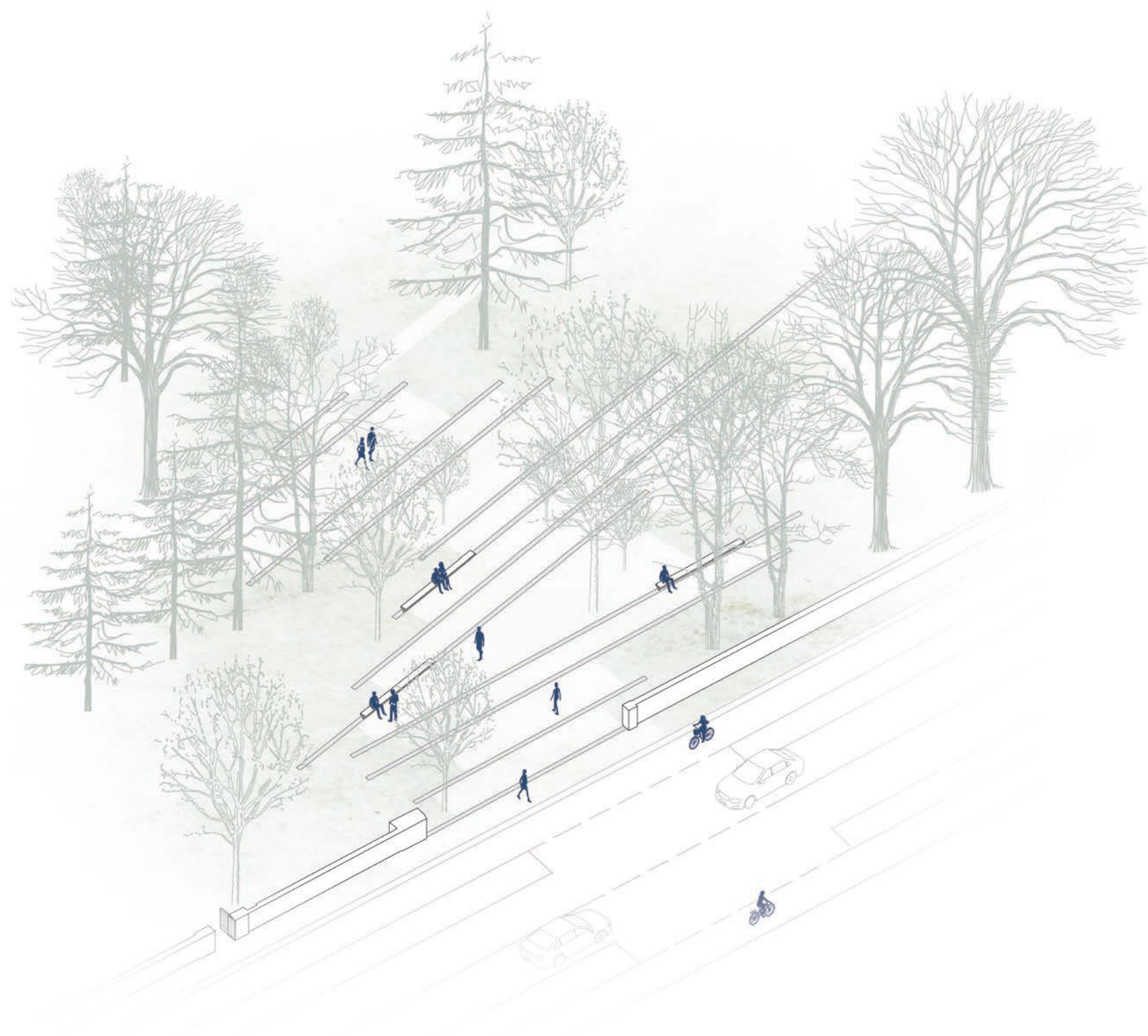
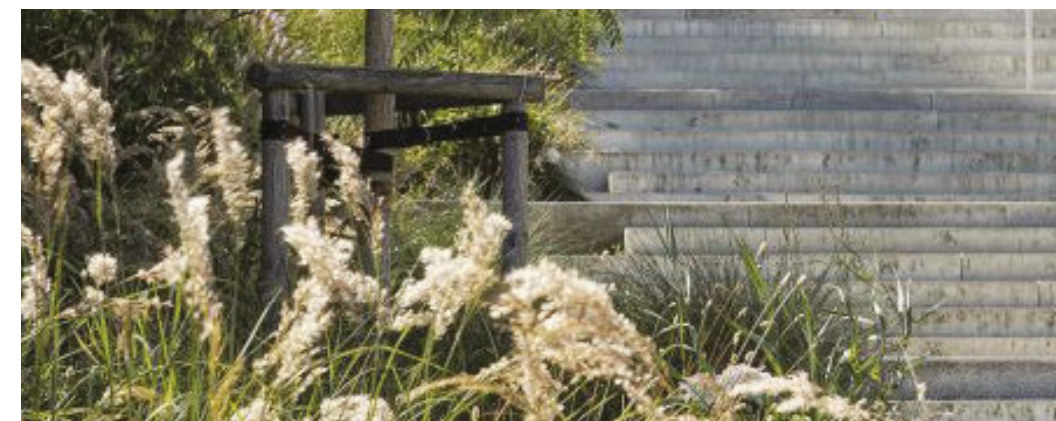

DIAGRAM 1:250

Referencefotos fra passage i Svendborg mellem Møllergade og Toldbovej.

Referencefotos viser, hvordan pladsens koncept er fleksibelt og kan tilpasses de givne terrænforhold.

MAGNOLIEPLADS, PLATANPLADS OG GRANITPLADS

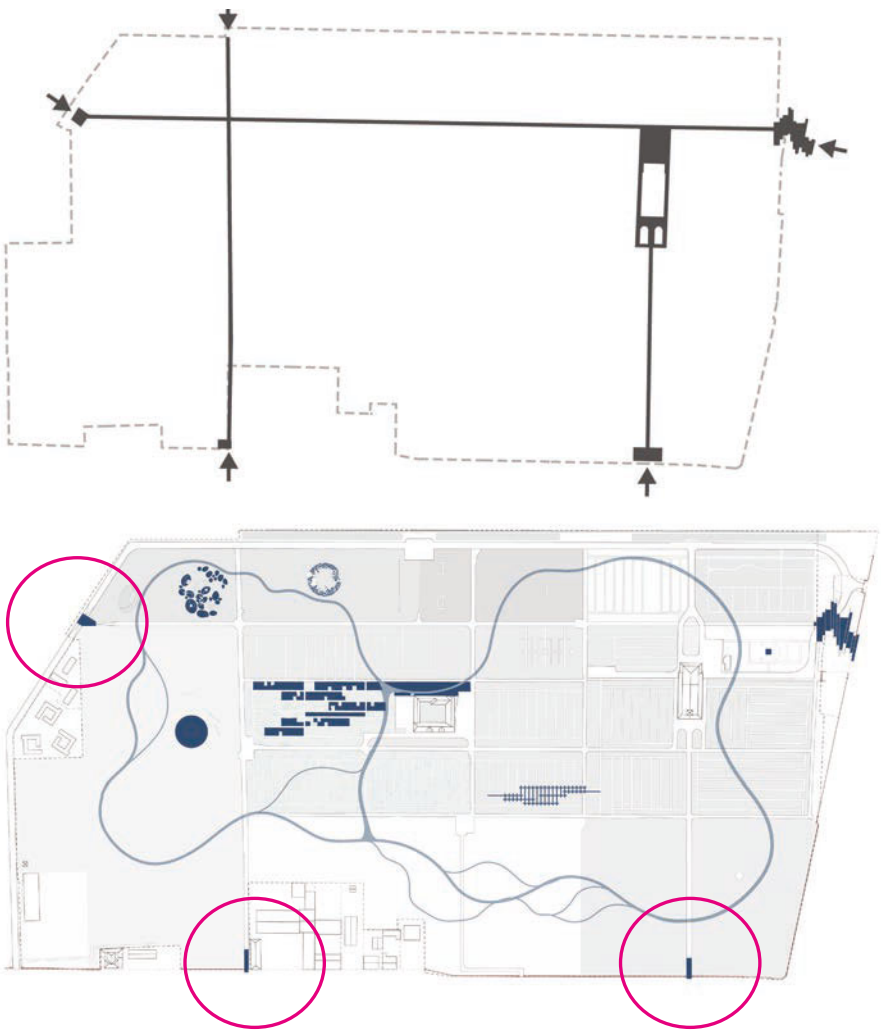
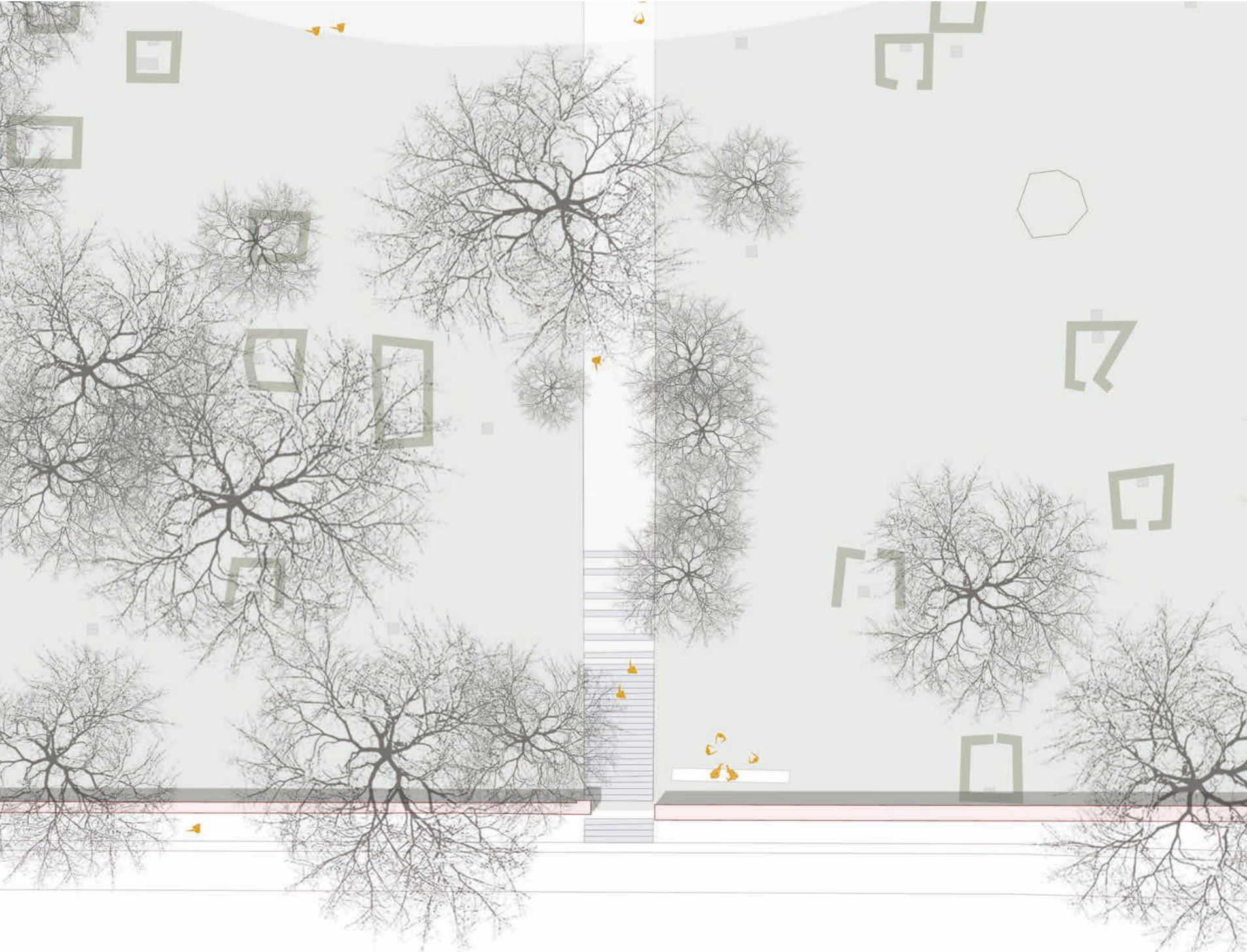
Ved Roskildevej

Magnoliepladsen er helt enkelt en granit-løber ind i parken fra Roskildevej. Der plantes magnolietræer på begge sider af løberen i forlængelse af de eksisterende magnolier langs akse mod kapellet.

En pladsdannelse "Granitplads" udføres for enden af den vestlige hovedakse ud mod Roskildevej.

Ligeledes udføres en plads, Platanpladsen, i den vestlige ende af den øst-vestgående akse, ud mod den grønne sti.

Visionen er, at de nye pladsdannelser højner den arkitektoniske kvalitet og sammenhæng på Solbjerg Parkkirkegård, udover at invitere besøgende indenfor. Derfor er det vigtigt at de nye pladsdannelser udføres i samme formsprog og materialer.

Reference, naturstensbelægning i smalle striber.

Magnoliepladsen markerer sig i fortovet på Roskildevej, hvor granitbelægningen starter og inviterer indenfor. Pladsen fortsætter som en løber, der gradvist fortsættes med stiens belægning med slidlag af småsten som O.B.- belægning.

Den historiske hovedindgang fra Roskildevej med smedejernslåge.

Hovedaksen magnoliealléen, som spænder mellem Magnoliepladsen og Kapellet.

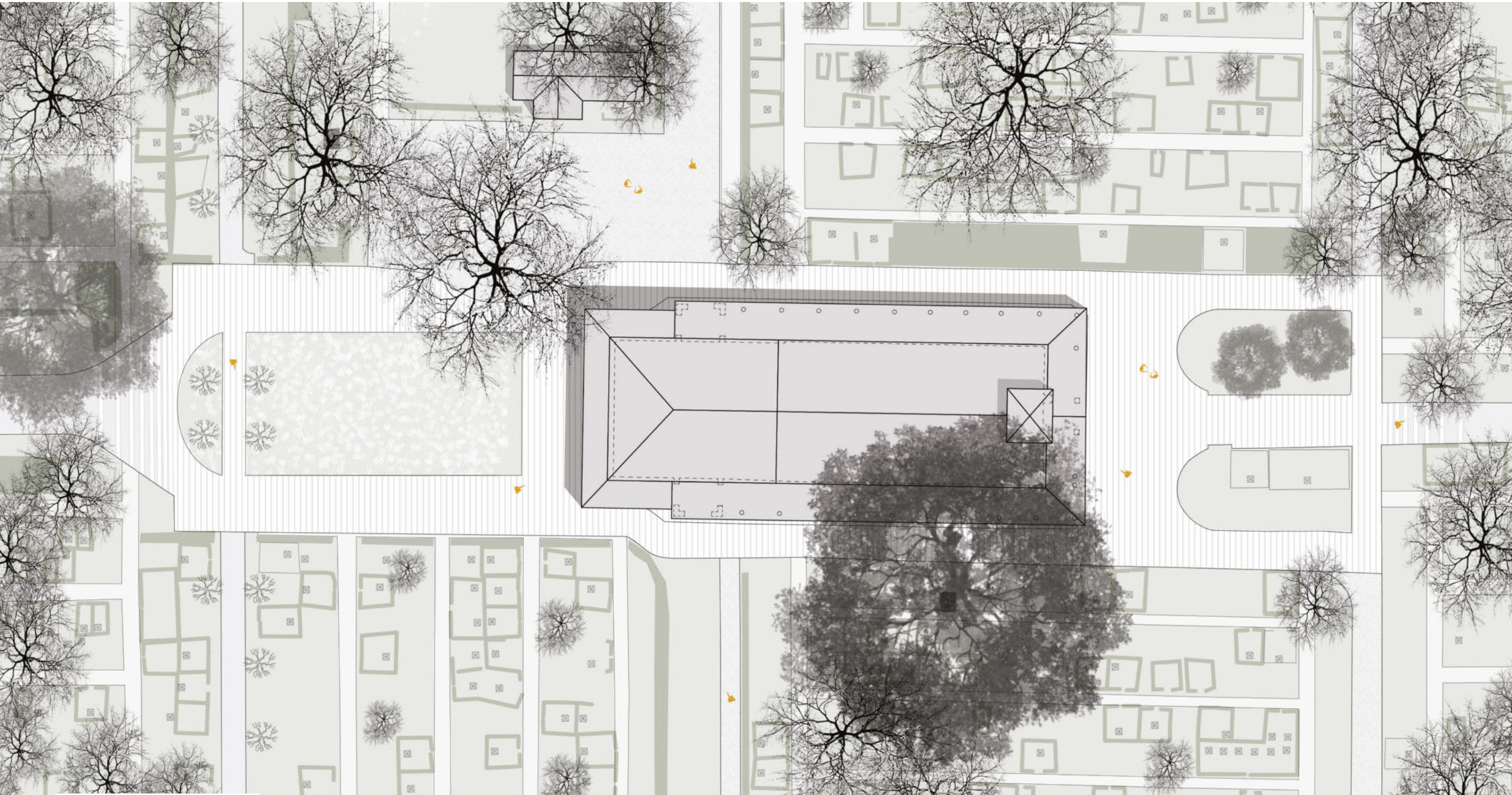
KAPELPLADS

Ny pladsdannelse omkring Kapellet

Pladsen omkring Kapellet består i dag af nedslidte belægninger i asfalt, OB-belægning og grus. Vejen anvendes ved begravelser, af besøgende, dårligt gående, driftsfolk mf.

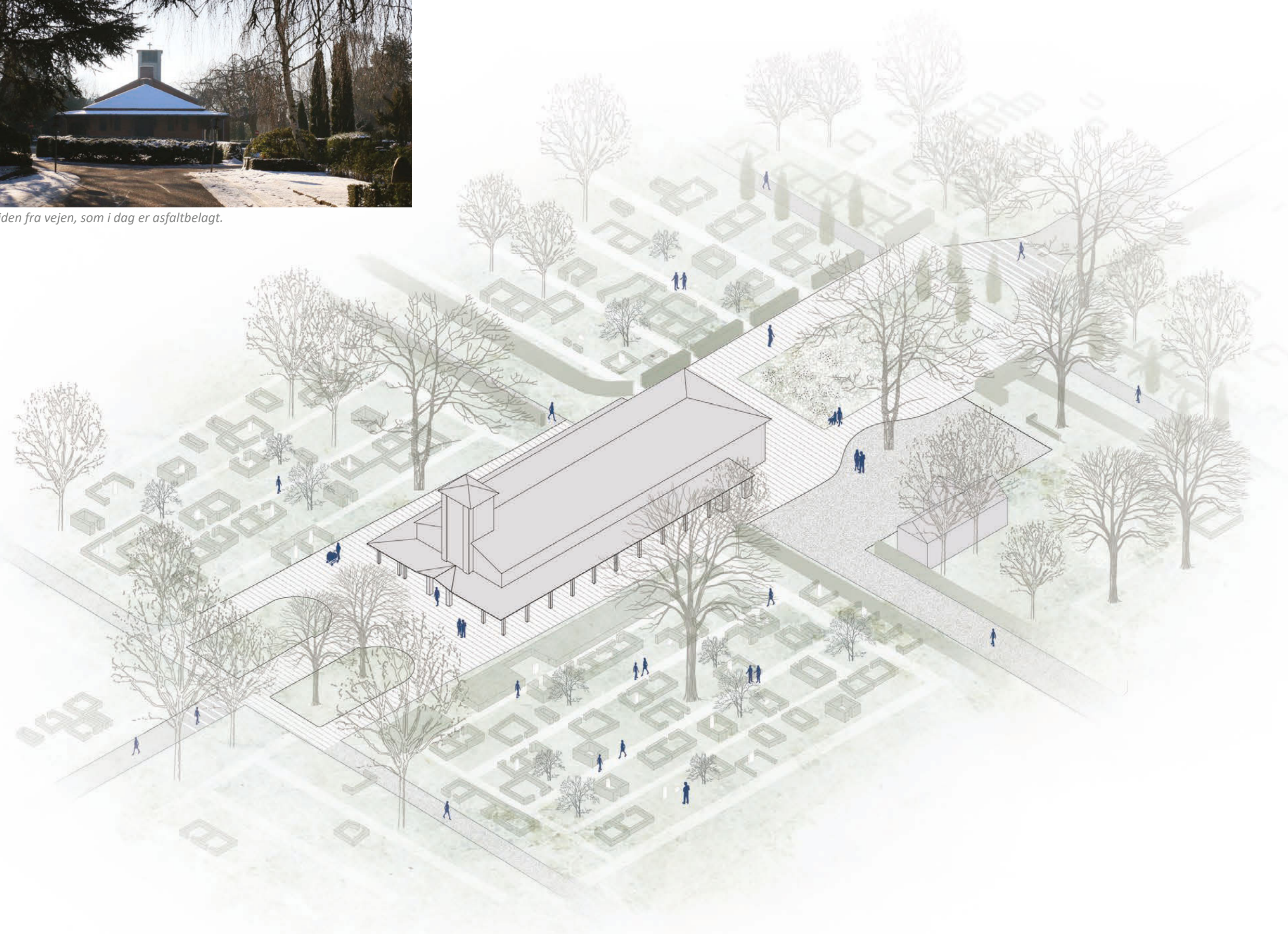
Kapellet har potentiale til at blive en aktiv og fin central bygning for Solbjerg Parkkirkegård. Derfor forslås en ny pladsdannelse omkring kapellet med en rolig stram granitflade, der understreger bygningens arkitektur.

Visionen er, at de nye pladsdannelser højner den arkitektoniske kvalitet og sammenhæng på Solbjerg Parkkirkegård. Derfor er det vigtigt at de nye pladsdannelser udføres i samme formsprog og materialer.

Kapellet set fra nordsiden fra vejen, som i dag er asfaltbelagt.

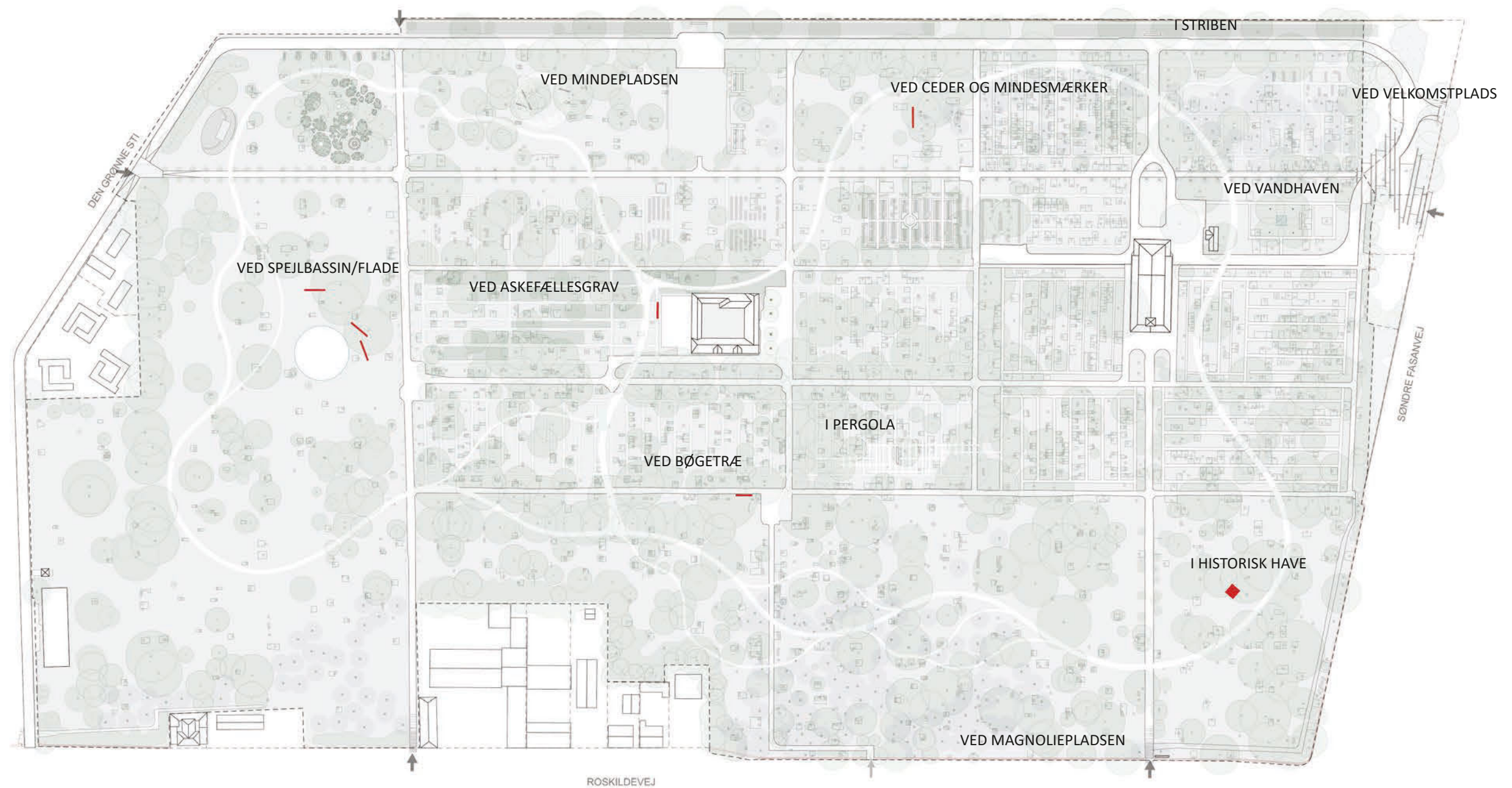
SUPERMØBLER

SÆRLIGE STEDER

På udvalgte steder med et træ i ryggen, en plads i solen med en god udsigt, placeres et møbel, som er behageligt og markant på samme tid.

Disse supermøbler har samme materialer men forskellige udformninger alt efter placering.

Supermøblerne vil være et supplement til almindelige bænke.

Det enkle supermøbel understreger det særlige sted i parkkirkegårdens nordlige del, hvor en karakterfuld ceder sammen med historiske mindesmærker danner et særligt rum, med udsigt til en lys og åben plæne.

Det enkle supermøbel ligger som et tæppe i periferien af den store Ceder i den Historiske Have. Her er udsigt til det åbne rum med en torso fra et kæmpe bøgetræ og en taksskulptur omkring et gravsted.

Referencefoto - viser, hvordan sådan et supermøbel understreger et særligt sted og inviterer til ophold og rekreation.

Den store ceder og historiske mindesmærker i parkens nordlige del.

Den store ceder i den Historiske Have.

TRÆER - UDTYNDING OG NYPLANTNING

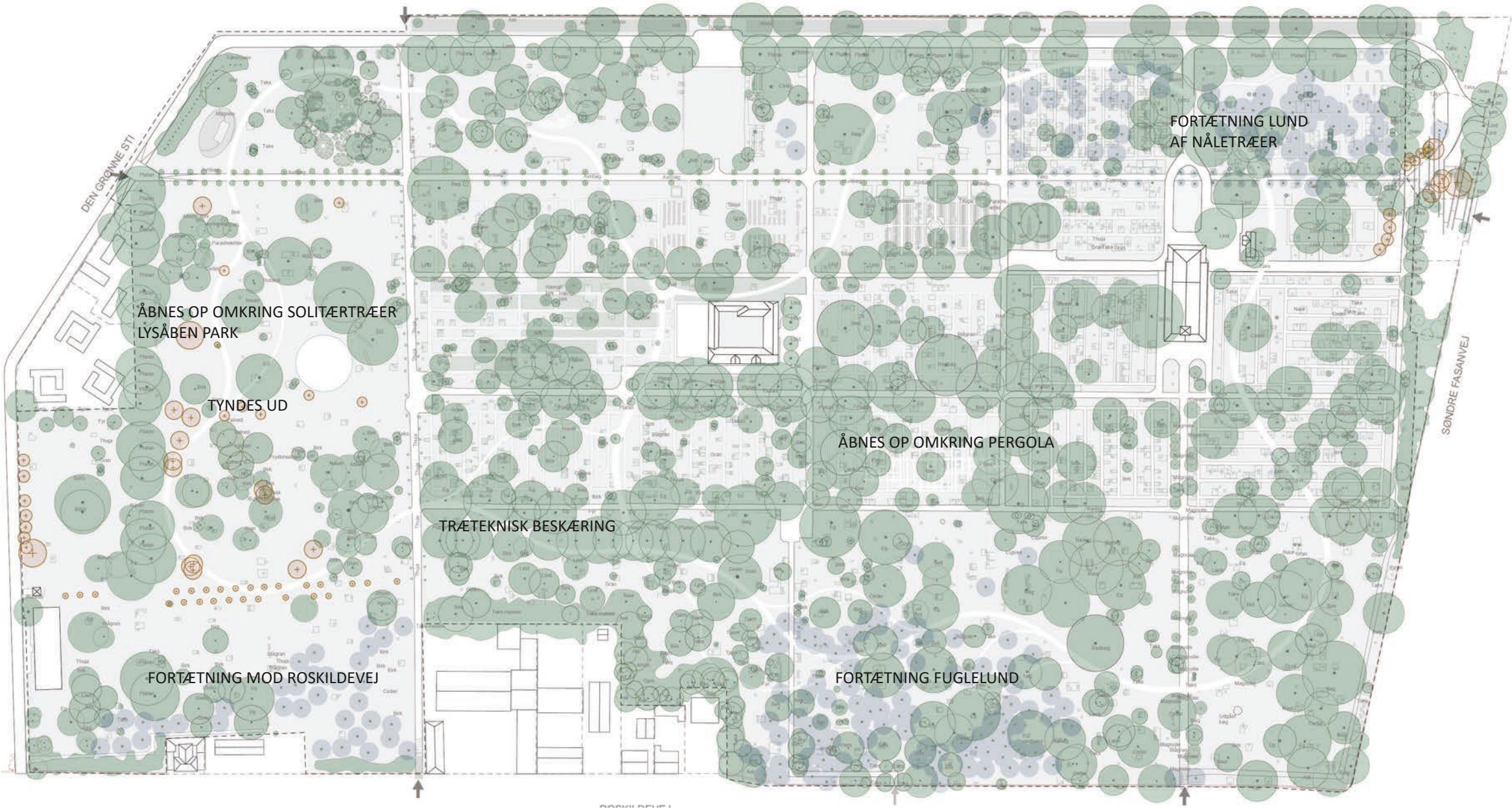
ÅBEN PARK
Flere brugere dyrker tai chi og yoga i parkens vestlige del, som benævnes "Lysåben Park". Her giver de store træstammer en god forankring og "noget i ryggen" samtidig med at der er lyst, trygt og overskueligt. Denne parkkarakter forstærkes ved at tynde ud i mindre træer og skabe synlighed om de store smukke solitær-træer. Ved udpegning af træer til fældning, skal der dog også tænkes på foryngelse af parkkirkegårdens træer.

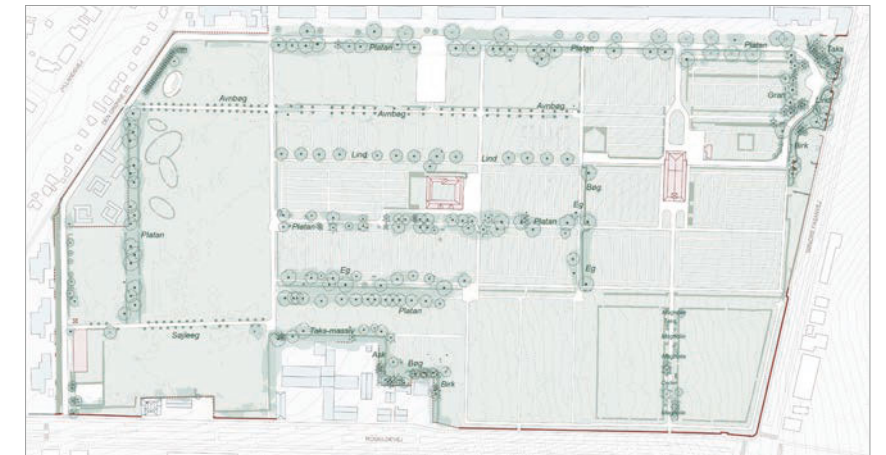
LUND AF NÅLETRÆER
For at skabe kontraster og varierede oplevelser, når man bevæger sig ad den slyngede sti, skabes en lille lund af nåletræer i hjørnet mod Frederiksvej og Søndre Fasanvej, hvor der i dag står nogle fantastisk store grantræer.

FUGLELUND
Mod Roskildevej plantes nye træer i parkkirkegårdens randzone mod Roskildevej, for at afskærme mod vejens larm og for at give leve- og ynglesteder til et hav af fugle og insekter (se afsnit om biodiversitet).

VELKOMSTPLADS OG PERGOLA
Omkring velkomstplads og pergola tyndes ud i træerne i et minimalt omfang. Til gengæld forlænges avnbøggalléen ud til velkomstpladsen.

DER PLANTES DOBBELT SÅ MANGE TRÆER, SOM DER FÆLDES
Ingen store karaktertræer fældes.

Karakteren i den lysåbne park forstærkes ved at fælde de mindre træer og give plads for store flotte solitærtræer.

Lyset ses tydeligt, når man færdes i en lille nålelund. Referencefoto fra Landbohøjskolens Have, Frederiksberg.

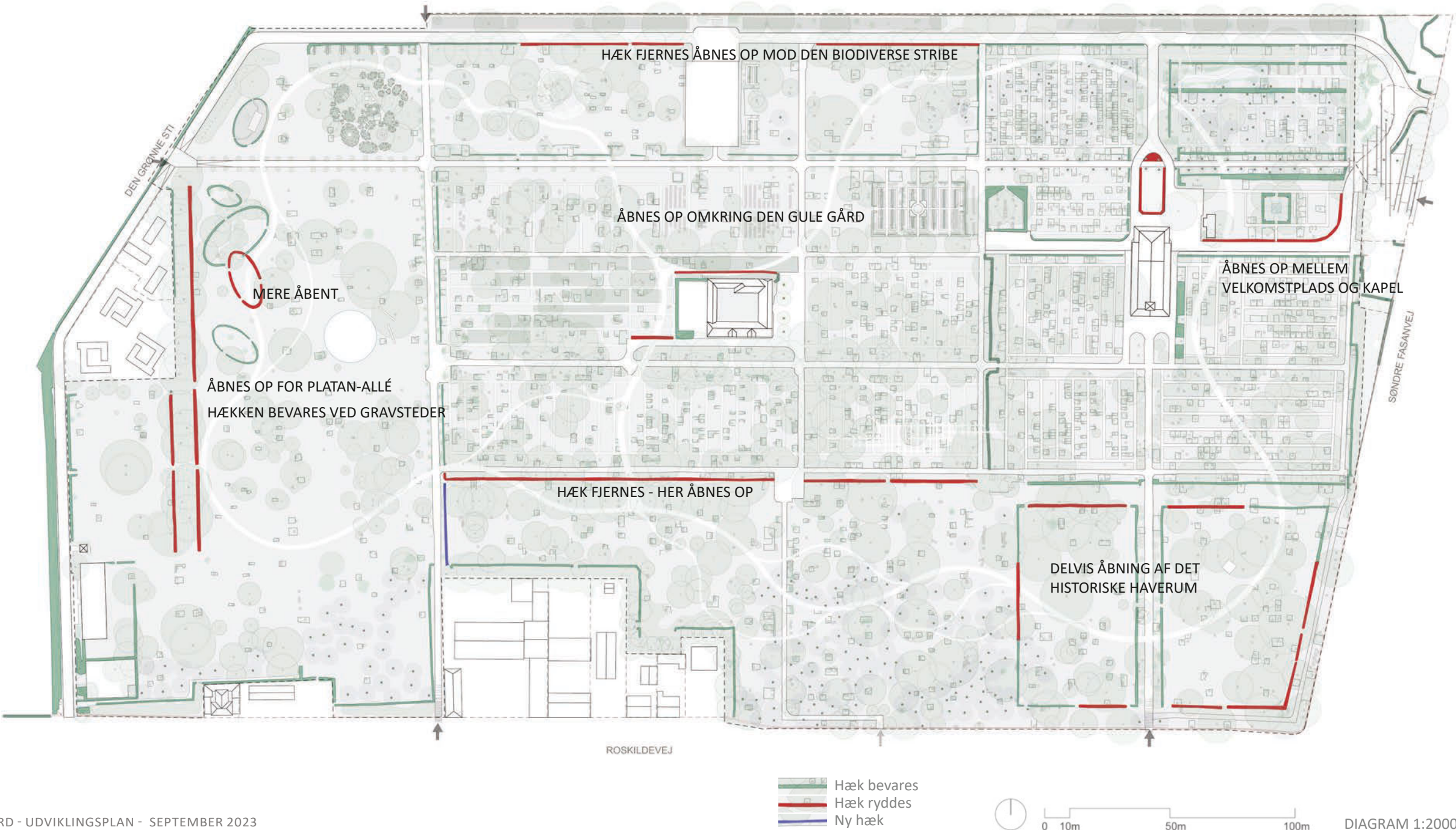
HÆKKE

HÆKKE, DER BEVARES

På den retlinede kirkegård er der rigtig mange hække at klippe. Nogle hække danner fine rammer om gode rum. Andre hække afgrænser mellem området med aktive gravsteder og området, som overgår til parkformål.

HÆKKE DER RYDDES

De hække, som opleves som en barriere for at få en åben og venlig parkkirkegård forslås ryddet over tid. Hækkene langs platanalléen i vest "skærer" stammerne over, så man ikke kan se og fornemme alléen fra resten af kirkegården. Disse hække fjernes, hvor der ikke er gravsteder knyttet til hækken. Der åbnes delvist op omkring den historiske have, den gule gård og mod striben. Der åbnes op mellem velkomstpladsen og kapellet, så kapellet er synligt fra velkomstpladsen. Ligeledes skabes en stor plads foran kapellet, ved at rydde hækken her.

BIODIVERSITET

Rydning af hække vil ikke have den store negative indvirkning på biodiversiteten, da den årlige klipning hindrer børsætning og ro til fuglereder mv.

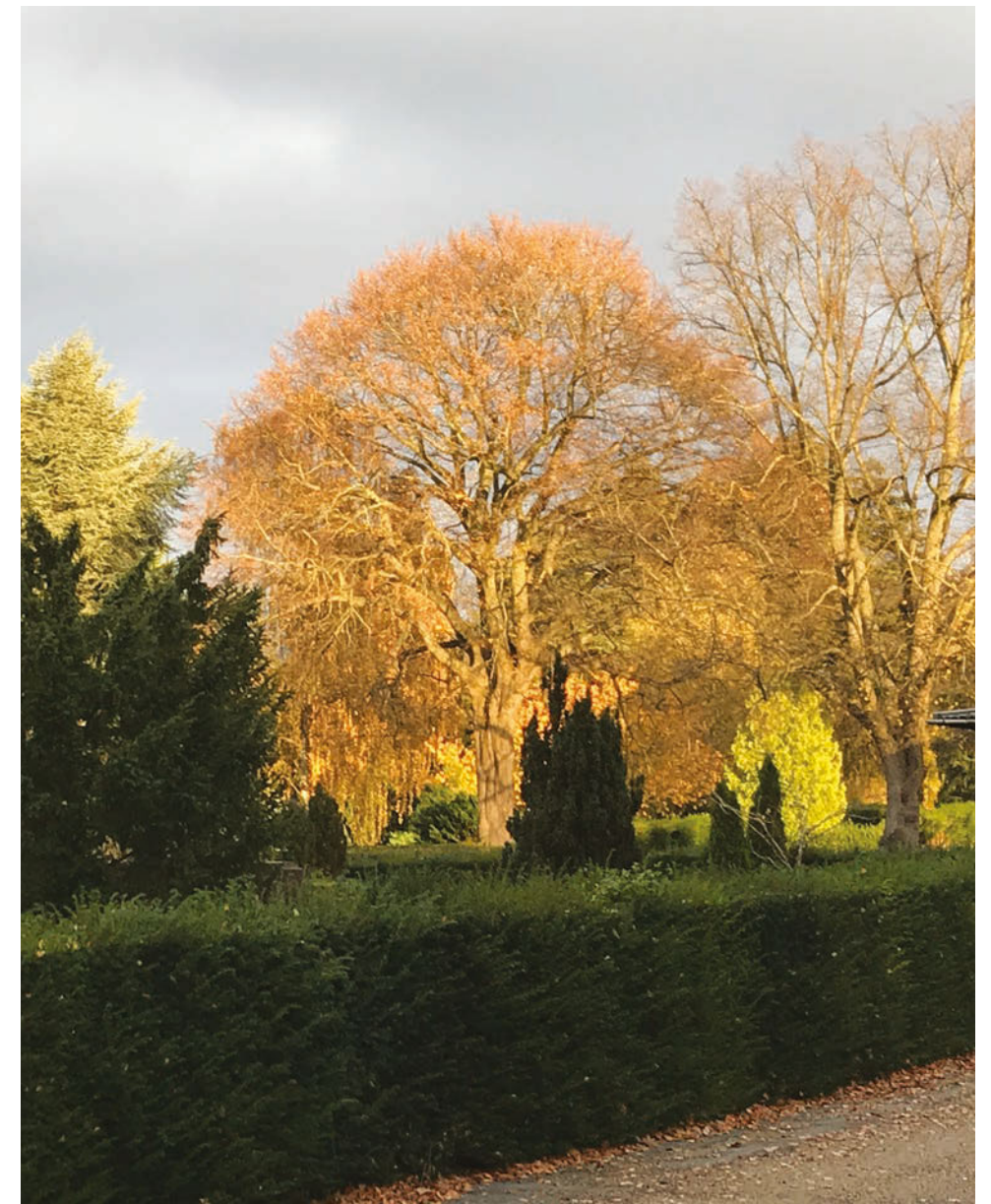
De fritvoksende hække bevarer, da der her er større liv af insekter og fugle.

Hækken langs platanalléen ryddes, hvor der ikke er gravsteder. Herved bliver den karakteristiske platanallé synlig i store dele af parken. Træerne vil kunne ses i deres helhed fra rodhals til kronetop.

I dag ser det ud som om hækken "skærer træerne over".

Hække bevarer, hvor de afgrænser arealet med aktive gravsteder fra parkområdet.

BIODIVERSITET

Med mange gamle store træer og buske i forskellig højde, er der en høj biodiversitet på Solbjerg Parkkirkegård i dag. Biodiversiteten kan øges ved en indsats, som er meget præcis og enkel - uden at parken bliver pjusket og forfalden.

BUNDDÆKKE OG FUGLEHEGN

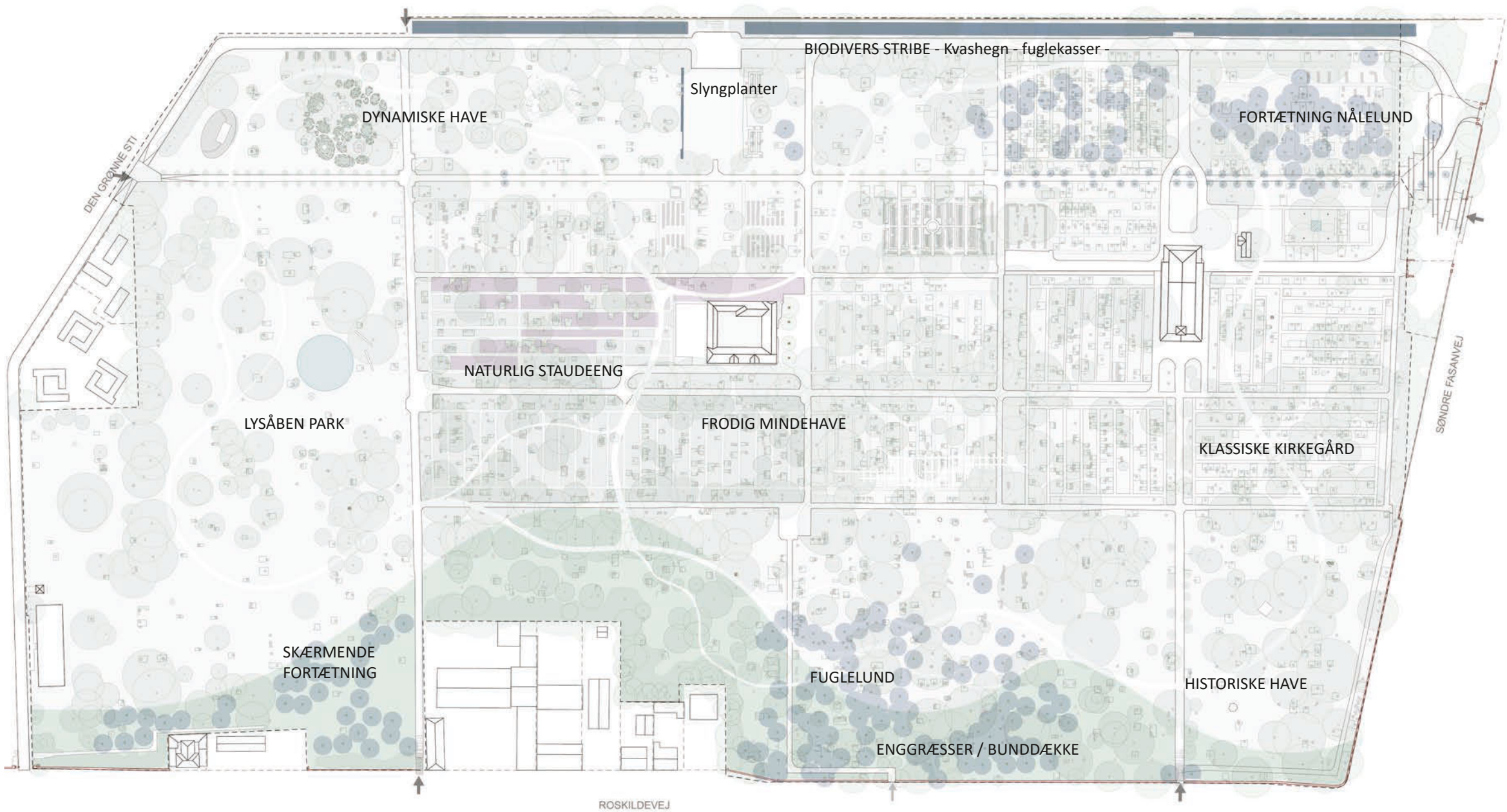
I den sydlige del af parken etableres enggræsser og bunddække under træerne. Det er vigtigt, at grænsen for dette bunddække er præcis, så det er tydeligt, at det er meningen, at blomstereng og bunddække er højt og kun plejes et par gange om året. Her etableres en blomstereng og et bunddække, som giver mulighed for en stor variation af hjemmehørende arter, som tiltrækker insekter, fugle og større dyr. Fuglehegnet kan f.eks. bestå af fuglekirsebær, hæg, surkirsebær, kirsebærkornel, alm. syren, skovæble, alm. hvidtjorn, som med deres bær tiltrækker et rigt fugleliv. Etablering af bunddække sker under hensyn til træernes rødder.

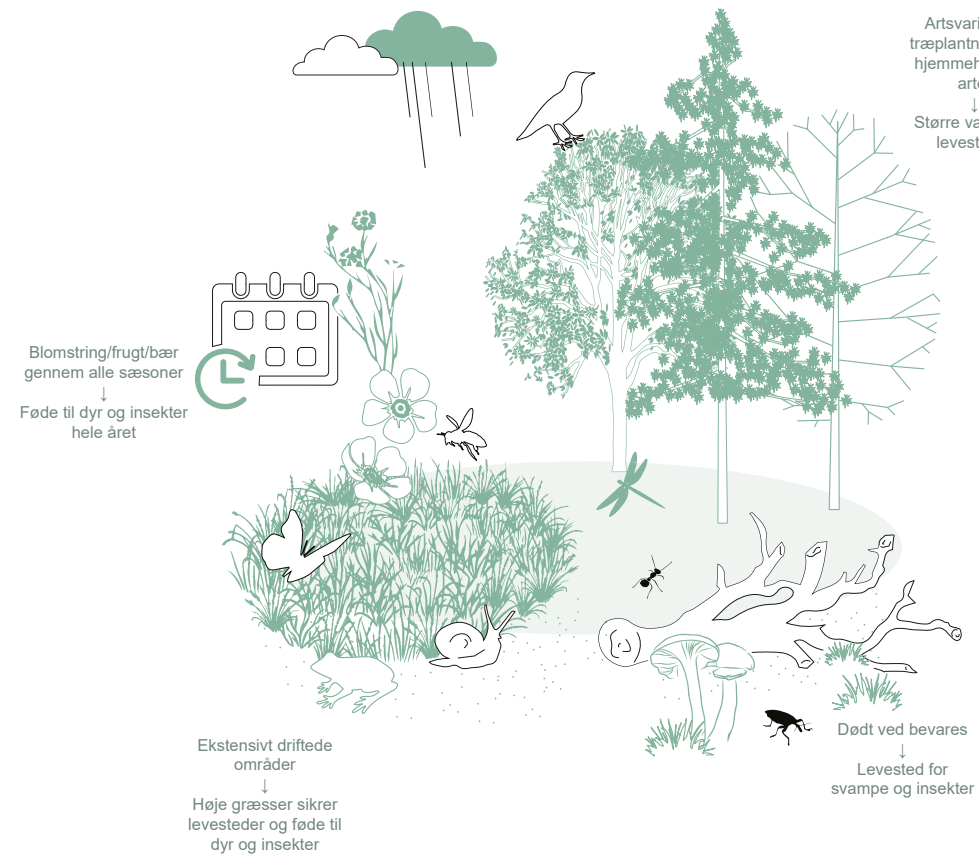
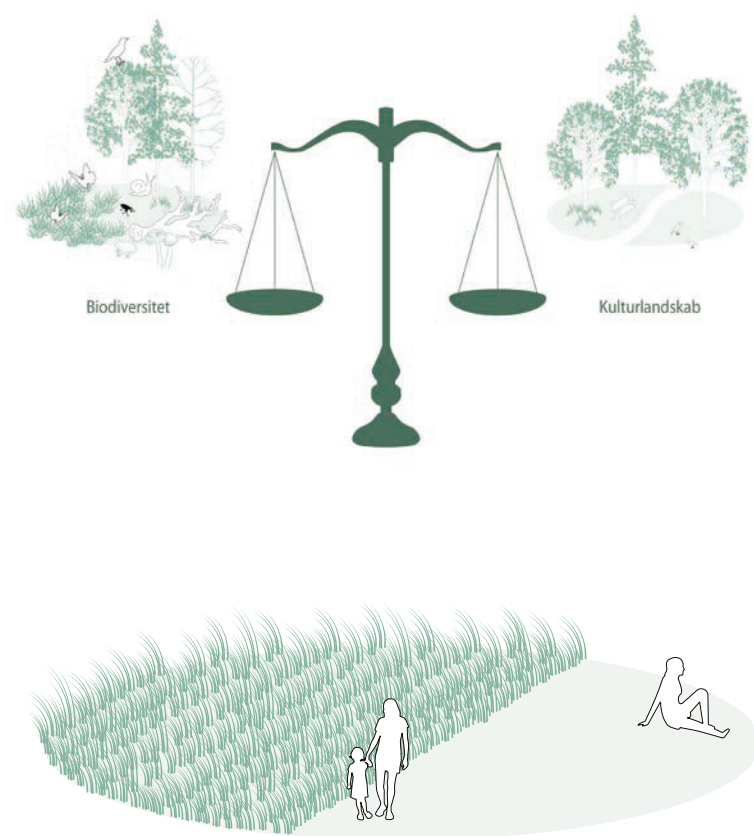
NATURLIG STAUDEPLANTNING

Askefællesgraven tilplantes over tid med en kombination af prydræsser og stauder. Ved valg af en artsrig blanding, kan denne blomsterflade både tilgode biodiversiteten og ønsket om pryde og velholdthed.

SLYNGPLANTER, KVASHEGN OG FUGLEKASSER

Der plantes slyngplanter op ad plankeværket mod materielplassen. I "den biodiverse stribe" anlægges et langt bånd med kvashegn, buske, fuglekasser mv. Rammen skal fremstå meget præcis, så indholdet kan være lidt "krøllet", uden at det virker negativt. For at undgå, at den biodiverse stribe bliver for mørk og dunkel begrænses antallet af træer på striben.

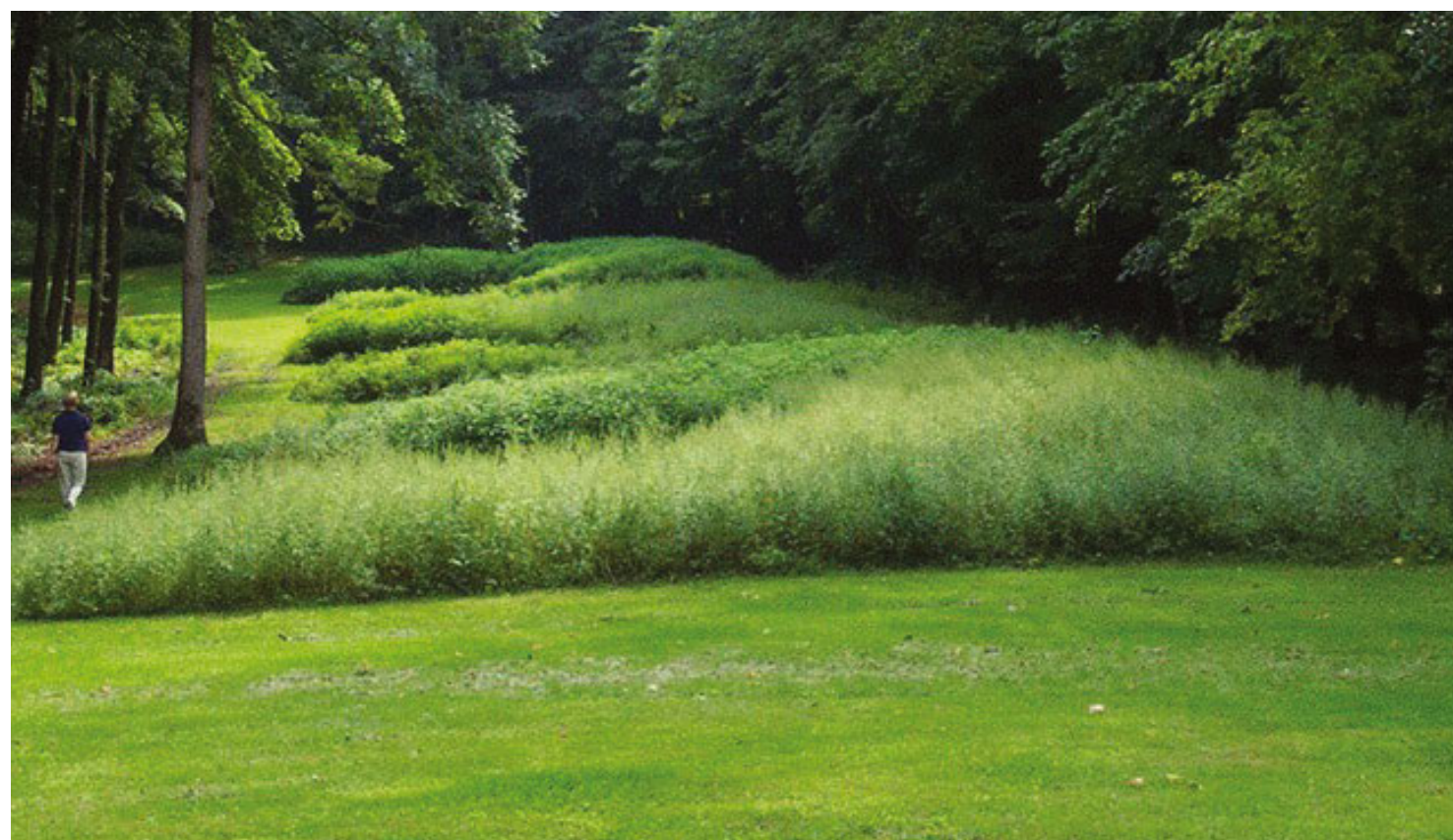

Det er vigtigt at opnå en balance mellem biodiversitet og kulturlandskab, derfor er biodiversitets-indsatsen præcist afgrænset, så det ikke ligner manglende pleje.

Indsatsen er bredspektret og indeholder træer, enggræsser, bunddække, naturlig staudeplantning og kvashegn.

Fuglekasser og fuglebade er indarbejdet i udviklingsplanen.

Der etableres en helt præcis grænse mellem plænegræs med højt plejeniveau og enggræsser med høj biodiversitet.

Den naturlig staude- og græsplantning på askefællesgraven sammensættes med henblik på at tiltrække insekter, sommerfugle og fugle.

RENOVERING AF STIER

RENOVERINGSINDSATS

Mange af stierne er anlagt i asfalt med et tilslag af skærver, en OB-belægning. Det er en meget hård og bymæssig belægning, som svækker parkpræget. Stierne trænger til vedligeholdelse og renovering.

HOVEDSTIERNE

Hovedstierne, markeret med blå, er udlagt i asfalt med OB-belægning. Det foreslås at renovere OB-slidlaget og oprette kanten med granitkantsten.

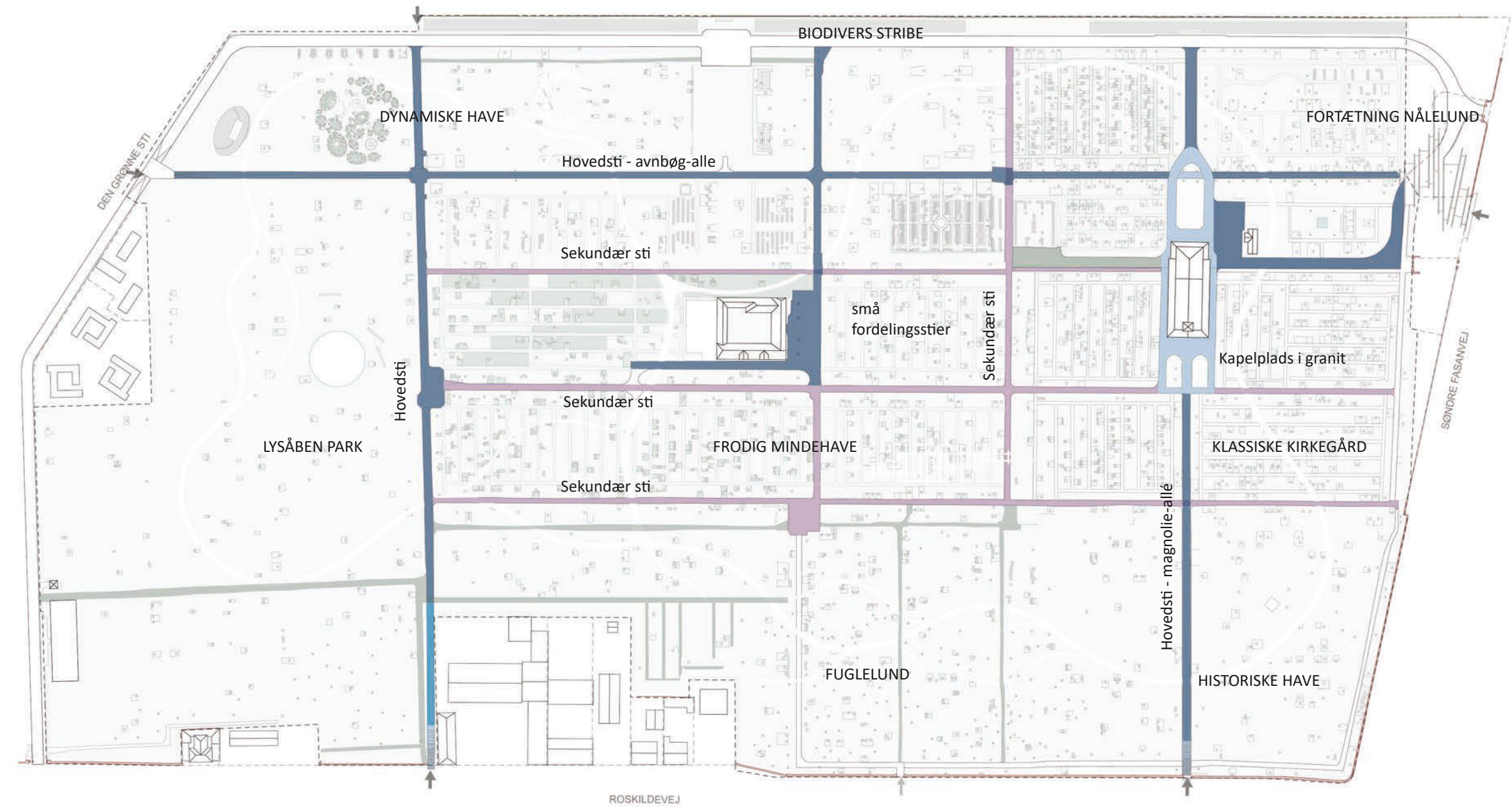
DE SEKUNDÆRE STIER

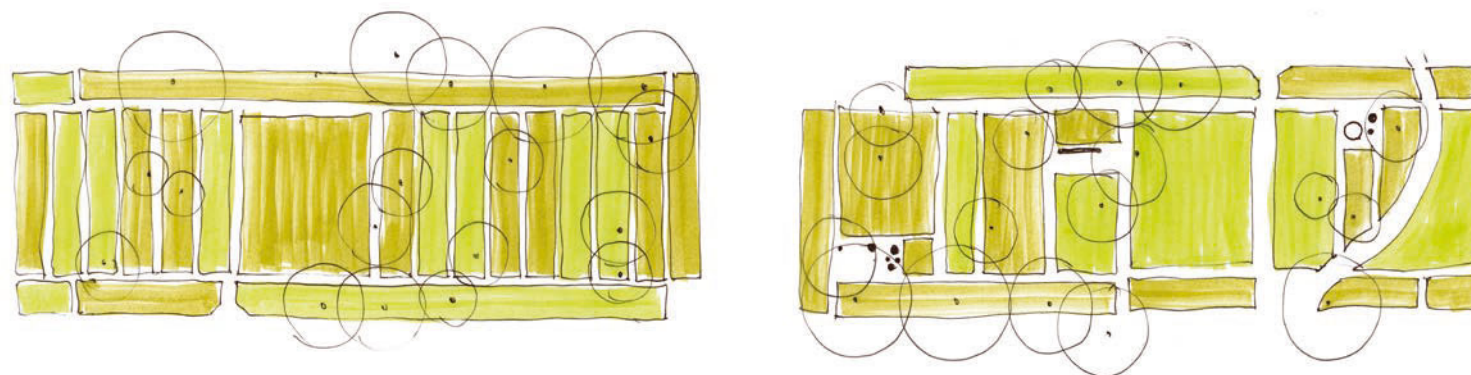
De sekundære stier, markeret med lilla, er udlagt i asfalt, nogle af dem med OB. Det foreslås at ryde asfalt og OB og genetablere dem som grusstier.

Dette vil forstærke parkpræget og virke mere indbydende, mens det samtidig er kørefast. Flere af de sekundære stier nedlægges, da de erstattes af den slyngede sti.

DE SMÅ FORDELINGSSTIER

De små fordelingsstier, som har været over hele kirkegården, bliver allerede nu gradvist nedlagt. Denne udvikling fortsætter som en langsom indsats over tid, tilpasset de enkelte begravelsesafsnit. I den åbne park, i den dynamiske have, i Fuglelunden og den Historiske have nedlægges flest fordelingsstier. I Den frodige mindehave nedlægges lidt færre fordelingsstier, mens det forventes, at der vil være flest fordelingsstier i den Klassiske Kirkegård.

De små fordelingsstier i fliser og grus kan gradvist omlægges til græsstier under hensyn til brugernes behov for tilgængelighed.

Hovedstien mod kapellet. Den er udlagt i asfalt med et bærelag af OB-belægning, som næsten er slidt af.

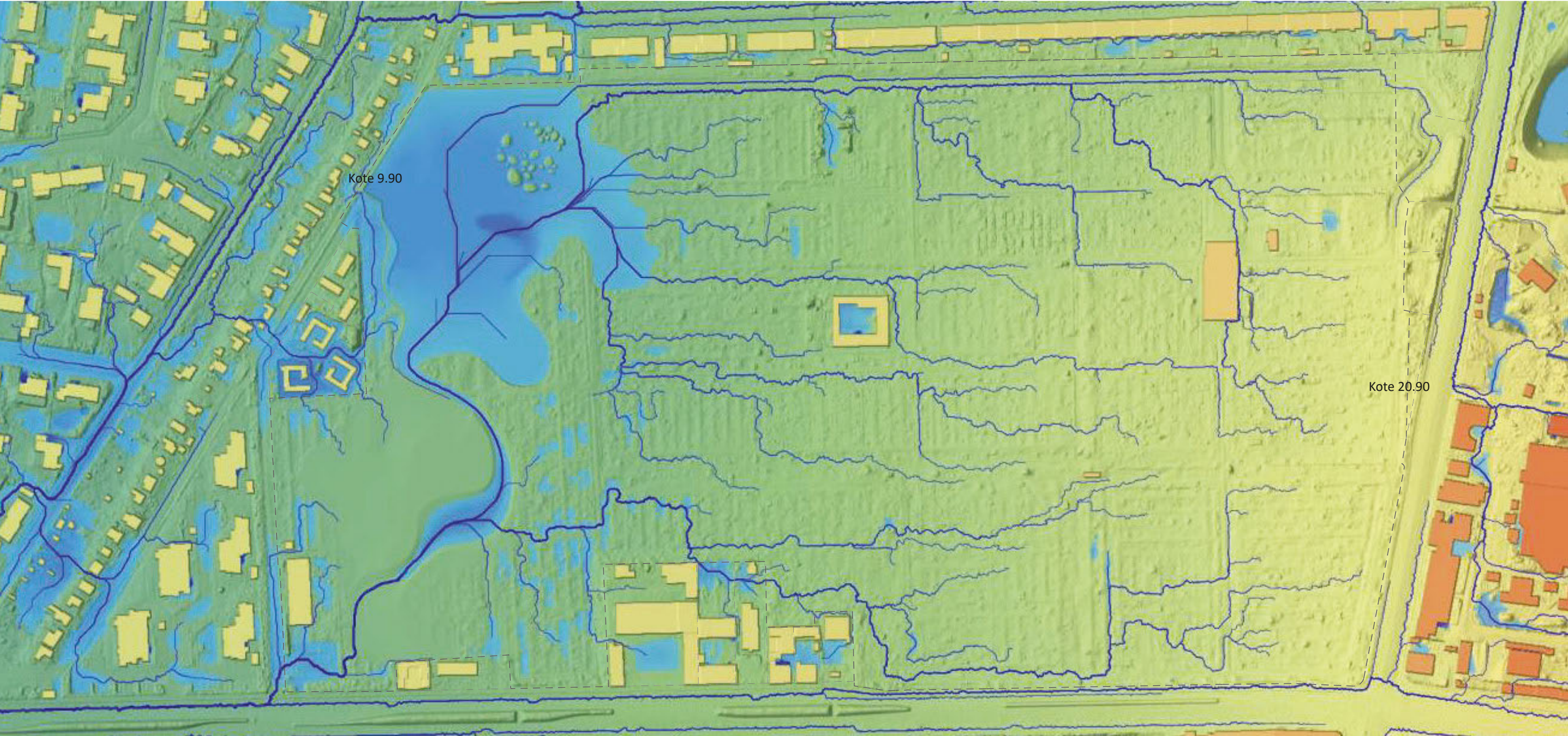

Det foreslåes at omlægge de sekundære stier til grusstier. De indbyder i højere grad til stille ophold.

KLIMASIKRING - 100-ÅRS-REGN

Solbjerg Parkkirkegård ligger på Frederiksberg Bakke. Der er et jævnt fald på 11 m fra øst i kote 20.90 til vest i kote 9.90.

Hydraulisk model, Frederiksberg Forsyning. Den viser, hvordan regnvandet vil samles i parkkirkegårdens vestligste og laveste ende under en 100-års-regnhændelse.

DIGE, KANT OG PLATANPLADS

KLIMASIKRING - 100-ÅRS-REGN

For at klimasikre boligkvartererne omkring Solbjerg Parkkirkegård, skal det regnvand, som falder på Solbjerg Parkkirkegårds areal, tilbageholdes indenfor kirkegården ved en 100-årsregnhændelse.

OPLÆG FRA SKYBRUDSPANLÆGNINGEN

Hydraulisk oplandsplan nr. 21 og Notat FV20 Solbjerg Parkkirke-
gård 2021 definerer, hvor stort et volumen, der skal etableres, for
at klimasikre det samlede område med dets opland.

Målet er at etablere et volumen på i alt 7.000 m³ fordelt på:

- 3.500 m3 på overfladen på Solbjerg Parkkirkegård til at håndtere regnvand fra parkkirkegårdens areal.
- 3.500 m3 som magasiner under hovedstier til at håndtere regnvand fra det nordlige opland.

FORESLÅET LØSNING

Det foreslås at lave en barriere i den laveste del af parkkirkegården, så vandet kan staves op mod denne barriere. Herudover udføres lavninger og en grøft.

Principløsningen består af 6 elementer:

1. Langs servicevejen mod nord kan placeres en kant mellem kørebane og fortov med topkote 10.35.
2. Langs servicevejen mod vest kan placeres en ca. 35 cm høj kant mod bøgehækken med en topkote på 10.35.
3. Servicevejen kan hæves til pladsdannelse ud for hovedstien med avnbøggalléen, en kant holder pladsdannelsen i kote 10.35.
4. Bag de elliptiske hække kan udføres en terrænhævning, så der etableres et "dige" som en blød bakke med topkote 10.35.
5. Der kan udføres to store lavninger.
6. Fra den sydlige lavning kan føres en grøft mod parkeringspladsen i parkens sydvestligste hjørne. Grøften er en slags ventil, der leder vand ved en ekstrem regnhændelse, den rigtige vej.

Denne principløsning er diskret og passer ind i helhedsplanens overordnede tanker. Pladsdannelsen understøtter visionen om at åbne parken op mod de omgivende kvarterer med omgivelserne, således giver klimatilpasningen synergieffekt til udviklingsplanen.

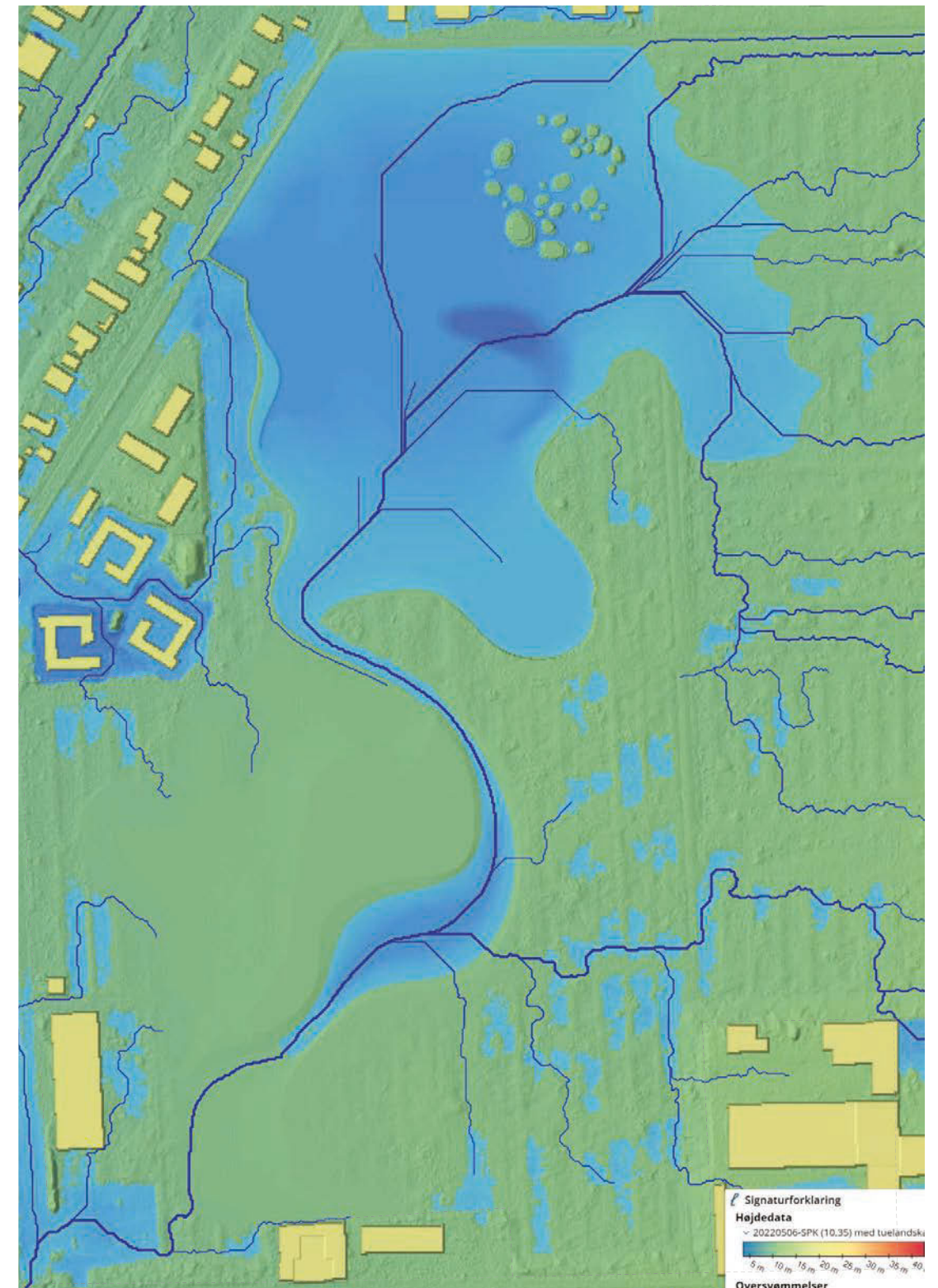
Til daglig er græsplænen tør. Det er kun under skybrud, at der vil stå vand i en kortere periode.

HYDRAULISK EFTERVISNING

Ud fra ovenstående principløsningsforslag har Frederiksberg Forsyning på vegne af Frederiksberg Kommune genereret en hydraulisk analyse kun baseret på terræn via Scalgo. Analysen viser, at der kan stå et volumen på 2.800 m3 på terræn inden for Solbjerg Parkkirkegård med løsningsforslaget.

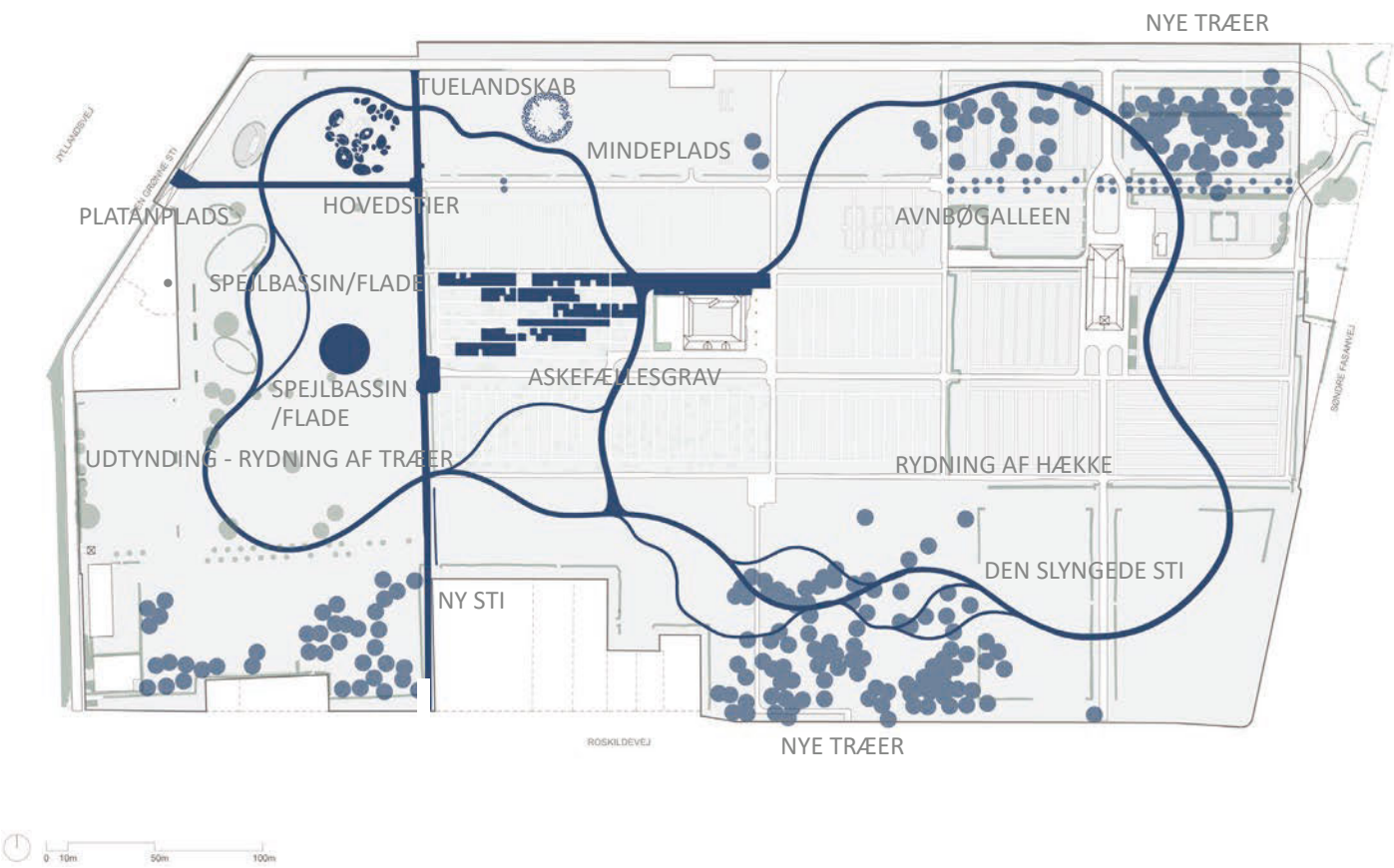
Planen viser en stål kant langs Servicevejen, en pladssdannelse samt dige og lavninger.

Hydraulisk model, der viser, hvordan regnhændelsen kan forsinkes og ledes videre med et lille overløb. De blå felter mellem Venligbolig Plus, kan håndteres, når der udføres et volumen i Servicevejen.

ETAPEPLAN

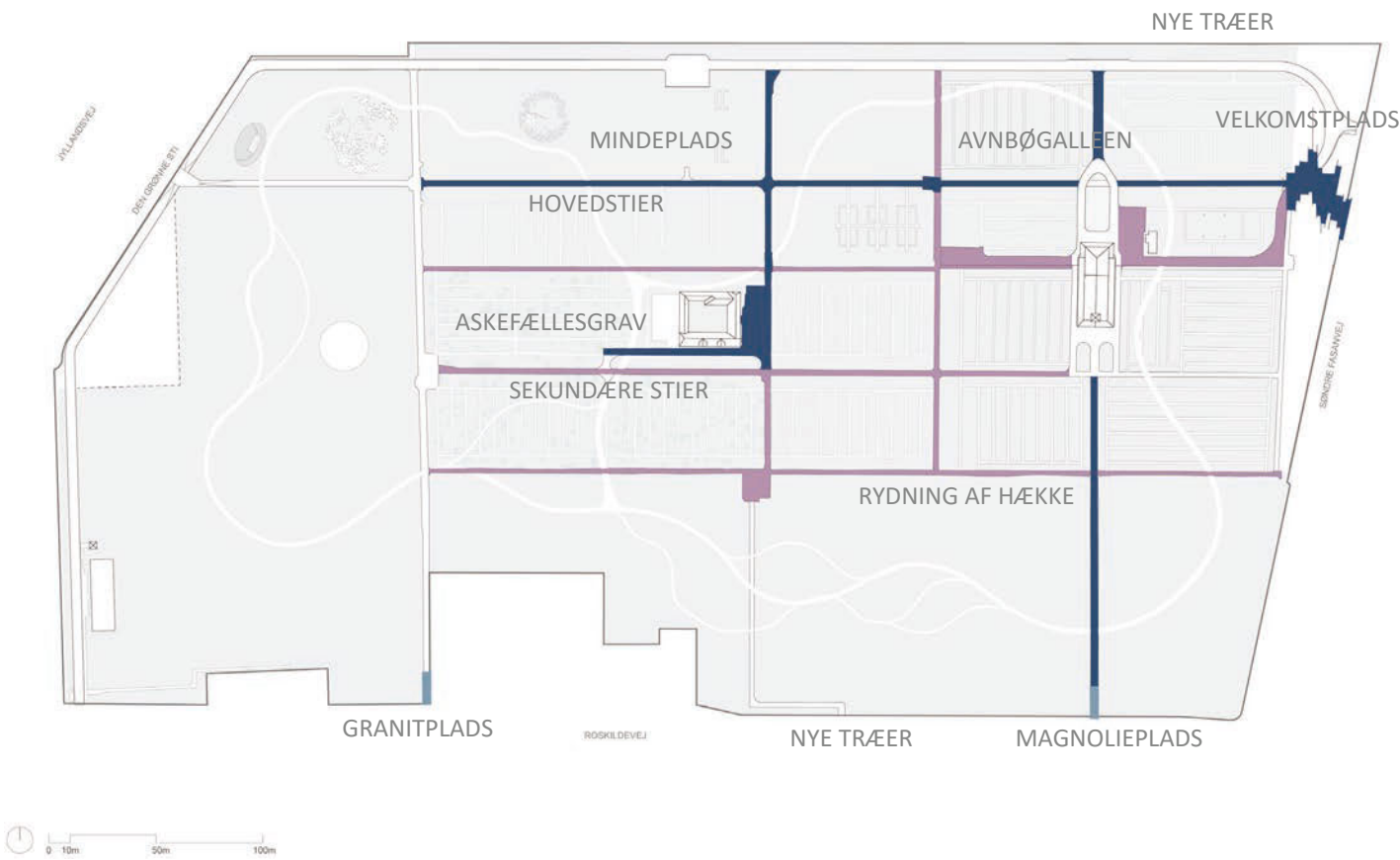
ETAPE 1 2025-2028

ETAPE 1

- Klimatilpasningsprojekt, herunder Platanplads, Spejlflade og renovering af stier i vest
- Askefællesgrav opstart
- Den slyngede sti
- Tuelandskab
- Mindeplads opstart
- Træer og hække opstart
- Hovedstier opstart

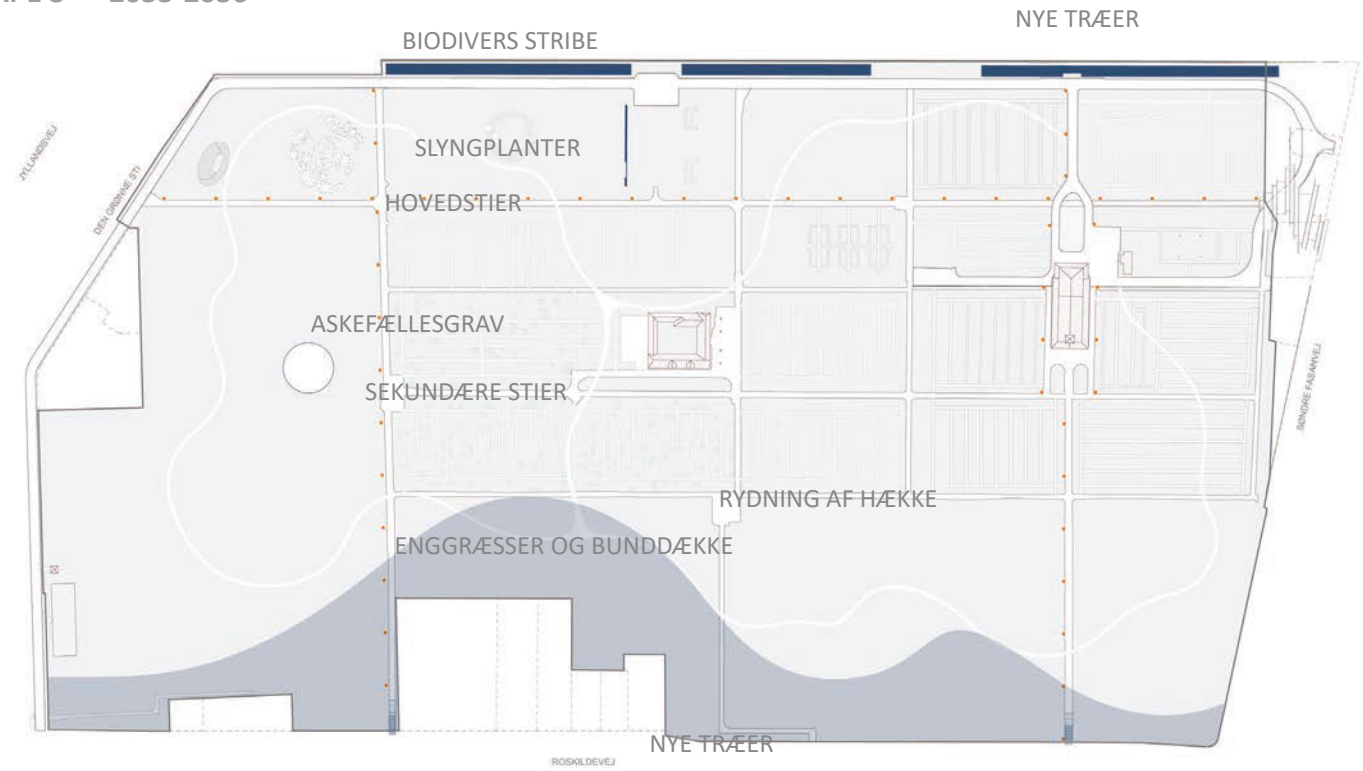
ETAPE 2 2029-2032

ETAPE 2

- Askefællesgrav fortsættelse
- Mindeplads fortsættelse
- Træer og hække fortsættelse
- Renovering af stier fortsættelse
- Magnolieplads
- Granitplads
- Velkomstplads

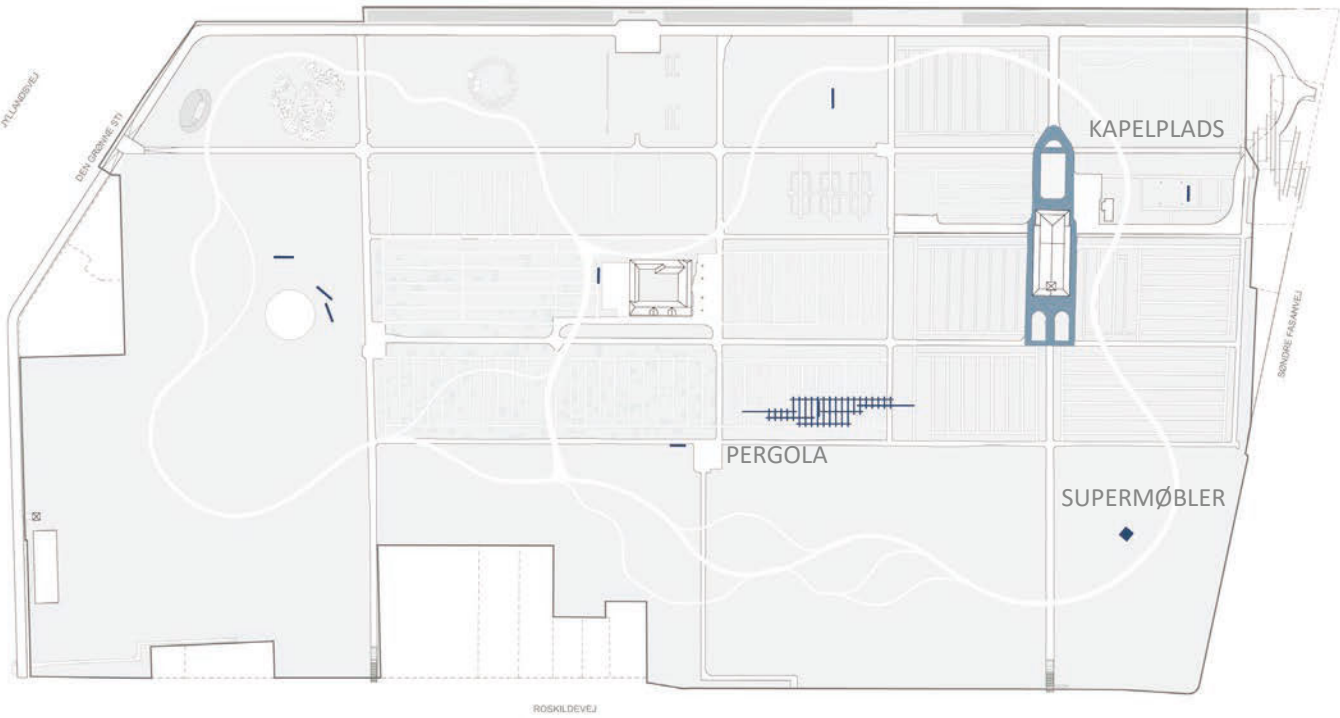
ETAPE 3 2033-2036

ETAPE 3

- Askefællesgrav - fortsættelse
- Mindeplads - fortsættelse
- Træer og hække fortsættelse
- Renovering af stier fortsættelse
- Biodivers stribe
- Belysning

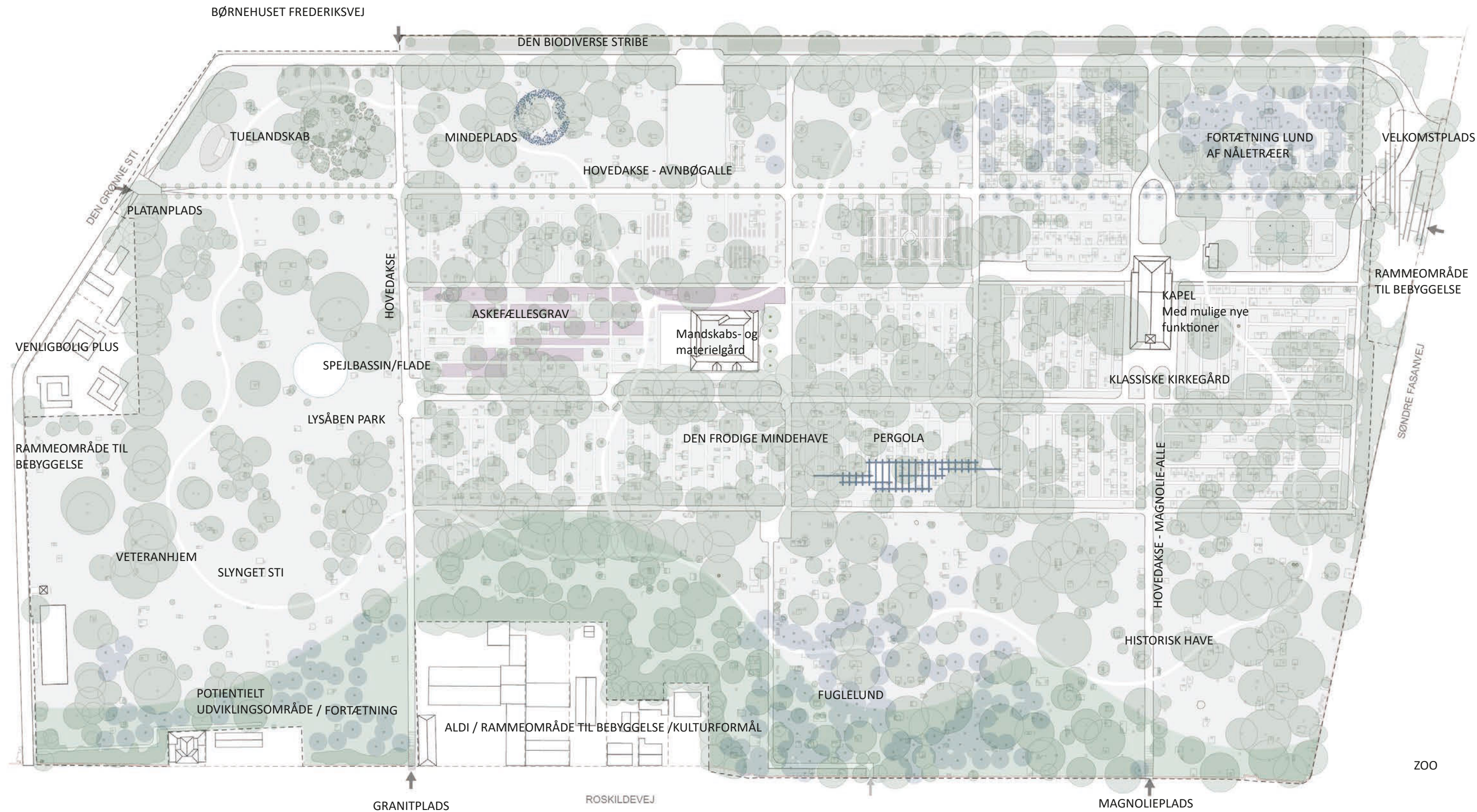
ETAPE 4 2037-2040

ETAPE 4

- Askefællesgrav fortsættelse
- Mindeplads fortsættelse
- Træer og hække fortsættelse
- Pergola
- Kapelplads
- Supermøbler

UDVIKLINGSPLAN

MASU PLANNING

KÖYDENPUNOJANKATU 2 a E
00180 HELSINKI
+358 40 4848 106

HEJREVEJ 43 4.TV.
DK-2400 COPENHAGEN NV
+45 4261 0066

WWW.MASUPLANNING.COM

F R E D E R I K S B E R G
K O M M U N E

